

Gazi Akademi GENÇ SOSYAL BİLİMCİLER SEMPOZYUMU

Özet Kitapçığı

Gazi Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

BİLİM KURULU

(alfabetik sıra ile)

Abdulkadir KÖROĞLU, İŞLETME

Ahmet AKSOY, İŞLETME

Alptekin SÖKMEN, İŞLETME

Aydın BAŞBUĞ, ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ

Aydın ÜNSAL, EKONOMETRİ

Belma TOKUROĞLU, SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ

Beyhan MARŞAP, ULUSLARARASI TİCARET

Cemalettin TAŞKIRAN, ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Çiğdem ERDEM, SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ

Derya SİVUK, SAĞLIK YÖNETİMİ

Emine ORHANER, SAĞLIK YÖNETİMİ

Eyüp BEDİR, ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ

Gonca BAYRAKTAR DURGUN, SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ

Fetullah AKIN, İKTİSAT

İrfan SÜER, ULUSLARARASI TİCARET

Kemal GÖRMEZ, SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ

Mine Nur BOZDOĞAN, MALİYE

Murat AKÇAKAYA, SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ

Mustafa DURMUŞ, MALİYE

Mustafa Nail ALKAN, ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Müslime NARİN, İKTİSAT

Nezir KÖSE, EKONOMETRİ

Ömer Tanju DURUSOY, İKTİSAT

Seher Nur SÜLKÜ, EKONOMETRİ

Selahattin TOĞAY, İKTİSAT

Selma KALYONCU, İŞLETME

Seyhan ÇİL KOÇYİĞİT, SAĞLIK YÖNETİMİ

Soyalp TAMÇELİK, ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Yusuf PUSTU, SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ

Yücel UYANIK, ÇALIŞMA EKONOMİSİ VE ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Gonca BAYRAKTAR DURGUN

Arş. Gör. Dr. Anıl ERALP

Arş. Gör. Dr. Fatma MANSUR

Arş. Gör. Dr. Özlem ÇATLI BAREL

Arş. Gör. Alp Gökhun İNCİ

Arş. Gör. Didem ÖZDEMİR ALBAYRAK

Arş. Gör. Mesut ASLAN

Arş. Gör. Özge DİNÇ CAVLAK

Arş. Gör. Pamir BAŞER

Arş. Gör. Yasin ERTÜRK

Arş. Gör. Yalçın MURGUL

Uzman A. Aziz YILDIZ

Uzman Başak GÖK

Sunuş

Gazi Akademi Genç Sosyal Bilimciler Sempozyumu, Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinden, kamu kurumlarından ve sivil toplum kuruluşlarından katılımcıyı bir araya getiriyor. Gazi Üniversitesi'nin neredeyse bir asırlık mirasının gerektirdiği üzere Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi olarak üreten ve sorgulayan sosyal bilimcilere kapılarımızı açtık. Bu toplantımızda 62 yıllık Akademi tecrübemiz ve birikimimizle, sadece katılımcıların sunumlarını paylaştıkları bir platform değil genç sosyal bilimcilerin birbirlerini tanıdıkları, çalışmaları hakkında paylaşımda bulanabildikleri bir sinerji yaratmayı da amaçladık. Katılımcılarımızın yanı sıra, tartışma kültürünü içselleştirmeleri ve akademik atmosferi gözlemlemeleri için öğrencilerimizin de katılımını özendirdik.

Yoğun ve titiz bir çalışmanın ürünü olan sempozyum özet kitapçığımız, öncelikli olarak Fakültemiz çatısı altında bulunan dokuz alandan ve disiplinler arası çalışmadan oluşan 100'ün üzerinde özeti barındırmaktadır. Devletin mekanından bütçesine, göçten yerel yönetimlere, Orta Doğu'dan Çin'e, çevre politikalarından vergi politikalarına, çalışma hayatının güncel sorunlarından finans piyasalarına, sağlık yönetiminden tüketici davranışlarına kadar pek çok alanda bildiriye bulabileceğiniz özet kitapçığımızın, sosyal bilimlerin değişik alanlarında çalışan ve eğitim alan sizlere ışık tutmasını umuyoruz.

İlkini gerçekleştirdiğimiz sempozyumumuzun, bundan sonraki yıllarda da aynı coşku ve heyecanla devam etmesini amaçlıyor ve farklı alanlarında çalışan genç sosyal bilimcilerin desteğini bekliyoruz. Bu vesileyle, sempozyumumuza bildirileri ile destek veren kıymetli katılımcılarımıza ve sempozyumun gerçekleşmesinde emeği geçen tüm Akademiklere en içten teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Prof. Dr. Gonca BAYRAKTAR DURGUN

Gazi Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dekanı

İçindekiler

-Devlet Muhayyilesi Arş. Gör. Özhan Değirmencioğlu (Gazi Üniversitesi)	2
-Devlet ve Kendisi: Çin'e Bakmak Arş. Gör. Emre Demir (TED Üniversitesi)	3
-Devletin Mekanı Arş. Gör. Can Giray Özgül (Ankara Üniversitesi)	4
-Osmanlı Türkiye'sinden Cumhuriyet Türkiye'sine Devlet Mirası: Türk Ulus-Devlet Yapısının Kökenlerine Dair Bir İnceleme Arş. Gör. Gürkan Pamukçu (Gazi Üniversitesi)	6
-Rus Çarlığı'nın Trans-Kafkasya'da Hegemonya Kurma Sürecinin Analizi Arş. Gör. Murat Jane (Uludağ Üniversitesi)	7
-II. Abdülhamid Dönemi'nde Basra Körfezi'ndeki Osmanlı Varlığına Yönelik İngiliz Tehdidi ve Osmanlı'nın Yanıtı Bilal Emre Biral (Gazi Üniversitesi)	8
-Türkiye'nin Bölgesel Güç Olma Hedefi Çerçevesinde Değişen Dış Ticaret Politikası: 2002-2012 Dönemi Arş. Gör. Fulya Akgül Durakçay (Dokuz Eylül Üniversitesi) Arş. Gör. Önder Canveren (Dokuz Eylül Üniversitesi)	10
-Türk Lirası Diplomasisi Uzman Süleyman Canıdemir (Ekonomi Bakanlığı) Uzman Muharrem Can (Ekonomi Bakanlığı)	11
-BRICS Ülkeleri Kapsamında Hindistan-Brezilya Karşılaştırması Arş. Gör. Mehmet Ali Salar (Gazi Üniversitesi)	12
-İzmir İktisat Kongresi ve 24 Ocak Kararları Sonrası Türkiye'nin Liberal Tecrübesinin Karşılaştırmalı Analizi Arş. Gör. Dr. İhsan Ömer Atagenç (Kırklareli Üniversitesi)	13
-Elektronik Kitap Teknolojisinin Kabulünü Etkileyen Faktörlerin Araştırılması Arş. Gör. Hatice Gonca Bulur (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)	15
-Kültürel Değer Yönelimlerinin Cinsiyet Eşitsizliği Üzerindeki Etkileri Arş. Gör. Özge Dinç Cavlak (Gazi Üniversitesi)	16
-Uluslararası Ticaret Bölümü Öğrencilerinin Yabancı Marka İsimlerinin Ülke Menşelerine İlişkin Farkındalıklarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma Arş. Gör. Dr. Özlem Çatlı (Gazi Üniversitesi) Arş. Gör. Dr. Ayşegül Ermeç Sertoğlu (Gazi Üniversitesi) Arş. Gör. Zeynep Açikel (Gazi Üniversitesi)	17
-Genç Tüketicilerin Yabancı ve Türk Ürünlerine İlişkin Tutum ve Tüketici Etnosentrizm Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma Arş. Gör. Dr. Ayşegül Ermeç Sertoğlu (Gazi Üniversitesi) Arş. Gör. Dr. Özlem Çatlı (Gazi Üniversitesi)	19

-Küresel Ekonominin Kronik Sorunsalı Genç İşsizlik: Türkiye-Güney Avrupa (İspanya, İtalya, Portekiz, Yunanistan) Ülkeleri Karşılaştırması Arş. Gör. Bilal Çoşan (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi) Arş. Gör. Şeyma Şahin (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi) Arş. Gör. Merve ÇİLOĞLU YÖRÜBULUT (Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi)	21
-Türkiye’de İşsizliğin Zincirleme Reaksiyon Teorisi Çerçevesinde İncelenmesi Arş. Gör. Dr. Anıl Eralp (Gazi Üniversitesi)	22
-İşsizlik mi Kölelik mi? Tedarik Zincirlerinin Üçüncü Dünya Ülkelerinin İşgücü Piyasalarına Etkisi Arş. Gör. Didem Özdemir Albayrak (Gazi Üniversitesi)	23
-İran’ın Güney Kafkasya’da Hibrid Savaş Çalışmaları Nazrin Alizada (Gazi Üniversitesi)	25
-Kazakistan’ın Siyasi Kimlik İnşasının Dış Politikası İle İlişkisi Arş. Gör. Turgay Düğen (Ömer Halisdemir Üniversitesi)	26
-Makedonya’daki Ulusal Azınlıkların Hukuki Statüsü: Arnavut Örneği Dr. Ebrar İbraimi (Tetova Üniversitesi)	27
-Sağlık Hizmetleri Bakımından Basamaklandırılmayan Sağlık Kurum ve Kuruluşlarının Görevi, Denetimi ve Değerlendirilmesi Öğr. Gör. Feyza Şenay (Yüksek İhtisas Üniversitesi) Öğr. Gör. Gözde Yalçın (Yüksek İhtisas Üniversitesi)	29
-Öğrencilerin Sağlık Okuryazarlığı Durumlarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Çalışma (Gazi Üniversitesi İİBF Örneği) Arş. Gör. Emine Doğan (Gazi Üniversitesi)	30
-Sağlık Yönetici Adaylarının Bireysel-Sosyal Yenilikçilik ve Proaktiflik Özelliklerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma Arş. Gör. Dr. Dilek USLU (Gazi Üniversitesi) Arş. Gör. Dr. Fatma MANSUR (Gazi Üniversitesi)	31
-Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma Arş. Gör. G. Gülcan Şeremet (Gazi Üniversitesi) Arş. Gör. Hakan Keskin (Gazi Üniversitesi)	32
-“Siyon Liderlerinin Protokolleri” Kitabının Mısır ve Filistin’de Siyasal Düşünceye Etkisi Oğuz Bilge Güngördü (Hacettepe Üniversitesi)	34
-Tarihî Açıdan Myanmar’daki Müslümanlar ve Budistler Arasında Bölgesel Çatışmalarının Arka Planları Abdur Rahman Fuad (Necmettin Erbakan Üniversitesi)	35
-Müslüman Ülkeleri Arasındaki İlişkiyi Yeniden Düşünmek Rahmat Ullah (Karadeniz Teknik Üniversitesi)	36
-Türkiye’de İdam Cezası Tartışmalarının AİHS ve MSHS Çerçevesinde Değerlendirilmesi Arş. Gör. Mehmet Ciğer (Gazi Üniversitesi)	38
-Uluslararası Hukukta Meşru Müdafaa Hakkı: Fırat Kalkanı Operasyonu Arş. Gör. Adem Özer (Gazi Üniversitesi)	39

- <i>Uluslararası Yatırım Hukukunda Tütün Endüstrisi: Kamu Sağlığı, Yatırımcı Hakları ve Philip Morris v. Uruguay Davası</i> Arş. Gör. Gökhan Albayrak (Gazi Üniversitesi)	40
- <i>Bir İhtiyaç Olarak Değişim: Koruma Sorumluluğu</i> Arş. Gör. Semra Aksu (Gazi Üniversitesi)	41
- <i>Makkar'ın İdaresi: Ankara'nın Başkent Oluşu</i> Arş. Gör. Elif Balam Sızan (Gazi Üniversitesi)	43
- <i>Kentsel Miras Tartışmaları Bağlamında Türkiye'de Stadyum Yıkımları</i> Arş. Gör. Turgay Gülpınar (Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, TODAİE)	44
- <i>Yeni Toplumsalın İki Farklı Mekanı: Düzenlemeciler, Postmarksistler</i> Arş. Gör. Burcu Tetik (Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, TODAİE)	46
- <i>Ortaçağ'da Muktedir Mekan: Manor Örgütlenmesi</i> Arş. Gör. Ergun Kalaycı (Gazi Üniversitesi)	48
- <i>Körfez İşbirliği Konseyi Ülkelerinde Müslüman Kardeşler Hareketinin Etkisi Ömek Ülke: Bahreyn</i> Seyedmahammad Seyedi Asl (Gazi Üniversitesi) Nawal Al Jasim (Gazi Üniversitesi)	50
- <i>İran'da Cumhurbaşkanlığı Seçim Yılında Reformist ve Muhafazakâr Dengesini Anlamak</i> Hazar Vural Jane (Yıldız Teknik Üniversitesi)	51
- <i>"Arap Baharı" Sürecinde Siyasi Kavramlar ve Söylem</i> Dr. Gulhan al-Türk (Ankara Üniversitesi)	52
- <i>Rusya'ya Öncelik Politikasından Demokrasi Teşvikine Avrupa Birliği'nin Ukrayna İle İlişkilerinin Dinamikleri</i> Arş. Gör. Fulya Akgül Durakçay (Dokuz Eylül Üniversitesi)	54
- <i>İngiltere'nin AB'den Çıkışının Avrupa Güvenlik Mimarisine Etkileri</i> Arş. Gör. Tolga Sakman (Nişantaşı Üniversitesi)	55
- <i>Almanya'da Yükselen Aşırı Sağın Yeni Adresi: Almanya İçin Alternatif Partisi</i> Arş. Gör. Adem Akkaya (Ömer Halisdemir Üniversitesi)	56
- <i>Dede Korkut Boyları (Hikayeleri) Işığında Bozkır Coğrafyasının Ekonomik Hayatı</i> Mazhar Narşap (Gazi Üniversitesi)	58
- <i>Son Dönem Osmanlı Münevverlerinden Doktor Rıza Tefvik ve İngiltere'de Bir Amele Köyü</i> Arş. Gör. Tamer Güven (Abant İzzet Baysal Üniversitesi) Arş. Gör. Şahin Yeşilyurt (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)	59
- <i>Giresun Kuşköy İslık Dilinin Kültürel Aktarımında Tarımcı-Göçebe Hayvancılık Faaliyetlerinin Yeri</i> Zeynep Gülveren (Gazi Üniversitesi)	60
- <i>Türkiye'nin Göç Politikaları 19.Yüzyıldan 21.Yüzyıla</i> Seda Çakmak (Gazi Üniversitesi)	62
- <i>Türkiye'de İç Göçün Değişim Ve Dönüşümü: Kentten Kıra Yöneliş</i> Arş. Gör. İpek Sürmeli (Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi)	63

-Türkiye’de Cumhuriyet Dönemi İç Göç Tarihine Spesifik Bir Bakış: Alevi Deneyimi İçin Yeni Bir Dönemlendirme Önerisi Arş. Gör. Dr. Cemal Salman (İstanbul Üniversitesi)	64
-Türkiye’deki İç Göçlerin Tahmin Edilmesi: Yapay Sinir Ağları Yöntemi Özge Demirtaş (Gazi Üniversitesi)	65
-Büyükşehir Yönetimlerinde Kırsal Alan Yönetimi Arş. Gör. Feriştah Yılmaz (Gazi Üniversitesi)	67
-Sosyal Bilimlerde Bir Departmanlaşma ve Uzmanlaşma Vakası: Yerel Yönetimlerin Demokrasi ve Demokratikleşme Bağlamındaki Analizlerinin Kapsam ve Tutarlılık Sorunu Berk İlke Dünder (Ankara Üniversitesi)	68
-Çocuk Suçluluğu Karşısında Yerel Yönetimlerin Rolü: Ankara Büyükşehir Belediyesi Üzerinden Bir Değerlendirme Hasan Ege Söyüt (Ankara Üniversitesi)	69
-Geçmişten Günümüze Temsil Kavramı Arş. Gör. Metin Özkan (Gazi Üniversitesi)	71
-Feminist Yönetim Kuramı Var mıdır? Feminist Bir Yönetim Kuramına İhtiyaç Var mıdır? Elmas Suluhan (Ankara Üniversitesi) Meryem Yılmaz (Gazi Üniversitesi)	72
-Demokrasinin Cinsiyeti Dr. Olkan Senemoğlu (Yıldız Teknik Üniversitesi)	73
-Biyolojik ve Kültürel Perspektifler Çerçevesinde Irkçılığın Eski ve Yeni Yüzü Arş. Gör. Emine Erden Kaya (Gazi Üniversitesi)	74
-Kamu Tercih Teorisi Perspektifinde Türkiye’de Kentsel Rantların Vergilendirilmesi Arş. Gör. Gonca Bıyık (Gazi Üniversitesi)	76
-Çok Uluslu Şirketlerin Vergi Cennetlerine İlgisi ve Türkiye Uygulamalarının Değerlendirilmesi Arş. Gör. Muharrem Çakır (Gazi Üniversitesi)	77
-Mobil Ticaretin Vergilendirme Karşısındaki Durumunun Değerlendirilmesi Arş. Gör. Nazlı Kübra Çelik (Gazi Üniversitesi)	78
-Bireysel Emeklilik Sisteminin Türk Vergi Sistemi Açısından Analizi Arş. Gör. Arzu Polat (Gazi Üniversitesi) Öğr. Gör. Muhammed Kekeç (İstanbul Üniversitesi)	79
-Ekonomik Verilerin Yer Aldığı Ölçüm Hatalı Model Tahminleri ve GSYİH Üzerine Bir Uygulama Arş. Gör. Şahika Gökmen (Gazi Üniversitesi)	81
-Zaman Serilerinde Doğrusal Olmayan Etkiler ve Birim Kök Testleri: Döviz Kurları Üzerine Bir Uygulama Arş. Gör. Mehmet Özcan (Gazi Üniversitesi)	82
-OECD Ülkelerinin Sağlık Sektörlerinin Etkinliğinin Veri Zarflama Analizi İle Değerlendirilmesi Arş. Gör. Yağmur Tokatlıoğlu (Gazi Üniversitesi) Ceren Büşra Uzun (Gazi Üniversitesi)	83

-Krizle Mücadelede Mali Kuralların Uygulanabilirliğinin Anayasal İktisat Perspektifinde Değerlendirilmesi Arş. Gör. Arzu Akyıldız Polat (Gazi Üniversitesi) Arş. Gör. Yasin Ertürk (Gazi Üniversitesi)	85
-Kamu Özel Ortaklığı Projelerinde Koşullu Yükümlülükler ve Mali Riskler: Avrasya Tüneli, Osmangazi ve Yavuz Sultan Selim Köprüleri Üzerine Bir Değerlendirme Arş. Gör. Arkan Yusufoğlu (Gazi Üniversitesi)	86
-Bütçe Kategorizasyonu Gölgesinde Devletin İşlevlerine İlişkin Eleştirel Bir İnceleme Arş. Gör. Seda Canpolat Bıçakçı (Ankara Üniversitesi)	87
-Çevre Politikası Mı? Vergi Politikası Mı?: Çevre Vergilerinin Araçsallığı Üzerine Bir Değerlendirme Arş. Gör. Seda Canpolat Bıçakçı (Ankara Üniversitesi)	88
-Osmanlı Millet Sistemi Düşüncesi Arş. Gör. Temel Meri (Gazi Üniversitesi)	90
-Sadık Rifat Paşa ve Osmanlı Modernleşmesi Alp Eren Topal (Bilkent Üniversitesi)	91
-Gerçek Doxa'ya Karşı: İnönü Dönemindeki Laikliğe İlişkin Politikaların Yeniden Değerlendirilmesi (1938-1950) Arş. Gör. Dr. Seçkin Çelik (Hacettepe Üniversitesi)	92
-Türkiye-ABD İlişkileri Bağlamında Ermeni Meselesi Hazel Çağan Elbir (AVİM)	94
-1915 Olaylarının Soykırım Olmadığını Ortaya Koyan Tez Neden Çarpıtılıyor? Mehmet Oğuzhan Tulun (AVİM, Ankara Üniversitesi)	95
-Ermenistan'ın Güvenlik Politikası ve Dağlık Karabağ Sorununun Etkisi Aslan Yavuz Şir (AVİM, ODTÜ)	96
-Ermeni Diasporası ve Post-Sovyet Ermenistan'da Ulus İnşası Dr. Turgut Kerem Tuncel (AVİM)	97
-Suriye Krizi'nde ABD'nin PYD/YPG Politikası Arş. Gör. Buğra Sarı (Bilkent Üniversitesi)	99
-Lübnan İç Savaşı'nı Yeniden Okumak Arş. Gör. Dr. Murat Tinas (Gazi Üniversitesi)	100
-Bosna Savaşı ve Uluslararası Toplumun Savaş Sürecindeki Yeri Arş. Gör. Ceren Urcan (Gazi Üniversitesi)	101
-Eski Sovyet Coğrafyasında Yeni Bir Sorunlu Bölgenin İnşası: Doğu Ukrayna'daki İç Çatışmalar Arş. Gör. Rüştü Kaya (Gazi Üniversitesi)	102
-Çalışma Hayatında İstatistik Okuma: Neden ve Nasıl? Arş. Gör. Okan Güray Bülbül (Gazi Üniversitesi)	104
-“Borçla Yönetmek”:2000’li yıllarda Türkiye’de Borçlanma ve Borçluluk Arş. Gör. M. Atilla Güler (Gazi Üniversitesi)	105

-Finans Sektöründe Kraliçe Arı Sendromu: Ankara İlinde Bir Uygulama Arş. Gör. Sezin Miçooğuları (Gazi Üniversitesi) Arş. Gör. Süheyla Erikli (Gazi Üniversitesi)	106
-İşçinin Kişiliğini Gözetme Borcu Arş. Gör. Pamir Başer (Gazi Üniversitesi)	107
-Çin Tehdidi Retoriğine Karşı Bir Barışçıl Benlik Üretimi: Ahenkli Dünya ve Çin Rüyası Arş. Gör. Nilgün Eliküçük (Gazi Üniversitesi)	109
-Eşitsiz Ve Bileşik Gelişme Perspektifinden Tedarik Zincirlerinin Uluslararası Sisteme Etkisi: Çin Örneği Arş. Gör. Didem Özdemir Albayrak (Gazi Üniversitesi)	110
-Türkiye'nin Şanghay İşbirliği Örgütüne Tam Üyelik İhtimali ve Çin Öğr. Gör. Dr. Özlem Zerrin Keyvan (Hacettepe Üniversitesi)	111
-Kısa Vadeli Sermaye Hareketlerinin Türk Bankacılık Sektörüne Etkileri: Özel ve Kamu Sermayeli Bankaların Bilançolarında Özsermaye Karlılığının İncelenmesi (2006-2015 Dönemi) Arş. Gör. Okan Fidanlı (Gazi Üniversitesi)	113
-Türkiye'de Finansal Okuryazarlık Eğitimi Ve Öğretmen Eğitimine Yönelik Bir Model Önerisi: Gazi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Örnek Uygulaması Arş. Gör. Hayati Adalar (Gazi Üniversitesi)	114
-Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Piyasalarındaki Finansal Stresin Borsa İstanbul Üzerindeki Etkileri Arş. Gör. Barış Kocaarslan (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)	115
-Küreselleşme ve Rasyonel Piyasa Balonları Arş. Gör. Ecenur Uğurlu (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)	116
-Türkiye'de Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası ve Bu Piyasada Yer Alan Emtiaya Dayalı Sözleşmelerin Değerlendirilmesi Arş. Gör. Dr. Furkan Kayhan (Gazi Üniversitesi)	117

09 MART 2017

PERŞEMBE

I. OTURUM: 10:00-11:30

PANEL 1: Devlete Bakış Denemeleri

YER: B AMFİ 2

Panel Başkanı: Yrd. Doç. Dr. Demirhan Fahri ERDEM

-Devlet Muhayyilesi

Arş. Gör. Özhan Değirmencioğlu (Gazi Üniversitesi)

-Devlet ve Kendisi: Çin'e Bakmak

Arş. Gör. Emre Demir (TED Üniversitesi)

-Devletin Mekanı

Arş. Gör. Can Giray Özgöl (Ankara Üniversitesi)

DEVLET MUHAYYİLESİ: BİR GİRİŞ DENEMESİ

Özhan DEĞİRMENCİOĞLU*

Devlet, bir nesne yahut bir özne olarak ele alınması aynı ölçüde zorluğa yol açan ve bu hususun da akademik yazın içerisinde kolayca görülebildiği bir mevhumdur. Siyasal düşünceler tarihi yahut felsefi çalışmaların kesişim noktasından başlayarak bu soruna temas edildiğini var saymak mümkündür. Zira devleti ‘kendinde bir şey’ (numen) olarak düşünmek, onu soyut bir hakikat olarak görmeye; ‘kendi için şey’ olarak görmek ise devletin varlığını somut bir gündelik işleyiş olarak görmeye yol açar. Devletsiz bir toplum kavrayışının ancak geçmiş zamandaki bir somutluk olduğunu bize gösteren antropolojinin katkısı, devlet sözcüğünün Arapça ‘dawla’ fiilinin yani değişim, hareket anlamlarıyla olan bağı düşünülüğünde daha anlamlı hale gelebilir. Bu noktada Batı dillerindeki ‘State’; durum, belirtme ve saptama ile sesteştir. Bu haliyle ortada duran yüzeysel zıtlık durumunu birleştiren şeyin basitçe insanın ‘politik bir hayvan’ olup olmadığı ise sorgulanmaya değer bir süreci düşündürür. Çalışmada belirtilen zıt anlam eğilimlerinin niçin ortak bir kavram ya da varlığa işaret ettiği tartışılacaktır. Bu surette Kant’ın düşüncesinden hareketle ve Cassirer’in koyduğu ismiyle sembolik formlar felsefesi yoluyla Devlet düşüncesine dönük olarak göz ardı edildiği düşünülen yaklaşımlar tarihsel bir şemayla gözden geçirilecektir.

ANAHTAR KELİMELELER: Devlet, Sembol, Kant, Cassirer, Antropoloji.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, ozhan@gazi.edu.tr.

DEVLET VE KENDİSİ: ÇİN'E BAKMAK

Emre DEMİR*

Bu çalışma, Mao Zedong'un 1976 yılındaki ölümünden sonra yaşanan iktidar mücadelesi sonucunda 1978 yılında Çin Komünist Partisi yönetiminde eşitler arasında birinci konumuna yükselen Deng Xiaoping'in öncülüğünü yaptığı reform ve dışa açılma sürecinde Çin Halk Cumhuriyeti'nin devlet ve yönetim yapısının geçirdiği dönüşümler incelemektedir. Kees van der Pijl'in Gramsci'nin devlet ve hegemonya anlayışından yola çıkarak geliştirdiği ikili devlet/toplum bileşiği tanımını temel alan çalışmada 1978 öncesinde Maocu-devrimci bir yönetici sınıf olan Çin yönetici sınıfının, 1978 sonrası dönemde bir devlet sınıfına dönüştüğü iddia edilmektedir. Bu kapsamda ilk olarak, Gramscici devlet ve hegemonya kavramları ele alınmaktadır. Ardından van der Pijl'in iki devlet/toplum bileşiği incelenmekte ve son olarak, Çin yönetici sınıfında 1978 sonrasında yaşanan iktidar mücadelesi ve dönüşüm ele alınmaktadır. Bu surette devlet biçiminin geçirdiği hemen her türlü aşamayı deneyimlediğini söyleyebileceğimiz Çin üzerinden devletin dönüşümünü düşünmek olanaklı olacaktır.

ANAHTAR KELİMELELER: Çin, İkili Devlet/Toplum Bileşiği, Devlet Dönüşümü, Gramsci, Kees van der Pijl.

* Arş. Gör., TED Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, dmr.emre@gmail.com.

DEVLET VE MEKAN

Can Giray ÖZGÜL*

“Mekan” kavramının ilişkin tanımlamalar yapılırken zihinlerde oluşan imge, çoğu kez fiziksel ya da geometrik bir mesafeye ilişkindir. Yakın döneme kadar siyaset bilimi ve devlete yönelik metodolojik tartışmalar içerisinde mekan, soyut, yansız ya da tarafsız olduğu önkabulüyle ele alınmaktaydı. Ancak mekan imgesi, mekana ilişkin akademik literatürde son dönemde ortaya çıkan çeşitli yaklaşımların yeni tanımlamaları ile değişmeye başlamıştır. Mekan kavramının tanımlanmasına yönelik yeni anlayışlar, mekanın toplumsal süreçler içerisinde diğer tüm yapılarla karşılıklı etkileşimde bulunduğunu, yani soyut değil aksine diyalektik bir ilişkinin var olduğunu iddia etmektedir. Mekan tanımlanmasına yönelik bu değişiklikler mekan ve devlet arasındaki ilişkinin niteliğinin de yeniden sorgulanmasına yol açmaktadır. Mekan konusunun diyalektik ilişkilere dayandığının kabul edilmesiyle birlikte, devletin müdahaleleri ile yaratılan mekanlara yönelik geliştirilen düşünceler, mekanın devleti ve diğer yönetim birimlerini nasıl etkilediğinin incelenmesini de içerisine alacak şekilde genişlemiştir. 1970’lerden itibaren toplumsal ekonomik ve siyasal sorunlarına ele alınmasında mekan çalışmaları da yer bulmaya başlamıştır. Bu çalışmaların en öne çıkanları Manuel Castells ve David Harvey’in kapitalist devlet ve mekan arasındaki etkileşimleri ele aldıkları çalışmalardır. Castells, toplumsal sınıfların mücadele alanı olarak kentsel mekanlar üzerinde, nasıl bir iktidar mücadelesi verildiğini ele alırken; Harvey kapitalist ekonominin krizlerden çıkmak için mekanları nasıl dönüştürdüğünü incelemektedir. Bu bildiri, her iki düşünürün ortaya attıkları “yapılı çevre”, “tüketimin toplumsallaştırılması” vb. kavramlar üzerinden devlet ve mekan ilişkisinin son yıllarda nasıl ele alındığına ilişkin genel bir değerlendirme yapmayı amaçlamaktadır.

ANAHTAR KELİMELEER: Devlet, Mekan, Toplumsal Süreçler, Manuel Castells, David Harvey.

* Arş. Gör., Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, ozgul@politics.ankara.edu.tr.

PANEL 2: İmparatorluklar Çağı'nda Siyaset

YER: B AMFİ 3

Panel Başkanı: Prof. Dr. Soyalp TAMÇELİK

-Osmanlı Türkiyesi'nden Cumhuriyet Türkiyesi'ne Devlet Mirası: Türk Ulus-Devlet Yapısının Kökenlerine Dair Bir İnceleme

Arş. Gör. Gürkan Pamukçu (Gazi Üniversitesi)

-Rus Çarlığı'nın Trans-Kafkasya'da Hegemonya Kurma Sürecinin Analizi

Arş. Gör. Murat Jane (Uludağ Üniversitesi)

-II. Abdülhamid Dönemi'nde Basra Körfezi'ndeki Osmanlı Varlığına Yönelik İngiliz Tehdidi ve Osmanlı'nın Yanıtı

Bilal Emre Biral (Gazi Üniversitesi)

OSMANLI TÜRKİYESİ'NDEN CUMHURİYET TÜRKİYESİ'NE DEVLET MİRASI: TÜRK ULUS-DEVLET YAPISININ KÖKENLERİNE DAİR BİR İNCELEME

Gürkan PAMUKÇU*

Resmi ideoloji yaklaşık üç çeyrek asırdır gençlerine, Türkiye'de modern olan kurumların Cumhuriyet ile ortaya çıktığını, Cumhuriyet öncesinin bütünüyle karanlık ve sonrasının ise bütünüyle aydınlık olduğunu öğretmeye çalıştı. Oysa bugün Osmanlı ile nispeten barışık bir düşünce ikliminde ve bilhassa XVIII. ve XIX. yüzyılları daha tarafsız ve cesaretle ele alan tarihçiler sayesinde, öğretilen resmi tarihten farklı olarak siyasal ve sosyal yaşama ait pek çok kavram ve olgunun aslında Osmanlı Türkiyesi'nde de var olduğunu ya da düşünüldüğünü veya en azından bu dönemde filizlendiğini biliyoruz. Bu kavramlardan birisi ve belki de kökenleri Osmanlı'da en az arananı *ulus-devlet* kavramıdır. *Ulus-devlet* kavramının kurucu unsurlarından olan *millet* düşüncesi ve *milliyetçilik* ideolojisinin imparatorluk döneminde tebarüz ettiği, herhangi bir tartışmaya yer bırakmayacak kadar kesindir. Fakat aynı kesinlik kavramın diğer kurucu unsuru olan *merkezi ve modern devlet* için söz konusu değildir. Bu alışma tıpkı *millet* ve *milliyetçilik* gibi, *merkezi ve modern devlet* düşüncesinin ve/veya bu yönde atılan ilk adımların da Osmanlı İmparatorluğu'nun son döneminde tekabül ettiğini ortaya koymak üzere hazırlanmıştır. Çalışmada, Osmanlı İmparatorluğu'nun bir ulus devlet olduğu ya da olmayı amaçladığı iddia edilmemektedir. Bundan farklı olarak, ülkenin iç ve dış siyasal durumu ile sosyal ve ekonomik gelişmeler nasıl Türk milliyetçiliğinin gelişimi için uygun zemin yarattıysa, benzer şartların ve gelişmelerin de devleti yapısal olarak ulus-devlet gibi örgütlenmeye, merkezileşmeye ve kendini yenilemeye zorladığı ortaya konulmaktadır. Neticede, kurucu irade dönemin şartları altında ortaya çıkan yenilenmiş devlet ve millet algıları zerine, Türk ulus-devletini inşa etmiştir. Dolayısıyla Cumhuriyeti kuranların tasarladıkları yapı (rejim değil) bu topraklar için yeni ve yabancı sayılmaz. Belki de bu nedenle imparatorluktan cumhuriyete geçiş döneminde dair üzerinde en fazla mutabakat olan ve günümüzde en az tartışılan değişim yeni devletin *ulus-devlet* yapısıdır.

Anahtar Kelimeler: Ulus-Devlet, Osmanlı İmparatorluğu, Merkezileşme, Vatandaşlık, Milliyetçilik.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı, gurkanpamukcu@gmail.com.

RUS ÇARLIĞI'NIN TRANS-KAFKASYA'DA HEGEMONYA KURMA SÜRECİNİN ANALİZİ

Murat JANE*

Etimolojik köken itibarıyla Antik Yunanca “*Kaukasos*” ve kadim İran dilinde “*Kap Kah*” kelimelerinden gelen ve Türkçe karşılığı “*Büyük Dağ*” olan Kafkasya, tarih boyunca Osmanlı İmparatorluğu, Abbasiler, Moğollar gibi pek çok büyük gücün hakimiyet altına aldığı / almak istediği bir bölge olmuştur. Jeostratejik ve jeoekonomik açıdan önemli bir konuma sahip olan Kafkasya’da etkinlik sağlayan ve bölgede hegemonya kuran siyasal aktörlerden biri de Rus Çarlığı’dır. Rus Çarlığı, bölgedeki hegemonyasını sağlamlaştırmak için “*böl-yönet*” (divide et impera) politikasını uygulamış, bu amaçla Kafkasya bölgesinin güneyini Kafkas Dağları’nın ötesi anlamında gelen “*Trans-Kafkasya*” olarak jeopolitik ve emperyal vizyonuna uygun olarak kavramsallaştırmıştır. 10. yy.’da Dinyeper Nehri üzerinden Kafkasya’ya yönelik seferlerle başlayan Rus etkisi; 3. Ivan’ın 1482 yılında Rusları Moğol hakimiyetinden kurtarıp, “*Güneye inme*” vizyonunu oluşturmasıyla temel kazanmıştır. Rusların Kafkasya’ya yayılma politikasında önemli kırılma noktalarından ikisi “*İlk Rus Çarı*” olarak bilinen 4. Ivan (Korkunç Ivan)’ın 1552 yılında Kazan’ı, 1556 yılında da Astrahan’ı (Ejderhan) fethedip bölgedeki Moğol etkisini (Altınorda Devleti) ortadan kaldırmasıdır. Rus Çarlığı’nın Trans-Kafkasya bölgesel alt sisteminde hegemonik bir güç olması için üstünlük sağlaması gerektiği iki önemli aktör Osmanlı İmparatorluğu ve İran (Kaçar Hanedanı)’dır. 16. ve 17 yy. boyunca söz konusu üç aktör arasında süren dengeli güç mücadelesi; 19. yy.’ın başları itibarıyla Rus Çarlığı lehine sonuçlanmış, Rus Çarlığı özellikle bölgedeki iki Hristiyan unsur olan Gürcüler ve Ermenileri kullanarak bölgedeki hegemonyasını güçlendirmeyi amaçlamıştır. Çalışmada, Rus Çarlığı’nın Trans-Kafkasya alt bölgesel sisteminde kurduğu hegemonya süreci bölgenin Rus Çarlığı açısından jeopolitik öncelikleri çerçevesinde analiz edilecektir.

ANAHTAR KELİMELE: Trans-Kafkasya, Hegemonya, Rus Çarlığı, Osmanlı İmparatorluğu, İran

* Arş. Gör., Uludağ Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, muratjane@gmail.com.

II. ABDÜLHAMİD DÖNEMİ'NDE BASRA KÖRFEZİ'NDEKİ OSMANLI VARLIĞINA YÖNELİK İNGİLİZ TEHDİDİ VE OSMANLI YANITI

Bilal Emre BİRAL*

Bu tebliğde, 2009 yılında Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde bitirilen yüksek lisans tezi özetlenilecektir. Çalışma, II. Abdülhamid (1876-1909) döneminde, Osmanlı Devleti'nin Basra Körfezi'ndeki varlığına yönelik İngiliz tehdidi altında bölgede var olma çabasını incelemeyi amaçlamaktadır. Dönemin İngiliz devlet adamları ve onların ifadelerinden yararlanan Batılı literatür Osmanlı'nın bölgedeki varlığını hedef alan bir İngiliz politikasının olmadığını fakat Osmanlı'nın bölgeyi yönetmeyi ve elinde tutmayı beceremediğini öne süregelmektedir. Ancak, bu çalışma, yerel liderleri Osmanlı'ya karşı kullanmak gibi çeşitli yollarla Osmanlı Devleti'ni bölgeden uzak tutmayı amaçlayan tehditkâr bir İngiliz politikasının var olduğunu göstermeyi amaçlamaktadır. Dahası, bu çalışma Osmanlıların İngiliz tehdidi altında şekillenen ve onu bertaraf etmek üzerine kurulmuş bölge vizyonunu incelemektedir. Bu bağlamda, Osmanlılar aynı zamanda bölge halkı ve bölgedeki yönetimi için reform niteliği taşıyan yanıtları İngiliz tehdidine karşı geliştirseler de bu politikaların hayata geçmesinde İngiltere ve yerel liderlerden kaynaklanan ciddi sorunlarla karşı karşıya kalmışlardır. Kısacası, Osmanlı İmparatorluğu'nun bölgeye tamamen hakim olup etkin bir şekilde yönetememesinin nedeni kendi beceriksizliği, yetersizliği değil Osmanlı'yı bölgede istemeyen etkin İngiliz politikasıdır. Çalışmada bugünkü Körfez Devletleri'ndeki emir ve kralların baba ve büyük babalarının, örneğin Suud Emiri Abdulaziz İbni Suud, Katar Emiri Casim El Sabah, Kuveyt Emiri Mübarek El Sabah ile Suudilerden önce Necid bölgesinde etkin olan İbn-i Reşid'in Osmanlı ve İngiltere'yle ilişkileri, geniş bir ikinci kaynak taramasının yanında yaklaşık 150 Başbakanlık Osmanlı Arşivi belgesinin yardımıyla anlaşılmaya çalışılmıştır.

ANAHTAR KELİMELEER: Osmanlı İmparatorluğu, Basra Körfezi, İngiliz Tehdidi, II. Abdülhamit, Körfez Devletleri.

* Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, bilalemrebiral@gmail.com.

PANEL 3: Uluslararası Siyasetin Ekonomi-Politik Boyutu

YER: B AMFİ 4

Panel Başkanı: Prof. Dr. Selahattin TOĞAY

-Türkiye'nin Bölgesel Güç Olma Hedefi Çerçevesinde Değişen Dış Ticaret Politikası: 2002-2012 Dönemi
Arş. Gör. Fulya Akgül Durakçay (Dokuz Eylül Üniversitesi)
Arş. Gör. Önder Canveren (Dokuz Eylül Üniversitesi)

-Türk Lirası Diplomasisi
Uzman Süleyman Canıdemir (Ekonomi Bakanlığı)
Uzman Muharrem Can (Ekonomi Bakanlığı)

-BRICS Ülkeleri Kapsamında Hindistan-Brezilya Karşılaştırması
Arş. Gör. Mehmet Ali Salar (Gazi Üniversitesi)

-İzmir İktisat Kongresi ve 24 Ocak Kararları Sonrası Türkiye'nin Liberal Tecrübesinin Karşılaştırmalı Analizi
Arş. Gör. Dr. İhsan Ömer Atagenç (Kırklareli Üniversitesi)

TÜRKİYE’NİN BÖLGESEL GÜÇ OLMA HEDEFİ ÇERÇEVESİNDE DEĞİŞEN DİŞ TİCARET POLİTİKASI: 2002-2012 DÖNEMİ

Fulya AĞÜL DURAKÇAY*
Önder CANVEREN**

Uluslararası iktisat politikalarının devam etmekte olan liberalleşme süreci, Soğuk Savaş sonrası dönemde küreselleşmenin de etkisiyle ivme kazanmıştır. Bu yeni sürecin en belirgin özelliklerinden biri; ulus devletlerin nüfuz alanlarını ve küresel rekabet güçlerini artırmak için ticareti, dış politikalarının bir aracı haline dönüştürmüş olmalarıdır. Türkiye bu dönemde bölgesel güç olma hedefi çerçevesinde; dış ticaret politikasını büyüme, kalkınma, güvenlik ve uluslararası nüfuzunu artırmak için öncelikli uluslararası politika araçlarından biri olarak kurgulamıştır. Bu siyasi yönelimin bir yansıması olarak Adalet ve Kalkınma Partisi Hükümetleri ticareti; hem çok boyutlu ve çok merkezli yeni bir dış politika yaratmanın, hem de yükselen muhafazakâr grupların taleplerini karşılayanın aracı olarak görmüştür. İktidara geldiği 2002 yılından sonraki on yılda Hükümet, bölgeler ve ortaklar bağlamında derinleşmeyi, genişlemeyi ve çeşitlendirmeyi amaçlayan bir dış ticaret politikası takip etmiştir. Bu araştırmada, ticaretin bir dış politika aracı haline dönüşmesine bağlı olarak gerçekleşen değişimlerin ve nedenlerinin analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Çalışma, ikisi Aggarwal ve Fogarty’nin “Between Regionalism and Globalism: European Union Transregional and Interregional Trade Strategies” (2004) adlı çalışmalarına dayanan dört hipotez doğrultusunda geliştirilmiştir. Bu bağlamda, Türkiye’nin incelenen dönemde değişen dış ticaret politikasının; (I) Avrupa Birliği’ne karşı Gümrük Birliği’nden kaynaklanan yükümlülükleri, (II) bölgesel güç olma hedefli dış politikasının yumuşak güç odaklı yeni stratejisi, (III) yükselen muhafazakâr gruplar (IV) ve uluslararası sistem kaynaklı kısıt ve fırsatların etkisiyle şekillendiği savunulmaktadır.

ANAHTAR KELİMELER: Adalet ve Kalkınma Partisi, Türk Dış Politikası, Bölgesel Güç, Yumuşak Güç, Dış Ticaret Politikası.

* Arş. Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Avrupa Birliği Anabilim Dalı, fulya.akgul@deu.edu.tr.

** Arş. Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Avrupa Birliği Anabilim Dalı, onder.canveren@deu.edu.tr.

TÜRK LİRASI DİPLOMASİSİ

Süleyman CANIDEMİR*
Muharrem CAN*

Bir ülke parasının uluslararası ödeme aracı olması o ülkeye senjoraj avantajı sağlamakta, diğer ülkelerle ticaretini de kolaylaştırmaktadır. Uluslararası ödeme ve rezerv olma bakımından ABD Doları en ön sıradadır. Bunun yanında bir de tarafsız veya pasif para birimleri (İsviçre Frankı gibi) vardır. Bunlar özellikle kriz dönemlerinde güvenilir para olma özelliğinde olup hakim para olma iddiasında değildir. Bunun yanında politika konusu olmuş veya müzakere sonucu kullanılabilen paralar vardır. Bu paralar, ülkelerin diğer ülkelere yönelik uyguladıkları finansal yardım, askeri koruma, ticari avantajlar veya bu ülkelerin kararlarını değiştirici politikalarla sağlanmaya çalışılmaktadır. ABD'nin konumunu korumak için Dolar diplomasisi, Japonya'nın ekonomik etkisini arttırmak amaçlı özellikle Uzakdoğu ülkelerinde uyguladığı Yen Diplomasisi ve nispeten yeni sayılan bir para birimi olan EURO'nun güçlenmesine yönelik politikalar (Euro diplomasisi), bu bağlamda değerlendirilebilir. Diğer taraftan Türk Lirası 2016 yılı ile ithalatımızın ve ihracatımızın az bir kısmında da olsa ödeme aracı olmaktadır. Özellikle İran ve S. Arabistan gibi komşu ve civar ülkelerde TL'in ülke içerisinde yaygın şekilde yerli para ile değişime konu olduğu görülmektedir. Uygulanacak politika araçları ile (TL diplomasisi), Gürcistan, Ukrayna gibi diğer komşu ülkeler yanında Rusya ve Orta Asya Ülkeleri gibi civar ülkelerle gerçekleştirilen ekonomik ilişkilerde –özellikle dış ticarete- Türk Lirası'nın kullanım daha da yaygınlaştırılabilir. Bu amacı gerçekleştirebilmek için çalışmamızda, kamu kurum ve kuruluşları yanında, özel sektör kuruluşlarına ne gibi görevler düşmekte olduğu, hangi politika araçlarının etkin olabileceği, ele alınacaktır.

ANAHTAR KELİMELEER: Türk Lirası Diplomasisi, Bölgesel Ekonomik İşbirliği, Dış Yardımlar, Dış Ticaret, Eximbank Kredileri.

* Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat Anabilim Dalı; Ekonomi Bakanlığı, Dış Ticaret Uzmanı, canidemir@gmail.com.

* Doktora Öğrencisi, Ekonomi Bakanlığı, Dış Ticaret Uzmanı, mcan1995@yahoo.com.

BRICS ÜLKELERİ KAPSAMINDA HİNDİSTAN-BREZİLYA KARŞILAŞTIRMASI

Mehmet Ali SALAR*

Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin'in önderliğinde BRIC olarak dünya sahnesinde yerini alan gruba son olarak 2011'de Güney Afrika Cumhuriyeti'nin de girmesiyle BRICS adını almıştır. BRICS, önümüzdeki 50 yıla etki edecek kapasitede bir grup olarak uluslararası arenada bir alternatif olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünya nüfusunun yaklaşık % 40'ına ve ekonomisinin % 25'ine sahip olan bu 5 ülke hızla gelişmekte olan ülkeler olarak öne çıkmaktadır. Bu 5 ülkenin kendi bölgelerinde ve dünyada çeşitli alanlarda öne çıkan ülkeler olması grubun önemini arttırmaktadır. Hindistan ekonomisi nominal olarak Dünya'nın 7. Büyük ekonomisidir. Ülkenin ekonomisi 20 yıldır ortalama % 7 oranında büyümekte olup yeni sanayileşen ülke olarak sınıflandırılmaktadır. Hindistan, BRICS ülkeleri içinde en yüksek büyüme hızına sahiptir. Hindistan ekonomisi 2014 yılının son çeyreğinde Çin'i geçerek Dünya'nın en hızlı büyüyen ekonomisi haline geldi. Brezilya ekonomisi, serbest piyasa ve içe dönük bir ekonomi olup GSYİH bakımından Latin Amerika'nın en büyük ve Dünya'nın 9. Büyük ekonomisidir. 2000-2012 yılları arasında Brezilya ortalama % 5'in üzerinde büyüme ile Dünya'nın en hızlı büyüyen ekonomilerinden biri durumundadır. Bu çalışmanın amacı: BRICS ülkelerinden Hindistan ve Brezilya'nın öne çıkan özelliklerini inceleyerek bu ülkelere dair temel makroekonomik değişkenlere yer verilecektir. Daha sonra bu iki ülkeden hangisinin uluslararası politikadaki etkinliğinin daha fazla olduğu ele alınacaktır.

ANAHTAR KELİMELEER: BRICS, GSYİH, Serbest Piyasa, Makroekonomik Değişkenler, Hindistan, Brezilya.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, mehmetalisalar@gazi.edu.tr.

İZMİR İKTİSAT KONGRESİ VE 24 OCAK KARARLARI SONRASI TÜRKİYE’NİN LIBERAL TECRÜBESİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Ömer ATAGENÇ*

Türk siyasal hayatının “Liberalizm” kavramı ile ilişkisi açısından İzmir İktisat Kongresi dönemi ile “24 Ocak Kararları” adı ile bilinen ekonomik dönüşüm süreci iki temel dönem olarak ön plana çıkmaktadır. Bu iki dönemin “liberalizm” kavramı ile ilişkisi de daha çok “iktisadi” boyutta kendisini göstermektedir. Türkiye Cumhuriyeti tarihi açısından iki önemli kırılma noktası olan 1923 ve 1980 yıllarında yaşanan gelişmeler iktisadi temelde bir dönüşümün yaşanması açısından benzerlik göstermektedir. Bunun yanı sıra iki dönemde de dış politik dengelerin bu dönüşüm sürecini etkilediğini görmek mümkündür. Buna karşılık bu dönüşüm süreçlerinin hedefleri ve içeriğine bakıldığında zaman iki süreç arasındaki önemli farklar da ortaya çıkmaktadır. Bu farklılıkların en önemlisi de ilkinin yeni bir devlet inşası sürecinde ortaya çıkması, ikincisinin de mevcut sistemde yapılması öngörülen değişikliklerle bir dönüşüm sürecinin kapısının aralanmasında ortaya çıkmış olmasıdır. Konunun daha bütünlüklü bir analizi için bu iki dönemin uluslararası koşulları arasındaki ilişkiye de yakından bakmak gerekecektir. Zira, Türkiye’nin bu iki önemli “liberal” tecrübesi dönemin dış politika tercihleriyle de önemli ölçüde paralellikler göstermektedir. Öte yandan bu iki dönemin Türkiye Cumhuriyeti’nin inşasında ya da dönüşümünde ekonomi-siyaset-toplum denkleminde hangi değişkenleri ön plana aldığı da 20’li yılların ve 80’li yılların Türkiye’si’ni anlamak açısından karşılaştırmaya tabi tutulacaktır. Bu denklemde ön plana alınan değişkenler farklılıkları, geri planda kalan değişkenler ise bir takım benzerlikleri ortaya koyabilmek açısından çeşitli ipuçları içermektedir.

ANAHTAR KELİMELELER: Liberalizm, İzmir İktisat Kongresi, 24 Ocak Kararları, Türkiye Cumhuriyeti, Ekonomi-Siyaset-Toplum Denklemi.

* Arş. Gör. Dr., Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler Bölümü, atagencomer@yahoo.com.

PANEL 4: Karar Verme ve Tüketici Davranışları

YER: **B AMFİ 5**

Panel Başkanı: Doç. Dr. Mehmet BAŞ

-Elektronik Kitap Teknolojisinin Kabulünü Etkileyen Faktörlerin Araştırılması
Arş. Gör. Hatice Gonca Bulur (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)

-Kültürel Değer Yönelimlerinin Cinsiyet Eşitsizliği Üzerindeki Etkileri
Arş. Gör. Özge Dinç Cavlak (Gazi Üniversitesi)

-Uluslararası Ticaret Bölümü Öğrencilerinin Yabancı Marka İsimlerinin Ülke Menşelerine İlişkin Farkındalıklarının Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma
Arş. Gör. Dr. Özlem Çatlı (Gazi Üniversitesi)
Arş. Gör. Dr. Ayşegül Ermeç Sertoğlu (Gazi Üniversitesi)
Arş. Gör. Zeynep Açıklı (Gazi Üniversitesi)

-Genç Tüketicilerin Yabancı ve Türk Ürünlerine İlişkin Tutum ve Tüketici Etnosentrizm Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma
Arş. Gör. Dr. Ayşegül Ermeç Sertoğlu (Gazi Üniversitesi)
Arş. Gör. Dr. Özlem Çatlı (Gazi Üniversitesi)

ELEKTRONİK KİTAP TEKNOLOJİSİNİN KABULÜNÜ ETKİLEYEN FAKTÖRLERİN ARAŞTIRILMASI

Hatice Gonca BULUR*

Elektronik kitaplar (e-kitaplar) basılı materyallerin dijital sürümleri olarak tanımlanır. Teknolojideki gelişmeler mevcut e-kitap ve ilgili cihaz çeşitlerinin artışına neden olmuştur. Çeşitliliğin artışı ve gelişmiş teknoloji e-kitap kullanımını arttırmasına rağmen, teknolojinin kabulü değişiklik gösterebilir. Kullanıcıların teknoloji kabulünü tahmin etmek için Teknoloji Kabul Modeli (TKM, Technology Acceptance Model, TAM) kullanılmıştır. Bu modele göre, bireylerin ya da toplumların yeni bir teknolojiyi nasıl kabul ettiğini açıklamayı amaçlamaktadır, bu teknolojiyi kullanım biçimi ve kullanım nedenleri ortaya koyularak teorik bir model oluşturulması amaçlanmaktadır. Buna göre, yeni teknoloji sayesinde bireylerin yaşantısında fayda sağlayacağı görüşünü temsil eden sezilmiş fayda ve bireylerin yaşantısında kolaylık sağlayacağı görüşünü temsil eden sezilmiş kolaylık, dışsal etkilerle birlikte kullanım niyetini açıklayıcı değişkenlerdir. Mevcut çalışmada, e-kitap kabulünü etkileyen faktörler TKM ve ilgili literatür esas alınarak seçilmiştir. Belirlenen faktörler ile birlikte bir kavramsal model oluşturulmuş ve veri toplamak için anket çalışması uygulanmıştır. Veri, doktora ve yüksek lisans eğitimine devam eden Elektrik ve Elektronik Mühendisliği, Bilgisayar Mühendisliği ve İşletme Bölümü öğrencilerinden toplanmıştır. Elde edilen veri Betimsel İstatistik Yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Bu çalışma e-kitap teknolojisinin kabulünü etkileyen faktörleri incelemek amacıyla yapılmıştır. E-kitap kullanımını ve satın alımını etkileyen bu faktörlerin öneminin araştırılması tüketicilerin isteklerinin ve ihtiyaçlarının belirlenmesine yardım eder. Böylece, yeni teknolojik gelişmeler tüketicilerin talepleri doğrultusunda ilerler ve e-kitap kullanımda artış sağlanmış olur.

ANAHTAR KELİMELELER: Elektronik Kitap, Teknoloji Kabul Modeli, Sezilmiş Kolaylık, Sezilmiş Fayda, Betimsel İstatistik.

* Arş. Gör., Orta Doğu Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, bulur@meu.edu.tr.

KÜLTÜREL DEĞER YÖNELİMLERİNİN CİNSİYET EŞİTSİZLİĞİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Özge DİNÇ CAVLAK*

Mevcut çalışma, cinsiyet eşitsizliğini Schwartz ve Hofstede'nin kültürel boyutları açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmada, Hofstede (2001) tarafından ele alınan kültürel farklılıklar, güç mesafesi, belirsizlikten kaçınma, bireycilik/toplulukçuluk, erkeksilik/kadınsılık ve kısa dönem/uzun dönem yönelme boyutları üzerinde incelenirken, Schwartz (2006) tarafından ele alınan kültürel değerler, içiçelik, hiyerarşi, üstünlük, duygusal özerklik, entelektüel özerklik, eşitlikçilik ve uyum boyutları temelinde incelenmiştir. Cinsiyet eşitsizliği, üreme sağlığı, güçlendirme ve işgücü piyasası boyutlarından oluşan toplumsal cinsiyet eşitsizliği endeksi ile ölçülmüştür. Sağlık boyutu, anne ölüm oranı ve ergen doğurganlık oranı değişkenlerinden oluşurken, güçlendirme boyutu her bir cinsiyetin parlamentoda sahip olduğu koltuk oranı ve orta/yüksek öğrenime devam etme düzeylerinden oluşmaktadır. Bunun yanı sıra, işgücü boyutu kadınların işgücüne katılım oranı ile ölçülmektedir. 56 ülke için yapılan çalışmada cinsiyet eşitsizliği endeksi bağımlı değişken olarak ele alınmış olup, kişi başına düşen milli gelir kontrol değişkeni olarak analize dahil edilmiştir. Söz konusu kültürel boyutların ve kişi başına düşen milli gelirin cinsiyet eşitsizliği üzerindeki açıklayıcı etkisi incelenmiştir. Hiyerarşik regresyon analizinin sonuçları, uzun dönem yönelme boyutunun ve kişi başına düşen milli gelirin, cinsiyet eşitsizliği üzerinde anlamlı etkileri olduğunu ortaya koymaktadır. Araştırmanın bulguları, uzun dönem odaklı ülkelerde cinsiyet eşitsizliği oranlarının düşük olduğunu gösterirken, kısa dönem odaklı ülkelerde cinsiyet eşitsizliğinin daha yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra, araştırmanın bulguları, içiçe geçmiş kültürlerde cinsiyet eşitsizliğinin daha düşük olduğunu ortaya koymuştur.

ANAHTAR KELİMELER: Cinsiyet Eşitsizliği, Kültürel Boyutlar, Hofstede, Schwartz, Kişi Başına Düşen Milli Gelir.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, ozgedincoz@gmail.com.

**ULUSLARARASI TİCARET BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI MARKA
İSİMLERİNİN ÜLKE MENŞEİLERİNE İLİŞKİN FARKINDALIKLARININ
BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA**

Özlem ÇATLI*
Ayşegül ERMEÇ SERTOĞLU*
Zeynep AÇIKEL*

Ülke menşeinin marka çağrışımları ve satın alma karar sürecine etkisi de literatür tarafından genel olarak kabul edilmektedir. Ürün grubuna göre önemi değişiklik göstereceği varsayılan ülke menşei etkisinin, parfüm, kozmetik, şarap, tekstil, otomobil, aksesuar ve dayanıklı tüketim malları gibi ürün kategorilerinde daha belirgin olduğu tespit edilmiştir. İşletmelerin ürettikleri markalara menşe ülke anadili dışında başka bir dile ait veya başka bir dilin çağrışımını yapan isimler vermeleri yabancı markalama kavramı kapsamında değerlendirilmektedir. Bu noktada genellikle bazı ürünlerle özdeşleşmiş ülkelerin diline atıfta bulunarak var olan olumlu çağrışımlardan faydalanmak amaçlanmaktadır. Bununla birlikte ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkelerde yabancı markaların kalite açısından daha olumlu algılandığı düşünüldüğünde bu tarz çabaların yaygın olarak kullanılması işletmeler açısından mantıklı görülmektedir. Bu bağlamda, bu çalışmada tüketicilerin satın alma kararı vermesi aşamasında etkisi oldukça önemli görülen ülke menşei kavramının, bu kavrama aşına olan “Uluslararası Ticaret Lisans Bölümü” öğrencileri tarafından ne kadar bilindiği ve nasıl algılandığının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın veri toplama aşamasında kullanılmak üzere literatürdeki çalışmalardan hareketle belirlenen beş ürün kategorisinde üçer olmak üzere toplam 15 Türk markası hakkında ülke menşei, marka ismini beğenme düzeyi ve markanın kalite çağrışımı ile ilgili soruların yer aldığı bir anket formu hazırlanmış olup, bununla birlikte, çoğunluğunu Türk markalarının oluşturduğu 30 markanın ismi verilerek katılımcıların bu markaların ülke menşelerini belirtmeleri de istenmiştir. Evrenini Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası Ticaret Lisans Bölümü öğrencilerinin oluşturduğu bu çalışmadan elde edilecek verilerin SPSS paket programı kullanılarak uygun görülen istatistiki analizlere tabi tutulması, elde edilen bulguların tablolar yardımıyla sunulması ve yorumlanması planlanmaktadır.

ANAHTAR KELİMELEER: Ülke Menşei, Yabancı Markalama, Marka İsmi, İstatistiki Analiz, Anket.

* Arş. Gör. Dr., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret Bölümü, ozlembarel@gazi.edu.tr.

* Arş. Gör. Dr., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret Bölümü, aermec@gazi.edu.tr.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret Bölümü, zeynep.acikel@gazi.edu.tr.

GENÇ TÜKETİCİLERİN YABANCI VE TÜRK ÜRÜNLERİNE İLİŞKİN TUTUM VE TÜKETİCİ ETNOSENTRİZM DÜZEYLERİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Ayşegül ERMEÇ SERTOĞLU*
Özlem ÇATLI*

Tüketici etnosentrizmi yabancı ürünleri tüketmenin etiğe uygunluğunu tartışan bir kavram olup, tüketicilerin yerli ürünleri yabancı ürünlere tercih etme eğilimi olarak tanımlanabilir. İşletmelerin menşei ülke ile ilgili olumlu çağrışımları ürettikleri malları pazarlamak için kendi lehlerine kullanması sıklıkla tercih edilen bir uygulamadır. Saat denilince akla İsviçre'nin, elektronik teknolojisi denilince Japonya'nın gelmesi ve bu olumlu algılamaların işletmeler tarafından pazarlama stratejilerinde itici güç olarak kullanılması bu duruma örnek olarak gösterilebilir. Bununla birlikte ülke menşei vurgusunun etnosentrizm düzeyi yüksek toplumlardaki etkisi, üzerinde dikkatle durulması gereken bir konudur. Özellikle üretici işletmenin ülkesine ilişkin negatif önyargıların varlığı durumunda menşei ülke vurgusu üretici işletme açısından olumsuz sonuçlar da doğurabilir. Bu çalışmada genç tüketicilerin yerli ve yabancı ürünlere ilişkin tutumlarının ve tüketici etnosentrizm düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Küreselleşme ve İnternet'in etkisi ile gençlerin yabancı ürün ve markalara karşı aşına olup daha olumlu tutuma sahip oldukları ve akran etkisi altında kalarak bu ürünleri satın alıp kullandıkları düşünüldüğünde, çalışma örneklemini gençlerin oluşturması uygun bulunmuştur. Bununla birlikte, ilgili literatürde tüketici etnosentrizmi düzeyinin genel olarak yaş arttıkça yükseldiği sonucuna ulaşılmış olmakla birlikte, özellikle son yıllarda ülkemizde yaşanan terör olayları neticesinde tetiklenen etnosentrizm olgusunun genç tüketiciye de yansıtacağı düşünülmektedir. Çalışmada, Tüketici Etnosentrizm Ölçeğinin (CETSCALE) ve üretici ülke etiketi bilgisinin dikkate alınıp alınmadığını belirlemeye yönelik soruların yer aldığı bir anket formu kullanılacaktır. Bunun yanı sıra, ürün kategorisi ile ülke çağrışımı eşleştirmelerine ve hangi ürün gruplarında Türk malı ibaresine dikkat edildiğine ilişkin sorulara da yer verilecektir. Elde edilecek verilerin SPSS paket programı kullanılarak uygun görülen istatistiki analizlere tabi tutulması, elde edilen bulguların tablolar yardımıyla sunulması ve yorumlanması planlanmaktadır.

ANAHTAR KELİMELEER : Etnosentrizm, Ülke Menşei, Genç Tüketiciler, Anket, Türk Malı.

* Arş. Gör. Dr., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret Bölümü, aermec@gazi.edu.tr.

* Arş. Gör. Dr., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret Bölümü, ozlembarel@gazi.edu.tr.

II. OTURUM: 11:40-13:10

PANEL 1: Türkiye'de ve Dünya'da İşsizlik ve İstihdam

YER: **B AMFİ 2**

Panel Başkanı: **Prof. Dr. M. Necat ÇOŞKUN**

-Küresel Ekonominin Kronik Sorunsalı Genç İşsizlik: Türkiye-Güney Avrupa(İspanya, İtalya, Portekiz, Yunanistan) Ülkeleri Karşılaştırması

Arş. Gör. Bilal Çoşan (Bandırma Onyedİ Eylöl Üniversitesi)

Arş. Gör. Şeyma Şahin (Bandırma Onyedİ Eylöl Üniversitesi)

Arş. Gör. Merve ÇİLOĞLU YÖRÜBULUT (Bandırma Onyedİ Eylöl Üniversitesi)

-Türkiye'de İşsizliğin Zincirleme Reaksiyon Teorisi Çerçevesinde İncelenmesi

Arş. Gör. Dr. Anıl Eralp (Gazi Üniversitesi)

-İşsizlik mi Kölelik mi? Tedarik Zincirlerinin Üçüncü Dünya Ülkelerinin İşgücü Piyasalarına Etkisi

Arş. Gör. Didem Özdemir Albayrak (Gazi Üniversitesi)

KÜRESEL EKONOMİNİN KRONİK SORUNSALI GENÇ İŞSİZLİK: TÜRKİYE- GÜNEY AVRUPA (İSPANYA, İTALYA, PORTEKİZ, YUNANİSTAN) ÜLKELERİ KARŞILAŞTIRMASI

Bilal COŞAN*
Şeyma ŞAHİN*
Merve ÇİLOĞLU YÖRÜBULUT*

Küreselleşen dünyanın en büyük sorunlarından biri haline gelen işsizlik sosyal politika bakımından dezavantajlı grup olarak ele alınan gençlerde çok daha büyük bir problem haline dönüşmektedir. Genç işsizliğin temelinde olan mesleki eğitimdeki yetersizlik, çalışma ile eğitim hayatı uyumsuzluğu gibi nedenler genç işsizlik oranlarının oldukça yüksek seviyelere ulaşmasına neden olmaktadır. Bu süreçte gençler iş hayatına girmek bir yana eğitim hayatındaki sorunsallar nedeniyle başka bir problemle karşı karşıya kalabilmektedir. Bu problem NEET (Not in employment education or training) olarak karşımıza çıkmaktadır. Ne çalışan ne de eğitim hayatına devam eden bu kesim, genç işsizliğin düğüm noktasıdır. Arkadaşlarına ve ailesine karşı psikolojik ve sosyolojik birçok travma yaşayan genç işsizler bu süreçte giderek daha pasif hale gelmektedir. Bu sorunların çözümü için gençlere yönelik mesleki eğitim anlamında gerekli tedbirlerin alınması, pasif istihdam politikalarından ziyade aktif istihdam politikalarına ağırlık verilmesi önem arz etmektedir. Bu bağlamda ülkemiz ile benzer sorunlara sahip olan Güney Avrupa ülkelerinin çalışma kapsamında karşılaştırılması sorunun temellerini ve çözüm alternatiflerini daha geniş bir perspektifte ortaya koyacaktır.

ANAHTAR KELİMELEER: Genç İşsizlik, Aktif İstihdam Politikaları, Küreselleşme, Güney Avrupa, NEET.

* Arş. Gör., Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, bcosan@bandirma.edu.tr.

* Arş. Gör., Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, İktisat, İktisat Politikası Anabilim Dalı, ssahin@bandirma.edu.tr.

* Arş. Gör., Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, İş Hukuku Anabilim Dalı, myorubulut@bandirma.edu.tr.

TÜRKİYE’DE İŞSİZLİĞİN ZİNCİRLEME REAKSİYON TEORİSİ ÇERÇEVESİNDE İNCELENMESİ*

Anıl ERALP**

Bu çalışmanın amacı, 1965-2010 dönemi için Türkiye’de işsizliğin hareketini alternatif bir teori olan işsizliğin Zincirleme Reaksiyon Teorisi (CRT) ile açıklamaktır. İşsizliğin CRT’si, özellikle Avrupa ülkelerinde gözlemlenen, uzun dönemli işsizliğin ve bu işsizliğin kalıcı davranışının açıklanabilmesi için kullanılan sürtünmesiz denge görüşü (NRU/NAIRU) ve histerisis hipotezinin aksine alternatif yeni bir teori olarak ileri sürülmektedir. Temel olarak CRT’si, her iki teorinin eksikliklerini giderme noktasında bütüncül bir yaklaşım olarak düşünülebilir. İşsizliğin CRT’si veya sürekli intibak süreci işgücü piyasasını, birikimli artış gösteren (sermaye stoku, çalışabilir nüfus vb.) değişkenler ve işgücü piyasası dinamiklerinin karşılıklı etkileşimler ile açıklamaya çalışmaktadır. Bu bağlamda CRT’si, işgücü piyasasındaki gecikmeli intibak süreçlerinin sistem içerisindeki işleyişi üzerine inşa edilmektedir. Dolayısıyla çok denklemlili dinamik modeller kullanılarak, işgücü piyasasındaki dinamikler yapılar ve bu yapıların etkileşimleri incelenebilmektedir. Ayrıca CRT’de işsizliğin hareketi, birikimli artış gösteren değişkenlerin üzerine önsel kısıtlamalara gidilmeksizin analiz edilebilmektedir. Çalışmada Sınır Testi ile Otoregresif Gecikmesi Dağıtılmış (ARDL) ve Üç Aşamalı En Küçük Kareler (3AEKK) tahmin yöntemlerinden yararlanılmıştır. Elde edilen bulgular, temel olarak, işsizliğin azaltılabilmesi için sermaye stokunun artırılmasının önemi ortaya koymuştur. Bunun yanında dış ticaretin istihdamı artırıcı (işsizlik oranını azaltıcı) rolünün görece düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda büyüme ve istihdam politikalarının sermaye stokunun, ulusal rekabet gücünün ve verimliliğin artırılması şeklinde üçlü bir saç ayağı üzerine kurması, Türkiye ekonomisinde sürdürülebilir büyümenin sağlanabilmesi ve işsizlik rakamlarının aşağı çekilebilmesi açısından önem arz ettiği düşünülmektedir.

ANAHTAR KELİMELEER: İşsizlik, Zincirleme Reaksiyon Teorisi, İşgücü Piyasası Dinamikleri, Sermaye Stoku, Çok Denklemlili Dinamik Modeller.

* Bu çalışma 2015 yılında kabul edilen doktora tezinden elde edilmiştir.

** Arş. Gör. Dr., T.C. Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F., Ekonometri Bölümü, anileralp@gazi.edu.tr.

İŞSİZLİK Mİ KÖLELİK Mİ? TEDARİK ZİNCİRLERİNİN ÜÇÜNCÜ DÜNYA ÜLKELERİNİN İŞGÜCÜ PİYASALARINA ETKİSİ

Didem ÖZDEMİR ALBAYRAK*

Bretton Woods sisteminin sona ermesi ve Neoliberal politikaların öne çıkmasıyla uluslararası iş bölümü yeniden belirlenmiştir. Devlet odaklı kalkınma stratejilerinden, piyasa ve ihracat odaklı kalkınma stratejilerine geçiş yapılması ve ticaretin liberalleşmesi ile birlikte çok uluslu şirketler üretimlerini, işgücü ve hammadde açısından daha ucuz olan üçüncü dünya ülkelerine kaydırmıştır. Böylece üçüncü dünya ülkeleri, giriş maliyeti düşük ve daha fazla işgücü gerektiren ürünlerin üretim deposu haline gelmiştir. Hammadde üretimi, işlemesi, ürünün ortaya çıkarılması, paketlenmesi, sevkiyatı gibi bir çok üretim ve satış faktörünü kendi çatısı altında birleştiren tedarik zincirleri; üçüncü dünya ülkeleri için ihracat yoluyla sermaye biriktirmek, istihdam yaratmak, teknoloji transferi gerçekleştirmek gibi avantajlar yaratma potansiyeline sahiptir. Ancak tam da bu dönemde Rusya, Çin ve Hindistan'ın liberal ekonominin parçası olmasıyla birlikte dünya işgücü neredeyse iki katına çıkmıştır. Aynı zamanda pek çok markanın benzeri ürünleri üreterek aynı pazarlara satmaya çalışması fiyatlar üzerinde de aşağı doğru bir ivme yaratmıştır. Dolayısıyla, üçüncü dünya ülkeleri arasındaki rekabet artmıştır. Bu bağlamda, uluslararası tedarik zincirlerinin gerçekten vaat edildiği gibi teknoloji transferi, sermaye birikimi ve ekonomik bağımsızlık sağlayıp sağlamadıkları hususları hakkında hararetli bir tartışma mevcuttur. Fakat bu tartışmalar arasında öne çıkan husus; tedarik zincirlerinde kullanılan üretim stratejilerinin, işçi hakları üzerinde tahrip edici bir etki yaratarak insana yakışmayan çalışma koşullarının ortaya çıkmasına neden olmasıdır. Bununla birlikte, üçüncü dünya ülkelerindeki istihdam ve fakirlik problemi devam etmektedir. Dolayısıyla, işsiz kalmakla insana yakışır bir işe sahip olmak konusunda zorunlu bir tercih doğmaktadır. Bu kapsamda bu çalışma, istihdam ile insana yakışır iş kaygılarını dengelemeye çalışan stratejiler üzerinde duracaktır.

ANAHTAR KELİMELE: Tedarik Zincirleri, İstihdam, Yeni Uluslararası İş Bölümü, İnsana Yakışır İş, İhracat Odaklı Büyüme.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, didemozdemir@gazi.edu.tr.

PANEL 2: Balkanlar'dan Orta Asya'ya Kimlik ve Siyaset

YER: B AMFİ 3

Panel Başkanı: Prof. Dr. Haydar ÇAKMAK

-İran'ın Güney Kafkasya'da Hibrid Savaş Çalışmaları

Nazrin Alizada (Gazi Üniversitesi)

-Kazakistan'ın Siyasi Kimlik İnşasının Dış Politikası İle İlişkisi

Arş. Gör. Turgay Düğen (Ömer Halisdemir Üniversitesi)

-Makedonya'daki Ulusal Azınlıkların Hukuki Statüsü: Arnavut Örneği

Dr. Ebrar İbraimi (Tetova Üniversitesi)

İRAN'IN GÜNEY KAFKASYA'DA HİBRİD SAVAŞ ÇALIŞMALARI

Nazrin ALİZADA*

Diğer savaş türlerinden farklı olarak bilinen hibrid savaşta düzenli ve düzensiz olan tüm kuvvetler hem devletler hem de devlet dışı aktörler tarafından karşı tarafın yokedilmesi için kullanılmaktadır ve bölgesel güç olarak tanımlanan devletlerin neredeyse hepsi bu savaş türüne başvurmaktadır. Günümüzde bu savaş türünü, dış politika aracı gibi kullanan devletlerden biri de İran'dır. Kendini Müslümanların koruyucusu gibi gösteren İran, diğer devletlerden farklı olarak hibrid savaş yöntemine baş vururken daha çok elinde bulundurduğu din faktöründen yararlanmakla bu stratejiyi ilk önce Orta Doğu'da gerçekleşen olaylara müdahale kapsamında kullanmış, daha sonra ise çıkarlarının mevcut olduğu diğer bölgeler üzerinde de uygulamak için kendi dış güvenlik politikasının bir parçası haline getirmeye çalışmıştır. İran'ın Güney Kafkasya'da Hibrid Savaş Uygulamaları konusundaki bu çalışmada, ilk önce İran'ın farklı iktidar dönemlerinde uygulanan dış güvenlik politikasının temel öncelikleri ve hedefleri hakkında genel bir çerçeve çizildikten sonra, hibrid savaşın ne olduğuna ve onun devletlerin dış güvenlik politikası doktrinin belirlenmesinde nasıl bir rol oynadığına yer verilmiştir. Bu kapsamda daha çok başvurulmuş hibrid savaş yöntemleri ve araçlarının incelenmesi ise bu stratejinin dış politikada üstlendiği rolü ve yeri anlamamıza yardımcı olacaktır. Hibrid savaş stratejisi genel hatlarıyla ele alındıktan sonra özel olarak İran'ın hibrid savaş stratejisinde daha çok başvurduğu yöntem ve araçların, İran'ın çıkarı olan bölgelerde başarılı şekilde uygulanması ve kullanılması için gereken koşullar ve mevcut sorunlara getirilen çözüm önerileri incelendikten sonra bu yöntem ve araçların özellikle Güney Kafkasya bölgesinde nasıl uygulandığı, hangi faktörlerin bu bölgede daha çok öne çıktığı konusuna değinilmiştir.

ANAHTAR KELİMELEER: Hibrid Savaş, İran, Güney Kafkasya, Dış Politika, Strateji.

* Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı, nezrinalizade@gmail.com.

KAZAKİSTAN'IN SİYASİ KİMLİK İNŞASININ DIŞ POLİTİKASI İLE İLİŞKİSİ

Turgay Düğen*

18. Yüzyıl sonrasında önce Rus Çarlığı ardından da Sovyetler Birliği'nin kimlik ve kültür politikalarıyla Türkistan'daki kimlik önemli bir değişim yaşamış ancak Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından bağımsızlığını kazanan yeni devletler, canlanan milliyetçilik akımlarının da etkisiyle, tarihi kökler üzerine yeni ve modern bir siyasi kimlik inşa etmişlerdir. Sosyalist politikaların etkisiyle değişime uğrayan kimlikler, milliyetçi yaklaşımlarla yeniden inşa edilmiştir. Milliyetçi bir yaklaşımla yeni kimlik inşa edilirken tarihi kökler de temel dayanak noktası olmuştur. Bu bağlamda yeni kimliğin dayanakları, Türk tarihinin en derin köklerine uzanmakla birlikte, siyasi bir kimlik olarak, 16. Yüzyıl sonrasındaki süreçte şekillenen daha dar bir tarih ve kültür üzerine inşa edilmiştir. Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından bağımsızlığını kazanan cumhuriyetlerin, siyasi kimlik inşası süreçlerinde güvenlik ve tehdit algılamaları da etkili olmuştur. Hem büyük güçler arası gözetilen denge hem de yeni Avrasya jeopolitiği içerisinde siyasi egemenliği güçlendirecek güçlü bir siyasi kimliğin inşa edilmesi gerekli olmuştur. Bu çalışmada Türkistan coğrafyasının son 25 yıl içerisinde diplomasi ve ekonomi alanında en görünür ve etkili olan ülkesi, Kazakistan'ın kimlik inşa süreci ile dış politikası arasındaki ilişki değerlendirilecektir. Kazakistan'ın bağımsızlık sonrası inşa etmekte olduğu siyasi kimlik, Kazakistan'ın dış politikası ve güvenlik algılamaları ile doğrudan bağlantılı olduğu gibi aynı zamanda bu ilişkinin anlaşılabilmesi Avrasya jeopolitiğinin geleceği hakkındaki tartışmalara da ışık tutacaktır. Türkistan coğrafyasında Ruslara en yakın halkların başında Kazaklar gelmektedir ancak bağımsızlık sonrası Kazakistan'ın inşa ettiği milli kimlik Rus karşıtı tarihi olaylarla ve sembollerle beslenmektedir. Dış politikasında dengeli bir tutum izlemeye çalışan Kazakistan, kimlik inşa sürecinde de bu dengeye dikkat etmeye çalışmaktadır.

ANAHTAR KELİMELELER: Kazakistan, Türkistan, Rusya, Kimlik, Dış Politika.

* Arş. Gör., Ömer Halisdemir Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü; Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı, turgaydugen@gmail.com.

MAKEDONYA'DAKİ ULUSAL AZINLIKLARIN HUKUKİ STATUSÜ: ARNAVUT ÖRNEĞİ

Ebrar İBRAİMİ*

Makedonya Cumhuriyeti bağımsızlığını ilan ettikten hemen sonra içsel bir sorun olarak karşılaştığı Arnavut meselesi yıllarca çözüme kavuşturulmaya çalışıldı. 1992'nin Ocak ayında, etnik Arnavutlar, bölgesel otonomi elde edebilmek için kendi aralarında referanduma gittiler. O dönemin hükümeti de bu hadiseyi ayrılıkçı bir hareket olarak yorumlayıp, illegal gördüğü bu referandumu tanımadığını açıkladı. Arnavutların taleplerinin bu surette gözardı edilmesi üzerine 2001 yılında hükümet güçleri ile etnik Arnavutlar arasında şiddetli içsel çatışmaların yaşanmasından sonra taraflar arasında 2001 yılında, uluslararası kamuoyunun da baskılarıyla, Ohrid Çerçeve Antlaşması imzalandı. Bu bağlamda, çalışma konusunun asıl amacı, Arnavutların konumu bakımından Makedonya Cumhuriyeti anayasal sistemlerinin hukuki, siyasi ve tarihi yönlerini, sosyalist rejimi kapsayan (1946-1990) ilk dönem, ülkenin 1991'de bağımsızlığa kavuşmasının ardından 2001'in silahlı çatışmasına kadar geçen ikinci dönem ve 2001'deki silahlı çatışmadan bugüne kadar geçen üçüncü dönem olmak üzere üç dönem içerisinde incelemektir.

ANAHTAR KELİMELELER: Azınlık Hakları, Makedonya, Arnavutlar, 1991 Makedonya Cumhuriyeti Anayasası, 2001 Ohri Çerçeve Anlaşması.

* Dr., Tetova Üniversitesi, ebrari2002@yahoo.com.

PANEL 3: Sağlık Yönetiminde Güncel Konular

YER: B AMFİ 4

Panel Başkanı: Prof. Dr. Emine ORHANER

-Sağlık Hizmetleri Bakımından Basamaklandırılmayan Sağlık Kurum ve Kuruluşlarının Görevi, Denetimi ve Değerlendirilmesi

Öğr. Gör. Feyza Şenay (Yüksek İhtisas Üniversitesi)

Öğr. Gör. Gözde Yalçın (Yüksek İhtisas Üniversitesi)

-Öğrencilerin Sağlık Okuryazarlığı Durumlarının Değerlendirilmesine Yönelik Bir Çalışma (Gazi Üniversitesi İİBF Örneği)

Arş. Gör. Emine Doğan (Gazi Üniversitesi)

-Sağlık Yönetici Adaylarının Bireysel-Sosyal Yenilikçilik ve Proaktiflik Özelliklerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma

Arş. Gör. Dr. Dilek USLU (Gazi Üniversitesi)

Arş. Gör. Dr. Fatma MANSUR (Gazi Üniversitesi)

-Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Çalışma

Arş. Gör. G. Gülcan Şeremet (Gazi Üniversitesi)

Arş. Gör. Hakan Keskin (Gazi Üniversitesi)

SAĞLIK HİZMETLERİ BAKIMINDAN BASAMAKLANDIRILMAYAN SAĞLIK KURUM VE KURULUŞLARININ GÖREVİ, DENETİMİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Feyza ŞENAY*
Gözde YALÇIN*

Sağlık hizmetlerinde hizmet kapsamı, bir sağlık kurumu veya programı tarafından sağlanan hizmetlerin sayısı, türü, yoğunluğu veya karmaşıklığı olarak tanımlanabilir. Hastalıkların tanı ve tedavisi farklılık göstermektedir. Hastalıkların tanı ve tedavisinin farklı hizmetler gerektirmesi ve bu hizmetlerin kapsamlarının farklı düzeylerde sağlık hizmetleri ve kurumları ile karşılanması nedeniyle sağlık hizmetleri hizmet kapsamı bakımından üç düzeyde ele alınmaktadır. Sağlık hizmetleri bakımından sağlık kurum ve kuruluşları birinci basamak sağlık hizmetleri, ikinci basamak sağlık hizmetleri ve üçüncü basamak sağlık hizmetleri olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Bu düzeyler dışında sağlık hizmetleri bakımından basamaklandırılmayan sağlık kurum ve kuruluşları da etkin olarak sağlık hizmeti vermektedir. Sağlık hizmetleri bakımından basamaklandırılmayan sağlık kurum ve kuruluşları; diyaliz merkezleri, muayenahaneler, tanı, tetkik ve görüntüleme merkezleri, laboratuvarlar, kurumca yetkilendirilen işyeri hekimleri, Refik Saydam Hıfzısıhha laboratuvarları, Sağlık Bakanlığında ruhsatlı diğer özelleşmiş tedavi merkezlerini kapsamına almaktadır. Bu çalışmada, öncelikle sağlık hizmetleri bakımından basamaklandırılmayan sağlık kurum ve kuruluşlarının görevleri ele alınmaktadır. Görev tanımlamalarının ardından bu kurumların denetimi ve değerlendirilmesi süreçleri açıklanmaktadır. Sağlık hizmetleri bakımından basamaklandırılmayan sağlık kurum ve kuruluşlarının görevi, denetimi ve değerlendirilmesine ilişkin Türkiye’de yapılan çalışmalar oldukça sınırlı kalmıştır. Araştırma kapsamında ilgili kurum ve kuruluşların yönetmelikleri haricinde bütün kurumları kapsamına alacak çalışma bulunmamaktadır. Bu araştırmanın amacı, yönetmelikler ışığında sağlık hizmetleri bakımından basamaklandırılmayan sağlık kurum ve kuruluşlarının görevi denetimi ve değerlendirilmesi konusunda bilgi bütünlüğünü sağlamaktır.

ANAHTAR KELİMELE: Sağlık Hizmetleri, Basamaklandırılmayan Kurum ve Kuruluşlar, Denetim, Değerlendirme, Türkiye.

* Öğr. Gör., Yüksek İhtisas Üniversitesi SHMYO, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Bölümü, feyzasenay@yiu.edu.tr.

* Öğr. Gör., Yüksek İhtisas Üniversitesi SHMYO, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Bölümü, gozdeyalcin@yiu.edu.tr.

**ÖĞRENCİLERİN SAĞLIK OKURYAZARLIĞI DURUMLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİNE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA
(GAZİ ÜNİVERSİTESİ İİBF ÖRNEĞİ)**

Emine DOĞAN*

Sağlık okuryazarlığı (SOY), bir hastaya tıbbi bir bilgi vermek istendiğinde, bireyin bu bilgiyi anlayıp, yorumlaması ve buna uygun davranış göstermesidir. SOY bireyin sağlık mesajlarını doğru anlaması için önemlidir. Bu kapsamda lisans eğitimi gören öğrencilerin sağlık okuryazarlığı durumlarının ölçülmesi ve değerlendirilmesi amacı ile gerçekleştirilen çalışmada Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Türkçe öğrenim gören birinci öğretim öğrencilerine anket uygulaması yapılmıştır. Çalışma 1. ve 4. sınıfta okuyan öğrencileri kapsamaktadır. Gazi Üniversitesi evrenini 3.615 öğrenci oluşturmakta olup, bu evrenden rastgele örneklem yöntemi ile 500 adet verisi kullanılabilir ankete ulaşılmış ve örnekleme oluşturmuştur. Veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve SPSS 17 programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Çalışmada öğrencilerin sağlık okuryazarlık durumlarının analiz etmek için Mann Whitney U Testi ve Kruskal Wallis H Testi ile incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda öğrencilerin sınıfları, aylık gelir durumları, evde yaşayan toplam kişi sayısı, sağlık kuruluşuna ortalama başvurma ve sevk zincirine uygun başvuruda bulunma durumları ile sağlık okuryazarlık durumları arasında anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. Öğrencilerin cinsiyeti, kitap/ gazete/ dergi vb. okumaktan hoşlanma düzeyi, düzenli ilaç kullanımını gerektiren bir hastalık olup olmaması durumları ile sağlık okuryazarlığı arasında anlamlı farklılıklar görülmüştür.

ANAHTAR KELİMELEER: Sağlık Okuryazarlığı, Sağlık Farkındalıkları, Ölçme ve Değerlendirme, Sağlık Mesajları, Anket.

* Arş. Gör. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sağlık Yönetimi Bölümü, eminedogan@gazi.edu.tr.

SAĞLIK YÖNETİCİ ADAYLARININ BİREYSEL-SOSYAL YENİLİKÇİLİK VE PROAKTİFLİK ÖZELLİKLERİNİ BELİRLEMeye YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

Dilek USLU*
Fatma MANSUR*

Bu çalışmada Ankara’da sağlık yönetimi lisans eğitimi alan yönetici adaylarının bireysel-sosyal yenilikçilik ve proaktif kişilik özellikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmaya Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sağlık Yönetimi bölümü öğrencileri dahil edilerek evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırmada verileri elde etmek amacıyla geçerlilik ve güvenilirlikleri test edilmiş olan “Bireysel Yenilikçilik Ölçeği” (Olpak, 2015); “Sosyal Yenilikçilik Ölçeği” (Eren, 2010) ve “Kısaltılmış Proaktif Kişilik Ölçeği” (Kaya ve Arıcı, 2011) kullanılmıştır. Araştırmaya 260 öğrenci katılmıştır. Bireysel yenilikçilik ölçeği dört boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar değişime direnç, fikir önderliği, değişime açıklık ve risktir. Bireysel yenilikçilik ölçeğinin puanlanması sonucu Sağlık Yönetimi öğrencilerinin Gelenekçi olmadığı, %46,5’inin öncü, %40’ının ise sorgulayıcı özellikte olduğu görülmüştür. Katılımcılarının bireysel yenilikçilik, proaktif kişilik ve sosyal yenilikçilik özelliklerinin cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Katılımcıların eğitim aldıkları sınıf düzeyine göre bireysel yenilikçiliğin fikir önderliği boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülürken; değişime direnç, değişime açıklık ve risk boyutlarında farklılık görülmemektedir. Katılımcıların proaktif kişilik ve sosyal yenilikçilik özellikleri de sınıf düzeyine göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Bireysel yenilikçilik kategorileri proaktif kişilik ve sosyal yenilikçilik özelliklerinde anlamlı fark yaratmaktadır. Yenilikçi ve öncü bireysel yenilikçilik kategorisindeki bireylerin proaktif kişilik ve sosyal yenilikçilik ortalamaları diğer kategorilerdekine göre daha yüksektir.

ANAHTAR KELİMELEER: Sağlık Yönetici Adayları, Bireysel Sosyal Yenilikçiler, Proaktiflik, İstatistik Analiz.

* Arş. Gör. Dr., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, duslu@gazi.edu.tr.

*Arş. Gör. Dr., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, fatma.akdemir@gazi.edu.tr.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN GİRİŞİMCİLİK ÖZELLİKLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ÇALIŞMA

G. Gülcan ŞEREMET*
Hakan KESKİN*

Çalışmada yaratıcılık ve girişimcilik kişilik özelliklerinin kazanıldığı yerlerden biri olan üniversitelerde okuyan öğrencilerin, mevcut girişimcilik özelliklerini ortaya koymayı hedeflenmiştir. Araştırmanın evrenini 2016-2017 döneminde Gazi Üniversitesi Sağlık Yönetimi Bölümü'nde okuyan 376 lisans öğrencisi oluşturmuştur. Çalışmanın yürütüldüğü tarihlerde 213 lisans öğrencisine rastgele örneklem yöntemi ile ulaşılmış fakat 8 öğrencinin verdiği cevaplar dikkate alınmayarak 205 lisans öğrencisinden elde edilen veriler kullanılmıştır. Araştırmada girişimci kişilik özelliklerini belirlemek amacıyla Koh'un (1996) tezsiz yüksek lisans öğrencilerine uygulamış olduğu ölçek kullanılmıştır. Veri toplama araçları ile elde edilen verilerin analizinde frekans, yüzde dağılım, tek boyutluluk faktör analizi, Wann Whitney U ve Kruskall Wallis testleri kullanılmış olup bu analizler SPSS 17 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda kadın bireyler ile erkek bireyler arasında girişimci kişilik özelliklerinden risk alma boyutunda anlamlı bir farklılığın olduğu, belirsizliğe tolerans gösterme ve yenilikçilik boyutunda ise ailedeki çocuk sırasının önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aile üyelerinde girişimci bir bireyin varlığı, yaş, sınıf ve yabancı dil seviyesi girişimci kişilik özelliklerinin alt boyutlarında anlamlı bir farklılığın çıkmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

ANAHTAR KELİMELEER: Girişimci, Girişimcilik, Yaratıcılık, Yenilik, Gelişme.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, gulcansisman@gazi.edu.tr.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, hakankeskin@gazi.edu.tr.

PANEL 4: Din ve Siyaset İlişkisi

YER: B AMFİ 5

Panel Başkanı: Doç. Dr. Mehmet Akif OKUR

-“Siyon Liderlerinin Protokolleri” Kitabının Mısır ve Filistin’de Siyasal Düşünceye Etkisi Oğuz Bilge Güngördü (Hacettepe Üniversitesi)

-Tarihî Açıdan Myanmar’daki Müslümanlar ve Budistler Arasında Bölgesel Çatışmalarının Arka Planları Abdur Rahman Fuad (Necmettin Erbakan Üniversitesi)

-Müslüman Ülkeleri Arasındaki İlişkiyi Yeniden Düşünmek Rahmat Ullah (Karadeniz Teknik Üniversitesi)

“SİYON LİDERLERİNİN PROTOKOLLERİ” KİTABININ MISIR VE FİLİSTİN’DE SİYASAL DÜŞÜNCEYE ETKİSİ

Oğuz Bilge GÜNGÖRDÜ¹

Dünyayı yöneten bir “Yahudi komplosu”na delil gösterilen “Siyon Liderlerinin Protokolleri”, sahteliği kanıtlanmasına rağmen dünya genelinde pek çok insanın inanmaya devam ettiği bir kitaptır. Mısırlı ve Filistinli muhtelif yazar ve düşünürler, Protokoller’i referans almışlardır. Bu çalışmanın amacı, Protokoller’in Mısır ve Filistin’deki siyasal düşünceye etkilerini tahlil etmektir. Komplo teorileri, Karl Popper’e göre tarihi olayları tanrılarla açıklayan mitolojinin günümüzdeki uzantısıdır. Juan Castillon, komplo teorilerinin Batı’da tektanrıcılıktan boşalan yeri doldurduğu kanısındadır. İki yazarın konuyu mitolojik ve teolojik düşünce ışığında açıklayan yaklaşımının önemli yanı, efsanelerdeki “uyarlanabilirlik” özelliğinin Protokoller’in farklı ülkelerde kendine yer bulabilmesini açıklıyor olmasıdır. Protokoller, Michael Barkun’un sınıflandırmasında “sistemli” komplo teorilerine, Michael Parenti’nin sınıflandırmasındaysa “mantıksız” komplo teorilerine dahildir. Protokoller, Mısır’da Said Eyyüb, Rağıp es-Sercani, Muhammed Kutub ve Enver el-Cümdi’nin eserlerinde kaynak olarak kullanılmıştır. Filistin’de Hacı Emin El-Hüseyni’nin, Hamas’ın ve İslami Cihad lideri Assad Tamimi’nin Protokoller’i otantik kabul ettiği ve dünya hadiselerini bu kitap ışığında yorumladığı görülmektedir. Adı geçen yazarlara, düşünürlere, örgütlere ait metinlerde Protokoller’e yapılan göndermeler, tebliğde ilgili metinlere dönüş yapılarak incelenecektir. Protokoller’in Mısır ve Filistin’in siyasal düşüncesinde benzer sonuçlar doğurmasının üç nedeni vardır. Birincisi, Protokoller’in “uyarlanabilirlik” niteliği sayesinde farklı dönem ve ülkelerde kendini yeniden yaratabilmesidir. İkincisi, -Richard Feynman’ın tabiriyle- “oransız” olmasının, Mısırlı ve Filistinli yazarlarda hem Batı hem Doğu ülkelerine kuşkuyla yaklaşan psikolojiye uygun düşmesidir. Üçüncüsü, bütün sorunları tek bir odağa bağlayan Protokoller’in, bu sebepten ötürü bütün sorunlar için tek bir çözüm vaat etmesidir: Shelley Klein’in tabiriyle “bir gecede bütün sorunlarımızı çözebilecek bir kökten temizliğin var olması isteği”ne uygun düşmesi.

ANAHTAR KELİMELEER: Siyon Liderlerinin Protokolleri, Mısır, Filistin, Siyasal Düşünce, Komplo Teorileri.

¹Doktora Öğrencisi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Siyaset Bilimi Bölümü, oguz.b.gungordu@outlook.com.

TARİHÎ AÇIDAN MYANMAR'DAKİ MÜSLÜMANLAR VE BUDİSTLER ARASINDA BÖLGESEL ÇATIŞMALARININ ARKA PLANLARI

Abdur Rahman FUAD*

Güneydoğu Asya'daki Bangladeş'le sınırlı olan Myanmar'ın bir bölgesi 'Rakhine'dir. Ancak bu bölgenin tarihteki adı 'Arakan'dır. Burada yaşayan Rohingya/Arakanlılar tarihi ve kültürel olarak Çin, Tibet, Hint ve İslam kültüründen beslenmektedir. İslamiyet'in yayılması ve bölgenin ticaret yolları üzerinde bulunmasından dolayı bu bölgeye dünyanın çeşitli yerlerden göçmenlerin gelmesi bölgenin etnik ve kültürel çeşitliliğini artırmıştır. Böylece zaman içerisinde toprak sahibi de olmuştur. Tarih boyunca ara sıra bölgesel hâkimiyet noktasında Budistler ile Müslümanlar arasında çatışmalar meydana gelmiştir. Özel olarak Bangladeş devletinin bağımsızlık tan sonra Arakan'daki göç tartışması iki devlet arasında tartışma hale girmiştir. Aslında, Arakan M.Ö. 2666'dan M.S. 1784'e kadar yaklaşık 4500 yıl özgürce hüküm süren bir ülkeydi. İngiltere sömürgesinden Müslümanlar Arakanın tek bir bağımsız devlet olmasını istediler. Ama sonra o bölgeyi Myanmar'la birlikte 1948'de İngiltere'den ayrılmıştır. Ülke içinde çoğunlukla devam eden askeri yönetim şimdiki hükümette de ülke içindeki azınlıklara özel olarak Rohingyalar'a vatandaşları değil, hala yabancı (Bangladeşli) olarak görülüyor ve insan hakları da hala ihlal edilmektedir.

ANAHTAR KELİMELEER: Myanmar, Budist, Rohingya (Müslüman), Çatışma, Vatandaş.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, İslam Tarihî ve Sanatları, fuadduab89@gmail.com.

MÜSLÜMAN ÜLKELER ARASINDAKİ İLİŞKİYİ YENİDEN DÜŞÜNMEK

Rahmat ULLAH*

Mevcut dünya, ulus devletlerin dış politikalarını, Batı teorisyenleri tarafından verilen bazı teorilere göre değerlendirmektedir. Bununla birlikte, günümüzde uluslararası ilişkiler teorileri arasında en çok *Realizm* takip edilmektedir. Bu teoriye göre, uluslararası sistem anarşik bir sistemdir; bu nedenle, tüm ulus devletlerin asıl endişesi kendi güvenliği olacaktır. Sonuç olarak, uluslararası sistemde rekabet ortaya çıkar ve ülkeler genellikle her ne olursa olsun kendi çıkarlarını korumaya ve kazanmaya çalışırlar. Dolayısıyla Müslüman ülkeleri arasında da çıkar ilişkisi, düşmanlık ve bazen savaş vb. görülmektedir. Fakat Müslüman ülkeler arasındaki ilişki ile ilgili hem Kur'an-ı Kerim'de hem de Hadis'te yöntemler mevcuttur. Kur'an-ı Kerim'de geçen “O (cc) kalplerinizi ısındırıp birleştirmişti. İşte Onun bu nimeti sayesinde din kardeşleri olmuştunuz; Şüphesiz ki müminler kardeşler. O halde iki kardeşinizin arasını bulun ve Hadis'te geçen *Müslümanlar ancak kardeşler ve birbirlerine asla zulmedemezler*” gibi bir çok örneği vardır. Bu örnekler Müslüman ülkeler arasında uygulanmaya başlandığında, dengeli ve barışçıl ilişkiler geliştirmek mümkün olacaktır. Bu bağlamda, bu çalışmanın amacı Müslüman ülkeler arasındaki ilişkilerin konumlarını bulmaktır. Biz uluslararası ilişkilerin, *Realizm Teorisinden* bahsetmenin yanı sıra eksikleri ve sonuçlarını da ortaya koyacağız. Ayrıca, Kur'an-ı Kerim ve Hadis'e göre Müslüman ülkeleri arasındaki ilişkilerin yolunu çizeceğiz.

ANAHTAR KELİMELER: Dış Politika, Realizm, Kur'an-ı Kerim, Hadis, Müslüman Ülkeler.

* Doktora Öğrencisi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, rafiq35ju@gmail.com.

III.OTURUM: 14:00-15:30

PANEL 1: Kavram, Doktrin, Düzen ve Uluslararası Hukuk

YER: B AMFİ 2

Panel Başkanı: Doç. Dr. Fatma TAŞDEMİR

-Türkiye’de İdam Cezası Tartışmalarının AIHS ve MSHS Çerçevesinde Değerlendirilmesi
Arş. Gör. Mehmet Cığır (Gazi Üniversitesi)

-Uluslararası Yatırım Hukukunda Tütün Endüstrisi: Kamu Sağlığı, Yatırımcı Hakları Ve Philip Morris v. Uruguay Davası
Arş. Gör. Gökhan Albayrak (Gazi Üniversitesi)

-Uluslararası Hukukta Meşru Müdafaa Hakkı: Fırat Kalkanı Operasyonu
Arş. Gör. Adem Özer (Gazi Üniversitesi)

-Bir İhtiyaç Olarak Değişim: Koruma Sorumluluğu
Arş. Gör. Semra Aksu (Gazi Üniversitesi)

TÜRKİYE’DE İDAM CEZASI TARTIŞMALARININ AİHS VE MSHS ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

Mehmet CİĞER*

İdam cezasının geri getirilmesiyle ilgili tartışmalar 15 Temmuz darbe teşebbüsünün ardından yoğun şekilde dile getiriliyor olsa da bu tartışmalar kamu vicdanını derinden etkileyen bazı suçların işlenmesi sonrasında da sürekli gündeme gelmektedir. İdam cezası ile ilgili tartışmalar, toplumsal, ahlaki, vicdani ve siyasi yönleri bulunmakla birlikte bir müeyyide türü olması nedeniyle esasen hukukun konusudur. Egemen devletler ulusal hukuklarını istedikleri gibi düzenleme hakkına sahiptirler; fakat, uluslararası hukuk sistemi içerisinde hareket ederken bu haklarını kendi rızalarıyla kısmen sınırlandırabilirler. Nitekim Türkiye, fiilen uygulamamasına rağmen, idam cezasını ulusal hukukundan kaldırmayı amaçlayan Medeni ve Siyasi Haklar Uluslararası Sözleşmesi (MSHS) İkinci İhtiyari Protokolünü ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) Ek 13.Protokolünü 2004 yılında imzalamış ve idam cezasını 5218 sayılı kanunla ceza hukukundan kaldırmıştır. İlgili düzenlemeyi yapan kanunla ilgili kanun tasarısında AİHS 13.Protokole açıkça atıf yapılması münasebetiyle konunun yaşam hakkı bağlamında insan hakları hukuku açısından da ele alınması gerekir. Bu nedenle, idam cezasının kaldırılmasını düzenleyen ve Türkiye’nin taraf olduğu MSHS ve ek protokolleri ile AİHS ve ek protokolleri incelenecek ve mukayese edilecektir. Bu inceleme ve mukayese için 1969 tarihli Viyana Antlaşmalar Hukuk Sözleşmesi’nin belirlediği kurallardan ve sözleşme organlarının yorumlarından ve kararlarından faydalanılacaktır İlgili sözleşmelerin idam cezasının geri getirilmesine cevaz verip vermediği tespit edilecek ve bu tespite bağlı olarak idam cezasını geri getirmenin hukuki sonuçları ortaya konulacaktır. Kanaatimizce içinde bulunduğumuz insan hakları sisteminde kalmak istiyorsak idam cezasını geri getirmek mümkün görünmemektedir.

ANAHTAR KELİMELE: İnsan Hakları, İdam Cezası, Yaşam Hakkı, İhtiyari Protokol, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, m.ciger@hotmail.com.

ULUSLARARASI HUKUKTA MEŞRU MÜDAFAA HAKKI: FIRAT KALKANI OPERASYONU

Adem ÖZER*

Suriye İç Savaşı'yla birlikte ülke genelinde hâkimiyetin kaybolması, Suriye topraklarında ayrışmalara ve yönetilemeyen alanlarda terör örgütlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bilhassa Suriye'nin kuzeyinde ortaya çıkan PYD (Demokratik Birlik Partisi) ve IŞİD (Irak ve Şam İslam Devleti) gibi terör örgütleri bölgesel ve küresel bir tehdit olarak belirmiştir. İç savaştaki değişim ve savaştan aktörlerin farklılaşması bölgede tarihsel, kültürel, dini ve coğrafi anlamda etkileşim içerisinde olduğu Türkiye'yi etkilemiştir. Bu durum Türkiye'nin Suriye'ye dönük politikalarında ve önceliklerinde değişime neden olmuştur. Başlangıçta Türkiye'nin önceliği Esad rejiminin yıkılmasıydı, ancak PKK'nın (Kürdistan İşçi Partisi) Suriye kolu olan PYD'nin ve selefi-cihadist bir örgüt olan IŞİD'in ortaya çıkması ve güç kazanması bu değişime kaynaklık etmiştir. Türkiye'ye yakın bölgelerde IŞİD'in tek taraflı egemenlik iddiasında bulunduğu "İslam Devleti"ni ilan etmesi ve PYD'nin ise kuşak projesini gerçekleştirmek için "kantonlar" ile etkinlik kurma çabası Türkiye açısından Suriye tehdidinin çeşitlenmesi anlamına gelmiştir. Türkiye'nin algıladığı bu tehdit Suriye'ye operasyon düzenlemesinde etkili olmuştur. 24 Ağustos 2016 tarihinde başlatılan Fırat Kalkanı Operasyonu(FKO), Özgür Suriye Ordusu'nun desteğiyle özel kuvvetler ve Türk ordusu arasında birleştirilmiş bir operasyondur. Taktiksel ve stratejik düzeyde farklılaşan hedefleri ve amaçları olan Operasyon, Birleşmiş Milletler (BM) Antlaşması'nın 51. maddesinde yer alan meşru müdafaa hakkı ile BM Güvenlik Konseyi'nin IŞİD ile mücadeleyle yönelik almış olduğu kararlar çerçevesinde sürdürülmektedir. Bu kontekst içinde ele alınacak olan çalışmanın amacı Suriye'ye düzenlenen operasyonu, kuvvet kullanma yasağının istisnası olan meşru müdafaa hakkı bağlamında doktrinsel ve devlet uygulamaları düzeyinde ele almaktır.

ANAHTAR KELİMELEER: Kuvvet Kullanma, Meşru Müdafaa, Suriye, Yönetilemeyen Alan, IŞİD, PYD.

*Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, ademmozerr@gmail.com.

ULUSLARARASI YATIRIM HUKUKUNDA TÜTÜN ENDÜSTRİSİ: KAMU SAĞLIĞI, YATIRIMCI HAKLARI VE *PHILIP MORRIS V. URUGUAY* DAVASI

Gökhan ALBAYRAK*

Uluslararası yatırım hukukunun en tartışmalı konularından biri, bu alanda görülen menfaat çatışmalarının ne şekilde çözüleceğidir. Bu hukuk alanı yatırımcı hakları ile insan hakları, çevrenin korunması, güvenliğin sağlanması gibi toplumsal menfaatlerin çatışması olgusuyla sıklıkla karşılaşır. Benzer şekilde uluslararası yatırım hukukunda kamu sağlığı maksadıyla ev sahibi devletin aldığı önlemler, yabancı yatırımcıların menfaatlerini ilgilendirebilmekte ve buradan kaynaklanan uyuşmazlıklar yatırımcı-devlet tahkimi ile çözümlenmeye çalışılmaktadır. Son yıllarda tütün tüketiminin insanlar üzerinde verdiği zararlar dolayısıyla devletler tütün endüstrisini düzenleyici işlemlere daha çok başvurmaya başlamışlardır. Bu düzenleyici işlemler tütün endüstrisindeki şirketler tarafından hoş karşılanmamakta ve bu şirketler bu işlemlerden kaynaklanan etkileri yatırımlarına zarar verdiği iddiasıyla yatırımcı-devlet tahkimi önüne getirebilmektedirler. *Philip Morris v. Uruguay* davası da böyle bir iddia dolayısıyla açılmış ve 2016 yılında esas hakkındaki yatırım tahkimi kararına ulaşılmıştır. Bu karar pek çok açıdan önem taşımaktadır. Öncelikle bu karar uluslararası yatırım hukukunda bahsettiğimiz menfaat çatışmalarının çözümüne güzel bir örnek teşkil eder. Ayrıca bu karar, bu hukuk alanının yatırımcıyı kayıran ve devletleri adil olmayan bir şekilde sınırlayan bir yapısı olduğu cihetle getirilen eleştiriler bakımından bu hukuk alanının daha meşru bir mecraya kayabilmesi ihtimalini gündeme getirmektedir. Bu bakımdan karar, olumlu bir gelişme olarak addedilebilir. Bir başka yönüyle de karar, uluslararası hukukun parçalanma tartışmasına ve uluslararası hukukun bütünlüğü meselesine ışık tutmaktadır. Böylece bu karar üzerinden uluslararası yatırım hukukunun uluslararası hukuk içindeki yerini tartmak ve değerlendirmek faydalı olabilir.

ANAHTAR KELİMELELER: Uluslararası Yatırım Hukuku, Kamu Sağlığı, Sigara, Tütün Endüstrisi, Yatırımcı Hakları.

*Arş. Gör., Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı, albayrak87@gmail.com.

BİR İHTİYAÇ OLARAK DEĞİŞİM: KORUMA SORUMLULUĞU

Semra AKSU*

İlk olarak 2001 ICISS raporunda karşımıza çıkan daha sonra da dönemin Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Kofi Annan'ın çabalarıyla BM gündeminde tartışılan ve 2005 BM Dünya Zirvesi Sonuç Bildirgesi'nde oy birliği ile kabul edilen, devletlerin kendi halklarını egemenliklerinin doğal bir sonucu olarak soykırım, etnik temizlik, savaş suçları ve insanlığa karşı suçlardan koruması anlamına gelen koruma sorumluluğu kavramı, klasik uluslararası hukuktaki egemenlik kavramını farklı bir yaklaşımla ele almaktadır. Koruma sorumluluğunun asıl vurucu noktasını oluşturan kısmı ise devletlerin bu sorumluluklarını yerine getiremedikleri durumlarda uluslararası toplumun, ciddi ve ağır insan hakları ihlalleri ile karşı karşıya kalan toplumların haklarının korunması sorumluluğunu üstlenmesidir. Uluslararası toplumun bu sorumluluğu üstlenerek zamanında ve kararlı bir şekilde harekete geçebilmesi için gerekli kriterlerin ICISS raporunda ayrıntılı olarak belirtilmesine karşın, 2011 Libya müdahalesinde, NATO'nun yetki aşımında bulunması koruma sorumluluğu kavramının uluslararası hukuktaki statüsünü tekrardan tartışmaya açmıştır. Daha çok politik ve ahlaki gerekçelerle taraftar toplayan koruma sorumluluğu kavramının popülerlik kazanması ve uluslararası hukuk tartışmalarında yer alması kavramın devletlerin egemen eşitliği, iç işlerine karışmama, kuvvet kullanma yasağı gibi uluslararası hukukun temel ilkeleri ile ciddi insan hakları ihlallerinin engellenmesi arasında uzlaşma sağlama çabasından kaynaklanmaktadır. Fakat koruma sorumluluğu uluslararası hukuk düzeninde bir değişiklik yaratmadığı için hukuki bir kavram olmayıp, daha önceden varolan bir kavramın (insani müdahale) uluslararası toplum desteğiyle daha güçlü bir temele oturtularak ve çerçevesi daha net çizilerek yenilenmiş versiyonudur. Bu değişime rağmen devletler BM Dünya Zirvesi Sonuç Bildirgesi'nin hazırlık aşamasındaki taslak metinlerde kavram üzerinde uzlaşma sağlamakta zorlanmışlardır. Bununla birlikte 2005-2011 yılları arasında kavrama şans tanıma eğiliminde olduklarını; fakat, Suriye'de yaşananlara hareketsiz kalarak bu eğilimden vazgeçtiklerini görmekteyiz.

ANAHTAR KELİMELEER: Koruma Sorumluluğu, İnsani Müdahale, Birleşmiş Milletler, Suriye, Libya.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, semraaksu84@gmail.com.

PANEL 3: Mekana Kuramsal, Tarihsel ve Yerel Bakışlar

YER: B AMFİ 4

Panel Başkanı: Prof. Dr. Kemal GÖRMEZ

-Makkar'ın İdaresi: Ankara'nın Başkent Oluşu

Arş. Gör. Elif Balam Sızan (Gazi Üniversitesi)

-Kentsel Miras Tartışmaları Bağlamında Türkiye'de Stadyum Yıkımları

Arş. Gör. Turgay Gülpınar (Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, TODAİE)

-Yeni Toplumsalın İki Farklı Mekanı: Düzenlemeciler, Postmarksistler

Arş. Gör. Burcu Tetik (Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, TODAİE)

-Ortaçağ'da Muktedir Mekan: Manor Örgütlenmesi

Arş. Gör. Ergun Kalaycı (Gazi Üniversitesi)

MAKKAR'IN İDARESİ: ANKARA'NIN BAŞKENT OLUŞU

Elif Balam SIZAN*

Ulusal başkentler, kent olma anlamında kendilerine ait bir tür olarak tanımlanırlar. Bu sebeple de sıradan kentlerle birçok aynı işlevi yerine getirmekle birlikte onlardan farklılaşırlar; bunun görünen ilk sebebi ulusal hükümetlerin ve ülke yönetiminin temel kurumlarının fiziksel merkezi olmasındandır. Başkentler bu fiziksel varlığı taşımanın yanı sıra ülkelerinin ulusal kimliğinin de siyasal, ekonomik ve kültürel olarak mekana yansıyan görünümü olmayı hedeflerler. Kapitalist üretim biçiminin mekanı kendini önceleyen üretim biçimlerinin mekanlarından farklı olarak hem somut hem de soyut mekanı içselliği içinde barındırır. Bu anlamda hem zihinsel hem fiziksel hem de toplumsal mekana daırdır. Mekan daı bu kavrayış somuttan soyuta ilerlediği ölçüde aynı zamanda soyuttan somuta da ilerler. Zihinsel olan kapitalist üretim biçiminin yaygınlaşma tipine göre toplumsalı üretirken, kapitalist üretim biçiminin bütünleşmesinde ortaya çıkan farklılıkta toplumsal olan da zihinseli üretebilir. Mekanın bu öncül konumu zamana karşıdır, fakat tarihselliğe karşı değildir. Toplumsal olan üretim biçimi tarihsel önceliği ile mekanı biçimlendirir. Bu bağlamda toplumsal mekana dair her oluşum üretici güçler ve üretim ilişkilerini araçsal olarak kullanan, üretim biçimine daırdır. Bu çerçevede Ankara'nın başkent olması tarihsel süreci ortaya konulacaktır. Ankara'nın kapitalist bir mekan olarak üretilmesi ve örgütlenmesi öncelikli olarak yeni kurulan ulus devletin üretim biçimi tercihi ile belirlenişi buna bağlı olarak somut ve soyut mekanların ulusal pazar ve ulus devletin örgütlenmesi ile gerçekleşmesi tartışılacaktır.

ANAHTAR KELİMELEER: Ulusal Başkentler, Ankara, Ulusal Kimlik, Ulusal Pazar, Mekanın Yeniden Üretimi.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, elifsizan@gazi.edu.tr.

KENTSEL MİRAS TARTIŞMALARI BAĞLAMINDA TÜRKİYE'DE STADYUM YIKIMLARI

Turgay GÜLPINAR*

2000'li yılların başından bu yana gündeme gelen projelerin özellikle 2010'lu yıllarda uygulamaya geçmesiyle beraber Türkiye'nin farklı şehirlerinde pek çok stadyumun arka arkaya yıkıldığına şahit olunmuştur. Seyirci kapasitelerinin artırılması, gelişen yeni teknolojiden yararlanılması gereksinimi, daha sağlıklı, çok amaçlı yeni tesislere ihtiyaç duyulması gibi gerekçelerle yeni stadyumlar inşa edilirken, kullanılmakta olan eski stadyumlar birer birer yıkılmaktadır. Kısaca sıralanan bu gerekçelerin, ekonomi temelli olduğu ve esas olarak bahsedilen mekânların daha çok gelir getirecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiği argümanına dayandıkları görülmektedir. Pek çoğunun onlarca yıllık geçmişi olduğu gözetildiğinde bu spor, gösteri ve toplanma mekânlarının, göz ardı edilemeyecek birer tarihsel birikimle yüklü oldukları görülmektedir. Mekânın toplumsal hafızayla ilişkisi düşünüldüğünde, spor karşılaşmalarının yanı sıra konser gibi sanatsal etkinliklere ve miting, milli bayram kutlamaları gibi toplumsal buluşmalara ev sahipliği yapan stadyumların yıkımıyla ortadan kaldırılanın yalnızca beton ve demirden inşa edilmiş yapılar olmadığı, mekândan beslenerek kendini yenileyen ortak anıların ve bu anılarla örülerek paylaşılan ortak zihinsel yapıların da zedelendiği görülür. Konuya bu açıdan yaklaşıldığında stadyumların, anımsattığı toplumsal geçmişle ve ortak zihinsel kurguları besleyen, kalabalıkları bir araya toplayabilen büyük birer yapı oluşları nedeniyle kenti simgelemeleri, sahip oldukları mimari değer ve kimi zaman da doğal yapıyla oluşturdukları bütünlük nedeniyle geçmişten miras alınmış olunan ve korunarak geleceğe aktarılması gereken yapılar oldukları ileri sürülebilir. Etkinlik ve verimlilik başta olmak üzere ekonomik gerekçelerle temellenen ve stadyumların daha çok kâr üretebilen mekânlara dönüştürülmesi için yıkılmalarını, taşınmalarını, yenilenmelerini, isimlerinin değiştirilmesini destekleyen görüş ile stadyumların önemli birer toplumsal mekân olduğunu savunan bu nedenle yerlerinin, temel mimari yapılarının ve isimlerinin bir bütün olarak korunması gerektiğini ileri süren yaklaşımın karşılaştırılması kent ve kültür üzerine yeni perspektifleri besleyecek bir tartışma olarak örgütlenebilir. Türkiye genelinde stadyumlarda gözlenen hızlı değişim, kente bakışın ve kente dair kurguların dönüşümünün bir parçası olarak okunmaya açıktır. Eski stadyumların yıkılarak yenilerinin inşa edilmesi, yeni inşaat teknolojileri ve bir yapıdan beklenen çağdaş işlevlerle açıklanabilse de bunun ötesinde kentsel ortak alanlara dair köklü bir zihinsel dönüşümün izlerini taşımaktadır.

ANAHTAR KELİMELER: Kentsel Miras, Türkiye, Stadyum Yıkımları, Tarihsel Birikim, Zihinsel Dönüşüm.

* Arş. Gör., Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü.

YENİ TOPLUMSAL HAREKETLERİN MEKANI: ÖĞRENCİ HAREKETLERİNİN SBF MEKANI İLE BİRLİKTE DEĞİŞİMİ

Burcu TETİK*

Yeni toplumsal hareketler ile Marksizmin çatışmalı ilişkisi, sosyal sınıfların ve geleneksel solun siyasi stratejilerinin önceliğine dayanan Marksist inancın etkisiyle, 1970li ve 1980li yıllarda geleneksel Marksizme yöneltilen eleştirel söylemlerde ortaya çıkmıştır. Marksizm tipik sömürü ilişkilerine odaklanmış iken, yani artı değer transferleri içeren ilişkileri analizinin merkezine koyarken, post-Marksist sosyal teorilerin merkezine tahakküm ilişkilerini taşınmıştır. Bu anlamda, örneğin Foucault'nun iktidar ve tahakküme ilişkin görüşleri kapitalizm ya da sosyal sınıf merkezli değildir. Geleneksel Marksizmin diğer eleştirileri materyalist bir sosyolojiye dayanmaktadır, ancak eleştirel sosyal teori, sınıf-dışı aktörler, sosyal çatışmada içerisinde ırk, etnik köken, milliyet, cinsiyet ve inancın bulunduğu kimlikler ve çıkarların öne çıkmasında ısrar etmiş gözükmektedir. Sınıf bu tür karşıtlıkların fenomenolojik olarak ya da herhangi yapısal bir biçimde merkezinde değildir. Yine de diğer teoriler sosyal sınıfın üstünlük kurma iddiası olmadan bunların baskı ya da tabakalaşmanın diğer formları ile birlikte bir arada var olmasına izin verir. Bu yaklaşımlar düalistik feminist teorilerin sınıf ve cinsiyet temasından "ırk, sınıf ve cinsiyet" ya da "sınıf, statü ve iktidar" üçlü programlarına doğru sosyal farklılaşma temelinde düzenlenebilen bir dizi oluşturur. Örneğin, Bourdieu daha soyut teorik açıklamalarında üç veya dört meta tipi belirterek bu sayıyı sınırlamış olsa bile kendi sosyolojisinde kendine özel ayırım biçimleri, hareket, çatışma ve indirgenemezlik tarzları ile birlikte yeni alanların sonsuz sayıda inşasına izin vermektedir. Marksizmin Türkiye'deki öğrenci hareketlerine etkisi tartışıldığında ilk akla gelen mekanlardan biri Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'dir. Fakültenin tarihine bakıldığında genel olarak siyasal düzlemde bir iktidar düşüncesine muhalif politika üretimi hem öğrenci hem de akademik kadro tarafından benimsenmiş durumdadır. Bu, Türkiye'deki politik kategorilerin şekillenmesinde ve gerek 12 Eylül öncesinde gerekse sonrasında yaşanan olayları etkileyen en önemli ideolojik konumu oluşturmaktadır. SBF içerisindeki müfredatın ve geleneğin Türkiye siyasetine yansması ile SBF mekanının değişimi benzer toplumsal süreçlerin incelenmesini gerektirmektedir. Bu çalışmada yapılmak istenen, öğrenci hareketlerinin SBF mekanı içerisindeki konumu ile üniversite denilen mekanın anlam değişimini incelemektir. Ayrıca, günümüz öğrenci örgütlenmeleri Soğuk Savaş zamanında tüm dünyayı ele geçirmek için işe önce üniversitelerden başlayan öğrenci örgütlenmelerinden farklı gözükmektedir. Bu açıdan, öğrenci örgütlenmeleri sığ bir söylemsel düzeyde sürekli öne sürülen 68'liler gibiyken, bunun pratik yansımaları, yeni toplumsal hareketlerden gelen öğrenci örgütlenmelerinin belirttiği üzere, üniversite dışı yaşamın içerisinde bu şekilde var olmamaktadır. Söylemi, imgelemi devlet ve hükümet yaratırken, öğrenci örgütlenmeleri sadece buna tepkisel bir söylem geliştirmektedir. Sürekli yinelenen 68'liler, belki 78'liler gibi yeni örgütlenmelerin söz üretmediği hatta hâlâ onların cümlelerine sarılarak, pratik olarak bambaşka bir yoldan ilerledikleri söylenebilir. Kısaca siyasal mekanında siyasal öğrenci örgütlenmeleri, "muhalif öğrenci örgütlenmelerinin kendi yapıları, dertleri tam da genel olarak iktidarın her yere girdiği, buna paralel her yerde olduğu ama en nihayetinde iktidar dâhilinde olduğu" bilindik tespitinde anlamını bulmaktadır.

ANAHTAR KELİMELEER: Toplumsal Hareketler, Siyasal Mekan, Öğrenci Hareketleri, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi (SBE), Mekanın Üretimi.

* Arş. Gör., Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, btetik@todaie.edu.tr.

ORTAÇAĞ'DA MUKTEDİR MEKAN: MANOR ÖRGÜTLENMESİ

Ergun KALAYCI*

Batı Avrupa'da Roma'nın çözülmesi ile Ortaçağ olarak bilinen ve 15.y'a kadar süren dönem başlamıştır. 1300'lü yıllara kadar özellikle 500 ve 1000 yılları arasında kalan dönemde kilisenin egemenliği ve Şarلمان İmparatorluğu'nun kısa süreli yönetsel merkezileşmesine rağmen, Avrupa'nın genelinde yönetsel başsızlık hakimdi. Ortaçağ Batısı uzun bir dönem, işlenmemiş ve ıssız düzlüklerin ortasında aniden ortaya çıkan malikane, şato ve kentlerin bir araya gelmesinden oluşan müstahkem bir yerleşim alanıdır. Bu dönemdeki ekonomik ve sosyal örgütlenmenin merkezi unsuru ise manorculuktur. Manor, tımar, köşk, malikane gibi anlamlara gelmekle birlikte; manorculuk, temel ekonomik, hukuki ve sosyal örgütlenme biçimidir. Toprak sahipleri ve köylüler arasında gerçekleşen ekonomik, sosyal ve siyasi ilişkileri düzenlemektedir. Manorculuk örgütlenmesinin en önemli dayanağını ise "üç tarla sistemi" adı verilen üretim metodu oluşturmaktadır. Manorların çoğunda toprak iki veya üçe bölünmüştür. Üç tarla sistemi adı verilen bu sistemde her yıl bölünen bu toprakların her birinin üçte biri nadasa bırakılarak tarımdaki verimlilik artırılmaya çalışılıyordu. Bu örgütlenmede feodal toprak sahibi ürünün tamamına el koymak yerine bir kısmının tarımsal iyileşmeyi sağlama amacına yönelik olarak, serflerin kendilerine ait bir şeye sahip olmalarının ortaya çıkardığı itici gücün önemi kavranmaya başlandı. Bu sebeple feodal toprak sahibi, köylünün işlediği araziye korumak ve ürün yetersizliği ile diğer sebeplerden ortaya çıkabilecek olağanüstü durumlarda köylüye yardım etmekteydi. Feodal toprak sahibi, serfliğin olumlu yönlerini keşfettikçe şiddetli biçimde köylüleri serfliğe zorluyor ve sistemi destekliyordu. Tarımsal üretimin artması ile birlikte, feodal toprak sahiplerinin gelirleri de buna paralel artış göstermekteydi. Bu çalışma, Ortaçağ Batı Avrupa'sının geçirdiği ekonomik ve sosyal dönüşümün izlerini, muktedir mekan manor örgütlenmesi üzerinden gerçekleştirmeyi amaçlamıştır. Ortaçağ döneminin üretim biçimi olan feodal üretim biçimi başat mekanını manor oluşturmaktadır. Bu bağlamda manora ve manorculuğa dair tüm nitelikler bu döneme ve üretim biçimine dairdir. Mekanın bu muktedir rolü hem bir üretim biçimi hem de bir üretim metodu olarak Batı Avrupa toplumunu şekillendirmiştir. Bu muktedir örgütlenme, belirli ve kısıtlı sayıda küçük, özgür mülk sahibine fırsat vermiştir ve ıssız bölgelerde mülk sahibinin denetiminden kurtulabilmiş az veya görece çok köyler var olmuştur.

ANAHTAR KELİMELEER: Ortaçağ, Ekonomik ve Sosyal Örgütlenme, Manor Örgütlenmesi, Siyasi ve Sosyal İlişkiler, Avrupa Toplumu.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, ergunkalayci@gazi.edu.tr.

PANEL 4: Ortadoğu’da Devlet, Devrim, Siyaset

YER: B AMFİ 5

Panel Başkanı: Prof. Dr. Türel YILMAZ

-Körfez İşbirliği Konseyi Ülkelerinde Müslüman Kardeşler Hareketinin Etkisi Örnek Ülke: Bahreyn
Seyedmahammad Seyedi Asl (Gazi Üniversitesi)
Nawal Al Jasim (Gazi Üniversitesi)

-İran’da Cumhurbaşkanlığı Seçim Yılında Reformist ve Muhafazakâr Dengesini Anlamak
Hazar Vural Jane (Yıldız Teknik Üniversitesi)

-“Arap Baharı” Sürecinde Siyasi Kavramlar ve Söylem
Dr. Gulhan al-Türk (Ankara Üniversitesi)

**KÖRFEZ İŞBİRLİĞİ KONSEYİ ÜLKELERİNDE MÜSLÜMAN KARDEŞLER
HAREKETİNİN ETKİSİ
ÖRNEK ÜLKE: BAHREYN**

Seyedmohammad Seyedi Asl*
Nawal Al Jasim*

Müslüman Kardeşler Örgütü (İhvan-ı Müslimin), İslam dünyasındaki en yaygın ve en etkili dini hareket olarak addedilmektedir. Başlangıçta sadece Mısır'da faaliyet gösteren örgüt daha sonra diğer bazı Ortadoğu ülkelerine de yayılmıştır. Arap Baharı'ndan sonra 3 Temmuz 2013'te seçilmiş Mısır Cumhurbaşkanı Muhammed Mursi'nin iktidara gelmesi, Müslüman Kardeşler için büyük bir başarı olmuştur. Ancak İslami güçlerin yükselişi Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerini birbirine düşürmüştür. Suudi Arabistan, BAE, Kuveyt, Katar, Umman ve Bahreyn'den oluşan Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerinde de Müslüman Kardeşler hareketine karşı tutum aynı olmamıştır. Katar İhvanı desteklerken, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri farklı bir yaklaşım sergilemiştir. Bahreyn'in ise değişik bir yaklaşım gösterdiği söylenebilir. Bu çalışma, tanımlayıcı-analitik metodolojiyi kullanarak Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerinin Müslüman Kardeşler'e karşı politikalarını ve siyasi tutumların inceleyecek, Bahreyn'de Müslüman Kardeşler hareketinin başlangıcının, Bahreyn'in siyasi hayatına etkisi, Müslüman Kardeşler'in hükümetle ilişkisi ve bu ilişkiye bölgesel gelişmelerin yansımaları üzerine bir değerlendirme yapacaktır.

ANAHTAR KELİMELER: Müslüman Kardeşler, İç Siyaset, Körfez İşbirliği Konseyi, Bahreyn, Minber.

* Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, İİBF, Uluslararası İlişkiler Bölümü, mmseyedi1365@gmail.com.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, İİBF, Uluslararası İlişkiler Bölümü, nawal.aljassim@gmail.com.

İRAN'DA CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİM YILINDA REFORMİST VE MUHAFAZAKÂR DENGESİNİ ANLAMAK

Hazar VURAL JANE*

İran'da, 19 Mayıs 2017 tarihinde yapılması planlanan Cumhurbaşkanlığı seçimleri gözlerin yeniden İran'a çevrilmesine sebep olmuştur. 4. Cumhurbaşkanı, “*Düzenin Yararını Belirleme Konseyi Başkanı*” ve devrimin etkili ismi Ali Ekber Haşimi Rafsancani'nin ani ölümü, şu anki Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani'nin yaklaşan seçimlerde bu güçlü destekten mahrum kalmasına yol açacak olsa da bir diğer görüşe göre reformistler bu süreçten güçlenerek çıkacak ve Ruhani önceki Cumhurbaşkanları gibi iki seçim üst üste kazanarak geleneği bozmayacaktır. Öte yandan İran iç siyaseti söz konusu olduğu zaman İran'daki reformist-muhafazakâr tanımları ve dengesi de doğru anlaşılmayan kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır. İslami rejim 38. yılına girerken, hızla değişen bölgede ve küresel dengelerde İran için de değişen ve değişmeyen iç dengeler söz konusudur. Dini Lider'in etkisi bütün bu dengelerin üzerindedir. Ruhani açısından, geçtiğimiz yıl yapılan Meclis seçimlerinde muhafazakârlara karşı üstünlüğü sağlayan reformistlerle eli rahatlasa da yönetimde hala çeşitli engeller mevcuttur. Nükleer müzakere başarısının ardından ekonomide hâlihazırda istenilen rahatlamamanın sağlanamayışı ve halk üzerindeki olumsuz etkileri, devam eden Suriye Savaşı bunlardan bazılarıdır. Çalışmada, İran'ın siyasal yapısında aktif olan aktörlerin karar alma sürecindeki yerleri, mutlak etken olan Dini Lider'in de konumu ve etkisi hesaba katılarak iç dengedeki rekabet ortaya konmaya çalışılacaktır. Yaklaşan Cumhurbaşkanlığı seçimleri ışığında İran'ın iç ve dış siyasası değerlendirilecektir.

ANAHTAR KELİMELER: İran, Cumhurbaşkanlığı Seçimi, Reformist, Muhafazakâr, Rekabet.

* Doktora Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, hazarvural@gmail.com.

“ARAP BAHARI” SÜRECİNDE SİYASİ KAVRAMLAR VE SÖYLEM

Gülhan AL TÜRK*

"Arap Baharı", Mısır, Tunus, Libya, Suriye ve Yemen'de yeni bir siyasi gelişmedir. Bu gelişme, bölge ülkelerinin toplumsal, ekonomik ve siyasi yaşamlarına derinden etki ederken aynı zamanda siyaset diline de büyük ölçüde yansımıştır. "Arap Baharı" ile ilgili yapılmış araştırma ve çalışmalarda, Arap diline yeni kavramların girdiği, uzun süre kullanılmayanların tekrar görülmeye başlandığı veya anlam değişikliğine uğradığı görülmektedir. Siyasetçiler, söylemde ve dilde yaşanan bu değişikliği kendi davalarını savunmak için kullanmışlar ve yönlendirmişlerdir. Bu şekilde "Arap Baharı"nda kullanılan dil, siyasete büyük ölçüde hizmet etmiştir. Bu çalışma, "Arap Baharı" öncesinde kullanılan siyasi kavramların, "Arap Baharı" sürecinde dil açısından nasıl anlam değişikliğine uğradığını analiz etmeyi hedeflemektedir. Bu amaçla ele alınan kavramlar, "devrim, barış, özgürlük ve terörizm"dir. Çalışma, bahse konu dönüşüm sürecini yaşayan ülkelerin Arap dilinde yayınlanan yazılı ve görsel basınının takibi ve analizi ile yapılmıştır. Devrim kelimesi "Arap Baharı" öncesinde, İngiliz, Fransız ve İtalyan işgaline karşı kullanılan bir kavramdır. "Arap Baharı" sonrasında ise muhaliflerce iktidara başkaldırıyı ifade ederken, iktidara sahip olanlarca halka karşı kullanmış bir kavramdır. Barış kavramına gelince, "Arap Baharı" öncesinde Mısır, Ürdün ve İsrail arasındaki barış sözleşmeleri için yaygın bir şekilde kullanılmıştır. "Arap Baharı" sonrasında halk ile iktidar arasında olan bir arzu olarak kullanılmıştır. Özgürlük kavramı ise, Arap dünyasında İngiliz, Fransız ve İtalyan işgalinden kurtulmak için, hatta daha sonra İsrail'e karşı kullanılmıştır. Terörist kavramı ise "El Kaide" gibi radikal gruplara mensuplar için kullanılırken, "Arap Baharı" sürecinde iktidara karşı gelmeyi ifade eder hale getirilmiştir. Sonuç olarak bahse konu kavramlar, iktidarlar tarafından siyasi iletişim araçlarıyla yeniden anlamlandırılmış ve ilgi de görmüştür. Ancak bu dönüşüm, "Arap Baharı" öncesinde daha milliyetçi ve daha evrensel anlamlar içeren bu kavramların, Arap Baharı sürecinde daha toplumsal ve iç siyasetle ilgili manalar kazanmasıyla sonuçlanmıştır.

ANAHTAR KELİMELEER: Arap Baharı, Söylem Analizi, Arapça, Siyasi Kavramlar, Dönüşüm.

* Dr., Ankara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, gulhan-alturk@hotmail.com.

IV. OTURUM: 15:40-17:00

PANEL 1: Meşruiyet, Sorunlar ve Avrupa'nın Geleceği

YER: B AMFİ 2

Panel Başkanı: Doç. Dr. M. Nail ALKAN

-Rusya'ya Öncelik Politikasından Demokrasi Teşvikine Avrupa Birliği'nin Ukrayna İle İlişkilerinin Dinamikleri

Arş. Gör. Fulya Akgöl Durakçay (Dokuz Eylül Üniversitesi)

-İngiltere'nin AB'den Çıkışının Avrupa Güvenlik Mimarisine Etkileri

Arş. Gör. Tolga Sakman (Nişantaşı Üniversitesi)

-Almanya'da Yükselen Aşırı Sağın Yeni Adresi: Almanya İçin Alternatif Partisi

Arş. Gör. Adem Akkaya (Ömer Halisdemir Üniversitesi)

RUSYA'YA ÖNCELİK POLİTİKASINDAN DEMOKRASİ TEŞVİKİNE AVRUPA BİRLİĞİ'NİN UKRAYNA İLE İLİŞKİLERİNİN DİNAMİKLERİ

Fulya AKGÜL DURAKÇAY*

Soğuk Savaş'ın sona ermesi, Sovyetler Birliği'nin dağılması ve Avrupa Birliği'nin (AB) Orta ve Doğu Avrupa'ya genişlemesi ile oluşan yeni fiziki ve fiziki olmayan sınırlar; uluslararası sistemin temel oyuncularını için etki alanlarını belirlemeye yönelik alanlar haline gelmiştir. AB'nin; sınırlarının dayandığı eski Sovyet Sosyalist ülkeleri ile ilişkilerini Avrupa Komşuluk Politikası'ndan Doğu Ortaklığı'na evrilen bir kurumsal çerçevede düzenlemesi, bu bölgeyi “arka bahçesi” olarak gören Rusya ile ilişkilerinde hassas bir denge gözetmesini gerektirmiştir. Bu bağlamda, AB'nin 1994 yılında Ortaklık ve İşbirliği Anlaşması imzaladığı “Yeni Bağımsız Devletler”in ilki olan ve AB için stratejik öneme sahip Ukrayna ile ilişkilerinde Rusya faktörü en belirleyici dinamik olarak belirmiştir. Rusya'nın geleneksel olarak siyasi, iktisadi ve kültürel etkiye sahip olduğu Ukrayna'nın bir taraftan Rusya'ya bağlılık, diğer taraftan ise siyasi elitlerin ve halkın önemli bir kısmı tarafından dile getirilmiş Avrupa kurumları ve değerlerine entegre olma isteği arasında bölünmüş olması; AB'nin ülkeye karşı tutumunda etkili bir faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Ukrayna'nın iç faktörlerinde yaşanan değişimler, özellikle AB'nin demokrasi teşviki politikasının bileşenleri çerçevesinde ikili ilişkilerin seyrini değiştiren bir unsur haline gelmektedir. AB'nin Ukrayna ile ilişkilerinde belirleyici olan dinamiklerin tarihsel süreç içerisinde analizinin amaçlandığı bu çalışmada; AB'nin Rusya'ya öncelik politikası, üyelik vaadinin bulunmadığı Avrupa Komşuluk Politikası çerçevesinde demokrasi teşviki, zayıf koşulluluk ve sosyalleşme unsurları ile iç ve dış faktörler arasındaki etkileşim ikili ilişkilerin temel dinamikleri olarak ele alınmaktadır.

ANAHTAR KELİMELELER: Avrupa Birliği, Ukrayna, Rusya, Komşuluk Politikası, Demokrasi Teşviki.

* Arş. Gör., Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Avrupa Birliği Anabilim Dalı, fulya.akgul@deu.edu.tr

İNGİLTERE’NİN AB’DEN ÇIKIŞININ AVRUPA GÜVENLİK MİMARİSİNE ETKİLERİ

Tolga SAKMAN*

Güvenlik ve savunma, aynı zamanda, büyük ölçüde ekonomi ve ticaret üzerine odaklanan Avrupa Birliği'nin sorumluluğunun orantısız olarak küçük bileşenleridir. Fakat Lizbon süreci ile ortak dış politika kararlarında güvenliğin etkisi yadsınmaz. İngiltere'nin Avrupa Birliği'nden ayrılma kararı (Brexit), Avrupa'nın ekonomik istikrarının yanında 70 yıldır uluslararası barış ve istikrarı da garantileyen Batı kurumları ve ittifakları arasındaki bağlantıyı zayıflatarak, dış politika için de sarsıcı oluşturmuştur. Ortak dış politikasını güvenlik ile önceleyen AB için de İngiltere gibi NATO'nun önemli bir üyesi ve uluslararası askeri yaptırımlarda ön saflarda yer alan bir ülkeyi kaybetmek politika yeniliklerine gitme zorunluluğu doğuracaktır. Brexit'in, AB Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası çerçevesinde silahlanma konusundaki aktif operasyonlar ve işbirliğinden çok, politikalar ve yönetim üzerinde daha fazla etkisi olması da muhtemeldir. İngiltere, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi ve NATO'nun yanında ABD, Kanada, Avustralya ve Yeni Zelanda ortaklığındaki "Beş Göz" olarak bilinen istihbarat paylaşım ağının merkezi bir bileşeni olarak kalmıştır. Ayrıca ABD ile olan özel ilişkisini sürdürerek AB'nin güvenlik mimarisinin dışarı açılan unsurlarından birisi olma vasfını korumaktadır. Ayrıca karşılıklı ilişki içerisinde kendi güvenlik yapısına da AB'ninki içinde yer veren İngiltere'nin bu ayrılma ile ulusal güvenliği de etkilenecektir. Bu etkilenme de bu döngüsel hareket içindeki sorunlar da tartışmaya açıktır. Ekonomi, göç ve sosyopolitika gibi ikincil kaynaklı güvenlik sorunlarında da İngiltere'nin yokluğu tartışılmalıdır.

ANAHTAR KELİMELELER: İngiltere, Brexit, Avrupa Güvenlik Mimarisi, Avrupa Birliği, AB Ortak Güvenlik ve Savunma Politikası.

* Arş. Gör., Nişantaşı Üniversitesi, İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, tolga.sakman@nisantasi.edu.tr.

ALMANYA'DA YÜKSELEN AŞIRI SAĞIN YENİ ADRESİ: ALMANYA İÇİN ALTERNATİF PARTİSİ

Adem AKKAYA*

Alman toplumuna dair duyulan en önemli tedirginlik, temellerini geçmişten alan ve yıkıcı etkisini çeşitli defalarca gösteren ırkçı hareketlerin toplum nezdinde tekrar itibar görmesidir. Son birkaç yıldır Almanya'da ırkçılığa ve yabancı düşmanlığına karşı toplumsal bir yönelişin olduğu ve meşruiyetini buradan alan siyasi partilerin bu yönelişe eklemlendiği gözlemlenmektedir. 2013 yılında kurulan Almanya İçin Alternatif Partisi (*Alternative für Deutschland/ AfD*), yabancı ve İslam karşıtlığını, ırkçı yaklaşımları ve Euroseptik tutumları siyasal angajmanına katan ve bu haliyle kurulduğu günden bugüne kadar Alman toplumunda önemli sayılabilecek desteğe erişmiş bir siyasal harekettir. Tarihsel hafızasında ve siyasal kültüründe Yahudi soykırımının ve Nazi döneminin izlerini hala taşıyan Almanya için, bu tarz siyasal oluşumların hatırı sayılır bir destekle siyasal sürece katılması ciddi bir tehdit olarak görülmektedir. Zira Alman siyasal kültürü, 1945 sonrası dönemde kendini yeniden biçimlendirmeye çalışmış, *Nie Wieder* (bir daha asla) anlayışı bu yeni kültürel inşaya temel yapılmaya çalışılmıştır. Bu çalışmada, Alman toplumundaki yabancı karşıtlığına, ırkçı tutumlara ve İslamofobik davranışlara değinilecektir. Meşruiyetinin önemli bir kısmını bu eğilimlerden alan AfD'nin siyasal yaklaşımı, Alman siyasetindeki yeri, olası etkileri ve ortaya çıktığı sosyolojik ortam irdelenecektir. Almanya'da yabancı karşıtlığı her zaman kendisini çeşitli biçimlerde hissettirmiş olsa da özellikle Suriye merkezli iç savaştan kaçan yüzbinlerce insanın Avrupa'ya ve Almanya'ya yönelmesi, Alman toplumundaki rahatsızlıkları daha da arttırmıştır. Oluşan toplumsal tepkiyi en iyi kullanan ve yönlendiren siyasal hareket ise AfD olarak gözükmektedir. Bu bağlamda, mülteci sorununa çalışmada ayrı bir yer açılacaktır.

ANAHTAR KELİMELELER: Almanya, Almanya için Alternatif Partisi, Irkçılık, Aşırı Sağ, Mülteci Sorunu.

* Arş. Gör., Ömer Halisdemir Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, aakkaya@ohu.edu.tr.

PANEL 2: Ekonomik Hayat, Kùltür ve Aktarım

YER: B AMFİ 3

Panel Başkanı: Dr. Nuran Halise BELET

-Dede Korkut Boyları (Hikayeleri) Işığında Bozkır Coğrafyasının Ekonomik Hayatı
Mazhar Narşap (Gazi Üniversitesi)

-Son Dönem Osmanlı Münevverlerinden Doktor Rıza Tevfik ve İngiltere’de Bir Amele Köyü
Arş. Gör. Tamer Güven (Abant İzzet Baysal Üniversitesi)
Arş. Gör. Şahin Yeşilyurt (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

-Giresun Kuşköy Islık Dilinin Kültürel Aktarımında Tarımcı-Göçebe Hayvancılık Faaliyetlerinin Yeri
Zeynep Gülveren (Gazi Üniversitesi)

DEDE KORKUT BOYLARI (HİKAYELERİ) IŞIĞINDA BOZKIR COĞRAFYASININ EKONOMİK HAYATI

Mazhar NARŞAP*

Coğrafi çevre şartları, toplumların tarihi ve kültürel gelişiminde önemli rol oynamaktadırlar. Bundan dolayı bir tarihi olayın, tam manası ile anlaşılabilmesi için yaşanan çevrenin özelliklerinin iyi bilinmesi gerekmektedir. Çünkü nehir ve göl kenarlarında yaşayanlar ile adalarda ve deniz kenarlarında yaşayanların aynı zamanda ormanlık coğrafyalarda yaşayanlar ile de bozkır ve çöllerde yaşayanların hayatları bir ve aynı değildir. Bu bağlamda söz konusu çevrelerde ortaya çıkan tarihi ve kültürel gelişmelerinde aynı olmadığı dikkati çekmektedir. Orta Asya coğrafyasında, hakim olan bozkır coğrafi şartları ise orada yaşayanların toplumların kendi kültürlerini oluşturmada son derece etkili olmuştur. Orta Asya coğrafyası, yazları sıcak ve kurak ayrıca kışları ise aşırı derece de soğuk olması sebebiyle tarıma elverişli değildir. Söz konusu iklim coğrafyasında yaşayan toplumlar geçimlerini çoğunlukla hayvancılık yaparak temin etmeye çalışmışlar. Yetiştirdikleri hayvanlardan özellikle atları komşuları olan devletlere satarak bir ticaret hayatı da meydana getirmişlerdir. Bu toplumlar aynı zamanda kendi coğrafyalarında yetişmeyen ürünleri düzenlemiş oldukları akın ve yağma seferleri ile elde etmişlerdir. Coğrafi şartların neticesinde oluşan bozkır toplumlarının ekonomik hayatları hakkında çeşitli kaynaklardan bilgi edinebilmek mümkündür. Bu kaynaklardan birisi de Dede Korkut hikayeleridir. Dede Korkut hikayelerinde açıkça ekonomik unsurlar belirtilmemiş olmasına rağmen hikayelerden toplumun ekonomik unsurlarına dair çıkarım yapmak mümkündür. Örneğin Salur Kazan'ın evinin yağlanması hikayesinde düşmanların Salur'a vurulacak en büyük darbenin koyun sürüsünü ele geçirmek olduğunu söylemesi hayvancılığın önemini gösterdiği gibi, Bamsı Beyrek hikayesinde tüccarlardan bahsedilmesi bir ticari hayatın varlığına işaret etmekte olup yine. Ayrıca Dede korkut hikayelerinde bozkır kavimlerinin geçimlerini ve ordunun giderlerini karşılayan akın ve yağmalar da görülmektedir. Söz konusu bu çalışmam da Dede Korkut hikayelerini ön planda tutarak bozkır kavimlerinin ekonomik hayatları hakkında bilgi verilmeye çalışacaktır.

ANAHTAR KELİMELEER: Dede Korkut Hikayeleri, Bozkır Coğrafyası, Ekonomik Hayat, Coğrafi Şartlar, Orta Asya.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Halkbilimi ABD., narsapmazhar@gmail.com.

SON DÖNEM OSMANLI MÜNEVVERLERİNDEN DOKTOR RIZA TEVFIK VE İNGİLTERE'DE BİR AMELE KÖYÜ

Tamer GÜVEN*
Şahin YEŞİLYURT*

Endüstrileşme tarihinde büyüyen şehirlerin nüfusunun çoğunluğunu oluşturan işçilerin sosyal organizasyonundaki önemli kavramlardan biri amele köyleridir (factory towns or villages). Bu müesseselerde tüm evler, işletmeler ve mağazalar tek bir işverenin mülkündedir. İşçiler söz konusu işletmelerde çalışırlar, mağazalardan alışveriş edip evlerde konaklarlar. Böyle bir yapının Türkiye’de uygulanmasına dair ilk teklif Ereğli Kömür Havzası için yapılmıştır. 1930'lara gelindiğinde bile havza işçileri köylerine ve ziraata bağlı bulunduklarından kömür üretimini artırmak mümkün olamıyordu. Bunun üzerine Etibank yetkilileri amele mahalleleri kurmayı arzu ettiler. Ancak Havza'ya Avusturya'dan davet edilen Profesör Granigg işçilerin toprak ile bağlarının kopararak bir araya getirilmelerinin sorunlara yol açacağını beyan etmiştir. Bu sebeple de, Granigg, Filyos ve Çaycuma arasında bir köy kurularak işçi ailelerinin buraya yerleştirilmelerini ve böylece ziraatla uğraşarak hem geçimlerine destek olabileceklerini hem de keskin sınıf mücadelelerinin bu şekilde engellenebileceğini öne sürmüştür. Dönemin siyasal seçkinleri amele köyleri projesine sıcak bakmayarak 1940-47 arasında yeniden bir iş mükellefiyetini hayata geçirdiler. Proje hayata geçmese de literatüre göre amele köyleri kavramı ilk defa Türkiye'deki yazın hayatına bu vesile ile girmiş oldu. Ancak Osmanlı son dönem münevverlerinden olan Doktor Rıza Tevfik 1909'da Ulum-u İktisadiye ve İctimaiye Mecmuası'nın üçüncü cildinin onuncu sayısında "İngiltere'de bir Amele Köyü" başlıklı yazısı ile bu kavramı Osmanlı yazın hayatına zaten kazandırmıştı. Rıza Tevfik İngiltere'nin Birmingham şehrinde bulunan, Cadbury ailesine ait çikolata fabrikasını da içine alan Bournville adıyla anılan amele köyünü ziyaret etmiş ve George Cadbury ile münasebette bulunmuştur. Bu yazı çerçevesinde öncelikle amele köyü kavramının tarihsel niteliğine değinilecek ardından bir Osmanlı münevverinin bu kavrama bakış açısı değerlendirilecektir.

ANAHTAR KELİMELEER: Osmanlı Münevverleri, Rıza Tevfik, İngiltere, Amele Köyü, Endüstrileşme.

* Arş. Gör., Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İktisat ABD., tmrguven@gmail.com.

*Arş. Gör., Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Maliye Bölümü, Maliye Tarihi ABD., shnyslyrt@gmail.com.

GİRESUN KUŞKÖY ISLIK DİLİNİN KÜLTÜREL AKTARIMINDA TARIMCI-GÖÇEBE HAYVANCILIK FAALİYETLERİNİN YERİ

Zeynep GÜLVEREN*

İnsanın doğa ile ilişkisine örnek olarak verebileceğimiz “Isık Dili” neredeyse dünyanın engebeli coğrafyaya sahip her bölgesinde yürürlüktedir. Isık dilinin konuşulduğu yerlerden biriside Karadeniz Bölgesinde bulunan Giresun’un Çanakçı ilçesine Bağlı Kuşkøy’dür. Isık dili bir grup dilidir. Yerel halkın çevreye uyum gereksinimi çerçevesinde biçimlenmiştir. Dilin oluşum ve aktarım sürecindeki en önemli faaliyet tarımcı-göçebe hayvancılığa dayanan çobancılık faaliyetleridir. Küreselleşme, teknolojik gelişimdeki hız, dışarıya göç verme ve tarımcı-göçebe hayvancılık faaliyetlerinde azalma ile birlikte çoban sayısındaki düşüş Isık Dili-Kuş Dili’nin unutulmasına sebep olmuştur. Bundan dolayı 2017 yılında “UNESCO Acil Koruma Gerektiren Kültürel Miras” listesine adaylığı bulunmaktadır. Isık Dili kalıtsal bir süreç değildir. Bireyin çevresi ile etkileşimi çerçevesinde öğrendiği bir dil ve dolayısıyla kültürel bir sistemdir. Sistemin parçalarından biri olan tarımcı-göçebe hayvancılık ekonomik bir etkinlik olmasının ötesinde sosyo-kültürel bir etkinliktir. Yerel halk belirli bir zamana kadar geleneksel ekonomilerini sürdüren, değişime kapalı izole bir toplulukken, üretim faaliyetlerin kapitalist pazar ilişkilerinden etkilenmesi ve teknolojik gelişmelerin hızla artması ile birlikte değişime açık hale gelmiştir. Bu açıklık geleneksel üretim biçimlerinin değişmesine ya da unutulmasına sebep olmuştur. Çalışmada kültürel bir faaliyet olarak Isık Dilinin ortaya çıkış sürecinden, coğrafya ve ekonomik faaliyetler ile ilişkisinden bahsedilmiştir. Daha sonra ise tarımcı-göçebe hayvancılık dolayısıyla çobanlık faaliyetleri ile ilişkisi ve faaliyetlerin kültürel aktarımdaki rolü yapılan alan araştırmasının sonucunda elde edilen verilerden yararlanılarak aktarılmıştır. Günümüzdeki durum, bir koruma yaklaşımı olarak, UNESCO Acil Koruma Gerektiren Kültürel Miras çerçevesinde ele alınmaya çalışılmıştır.

ANAHTAR KELİMELEER: Çobancılık, Geleneksel Üretim Biçimleri ,Isık Dili, Kültür Aktarımı, Küresel Ekonomi, Tarımcı-Göçebe Hayvancılık, UNESCO.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Türk Halkbilimi Anabilim Dalı, zeynepgulveren83@gmail.com.

PANEL 3: Dünya’da ve Türkiye’de Göç

YER: B AMFİ 4

Panel Başkanı: Yrd. Doç. Dr. Yusuf PUSTU

-Türkiye’nin Göç Politikaları 19.Yüzyıldan 21.Yüzyıla
Seda Çakmak (Gazi Üniversitesi)

-Türkiye’de İç Göçün Değişim Ve Dönüşümü: Kentten Kıra Yöneliş
Arş. Gör. İpek Sürmeli (Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi)

-Türkiye’de Cumhuriyet Dönemi İç Göç Tarihine Spesifik Bir Bakış: Alevi Deneyimi İçin Yeni Bir Dönemlendirme Önerisi
Arş. Gör. Dr. Cemal Salman (İstanbul Üniversitesi)

-Türkiye'deki İç Göçlerin Tahmin Edilmesi: Yapay Sinir Ağları Yöntemi
Özge Demirtaş (Gazi Üniversitesi)

19.YÜZYILDAN 21.YÜZYILA TÜRKİYENİN GÖÇ POLİTİKALARI

Seda ÇAKMAK*

Bu çalışma 19.yüzyıldan 21.yüzyıla uygulanan göç politikalarını tarihsel bir akış içerisinde incelemektedir. Göç politikası; göçmenlerin ülkeye giriş, çıkışlarını ülke içi hareketlerini inceleyen, bu hareketlere yön veren yapılardan oluşmaktadır. Göç politikaları ülkemizde ve diğer pek çok ülkede sağlık eğitim gibi politikalarla doğrudan ya da dolaylı olarak göçmenleri etkilediğinden iç içedir. Bu nedenle göç politikalarının kapsamını kesin sınırlarla belirlemek mümkün değildir. 19. ve 20. yüzyıl Osmanlıya göçler dış göç olarak adlandırılırsalar da eski Osmanlı toprağından mevcut Osmanlı toprağına olmuştur. Bu sebeple 19.ve 20.yüzyıl Osmanlı göçlerinde göçmenlerin yeni bir devlet ve yönetim şekliyle karşı karşıya kalması söz konusu olmadığı gibi göç edenlerin çoğunluğunun Müslüman ya da Türk oluşu toplumsal kabulü kolaylaştırmıştır. 1856-1923 yılları arasında Osmanlıdan göç eden gayrimüslimlerin yerine Balkanlardan ve diğer coğrafyalardan Osmanlıya göç edenler yerleştirilmiştir. Göç politikasının bir getirisi olarak muhacir ve iskân komisyonu kurulmuştur. Balkanlardan gelen göçmeler tarımda iyi olduklarından kendilerine tarım arazileri tahsis edilerek bilgi ve tecrübelerinden faydalanılmıştır. Cumhuriyet dönemine gelindiğinde göç politikaları çalışmaları kesilmeden devam etmiştir. Cumhuriyet dönemi göç politikalarını belirli dönemlere ayırarak incelemek anlaşılmasını kolaylaştıracaktır. Bu sebeple 1923-1960, 1960-1980, 1980-2011 ve 2011 sonrası şeklinde dönemlendirilmektedir. 1923'te Cumhuriyet temelli ulus devlet politikaları, 1960'larda kalkınmaya bağlı göç politikaları, 1980'lerde kitlesel göçlerin başlamasıyla şekillenen göç politikaları, 2011 yılı sonrasında ise cumhuriyet döneminde daha önce karşılaşılmayan büyüklükte göçlerin başlamasıyla ivedilikle uygulanması gereken bir kriz yönetimi algısı ile kamu politikaları oluşturulmuştur. Cumhuriyet döneminde, özellikle 2011 sonrasında, Türkiye'ye yapılan göçler tamamen farklı inançlar, etnik kökenler ve kültürlerden olduğu için göç politikaları ülkenin dış politikasını da etkilemiştir. Bu çalışmada, yukarıda sayılan akış içerisinde Türkiye'nin göç politikalarını incelenecektir.

ANAHTAR KELİMELEER: Göç, Göç Politikaları, Göç yönetimi, Türkiye, Osmanlı.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yönetim Bilimleri Bilim Dalı, sedacakmak85@gmail.com.

TÜRKİYE’DE İÇ GÖÇÜN DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜMÜ: KENTTEN KIRA YÖNELİŞ

İpek SÜRMELİ*

Göç, ekonomik, sosyal, siyasal, kültürel sebepleri ve sonuçları olan bir olgudur. İç göç ise ülke sınırları içindeki bir yerden başka bir yere olan nüfus hareketleridir. Türkiye özelinde değerlendirildiğinde, 1950’lerden itibaren tarım sektöründe yaşanan değişime paralel olarak kentlerin sanayi sektörüne bağlı çekiciliği sayesinde köyden-kırdan kente göçün ilk adımı atılmıştır. 1950’de yüzde 25’lik bir orana sahip olan kent nüfusu 2012’de yüzde 77’ye ulaşmıştır. 6360 sayılı Kanunla yapılan sınır ölçek düzenlemesiyle de 2014 yılından itibaren kentlerde yaşayan nüfusta bir artış yaşanmıştır. Kentsel nüfustaki bu artış kent yaşamında birçok olumsuzlukları beraberinde getirmiştir. Kent hayatının toplumda yarattığı olumsuzluklar sonucunda kentin bir zamanlar sahip olduğu çekicilikler artık iticiliğe dönüşmeye yüz tutmuştur.

İç göç olgusunun bir yönünün kırdan kente, kentten kente niteliğine ek olarak kentten kıra/köye doğru evirilmeye başladığını söylemek yanlış olmayacaktır. Ekolojik yaşam, kıra yönelik kamusal yatırımlarda artış, ulaşım ve haberleşmenin gelişmesi, asabiye bağlarının güçlülüğü kıyı/köyü günümüz şartlarında cazip hale getiren sebeplerden sadece birkaçıdır. Öte yandan bu durumun süreklilik kazanması ve sürdürülebilirliği neticesinde kırsal alanlarının da zamanla nüfus ve yapılaşma yoğunluğu yaşayarak kırlıktan çıkarak kaçınılmaz biçimde ‘kent’e dönüşme riski de göz ardı edilemez. İlaveten, yasal düzenlemelerin de etkisiyle kır-kent ayrımı da artık günümüzde sınırları çizilmesi zorlaşan bir noktadadır. Bunların yaratacağı sosyo-ekonomik problemlerin çözümü ise kır ve kentin, kendine özgü yaşam biçimlerinin ve kalkınma paradigmalarının bilimsel öngörüler ışığında ve rasyonel plan ve programlar çerçevesinde dengeli bir biçimde sağlanmasıyla mümkündür. Türkiye’de iç göçlerin neden ve sonuçlarının çok yönlü incelenmesi olan bu çalışma kısaca, son yıllarda kentten kıra doğru yönelişin niteliği üzerinden istatistikî veriler ve sosyolojik gözlemler ışığında değerlendirmeler yapması yanında, geleceğin sağlıklı kent ve kırları için birtakım önemli öneriler getirmesi açısından değer taşımaktadır.

ANAHTAR KELİMELE: Türkiye, İç Göç, Kentleşme, Kent, Kır.

* Arş. Gör, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, ipeksurmeli@kmu.edu.tr.

TÜRKİYE'DE CUMHURİYET DÖNEMİ İÇ GÖÇ TARİHİNE SPESİFİK BİR BAKIŞ: ALEVİ DENEYİMİ İÇİN YENİ BİR DÖNEMLENDİRME ÖNERİSİ

Cemal SALMAN*

Türkiye'de Cumhuriyet döneminde iç göç hareketleri, kentleşme süreçleri ya da sosyo-mekânın düzenlenişi daha önce çeşitli bağlamlarda ve farklı ölçütlere göre belirlenmiş dönemler esasında incelenmiştir. Örneğin Tekeli, Türkiye'nin göç tarihini *Balkanlaşma göçleri* (1860-1927), *Kentleşme* (1945-1980), *Kentler Arası Göç* (1975-'80'ler sonrası) ve *Yaşam Güzergâhları* (günümüzde devam eden süreç) olmak üzere dört dönem içinde inceler. Şengül, göç akışlarını kentleşme süreçleri üzerinden ele alır ve Türkiye'de kentleşme sürecini *Ulus Devletin Topraksallaşması ve Kentleşmesi* (1923-1950), *Emek Gücünün Kentleşmesi* (1950-1980) ve *Sermayenin Kentleşmesi* (1980 sonrası) diye kavramlaştırdığı üç döneme ayırır. Eraydın ise Şengül ile yakın kırılma dönemlerine dayalı bir üçlü sınıflandırmaya, Türkiye'de *mekânın düzenlenmesi evrelerini* esas alarak gider. Bu dönemlendirmeler elbette Alevilerin göç ve kentle uyum süreçlerini de kapsar ve bu sürecin belli dinamikleriyle kesişen özellikler barındırır. Fakat Alevilerin tarihlerinden devraldıkları ve sadece kendilerini ilgilendirmeyip devlet ve diğer toplumsal gruplarla ilişkilerini de belirleyen birtakım tarihi-toplumsal-kültürel özelliklerinden dolayı bu coğrafyadaki Alevi göç süreci ve kentleşme deneyimi diğer toplumsal gruplardan ayrılan bazı konu ve sorun başlıkları içinde gelişmiştir. Bu nedenle, Türkiye'deki genel dönemlendirme şemalarının belirgin özelliklerini temel veri kabul ederek, Alevi deneyimi için diğer toplumsal gruplardan ayrılan kimi dinamiklerden hareketle farklı bir dönemlendirme yapmak, Alevi göç ve kentleşme sürecini anlamak bakımından analiz ve yorumu kolaylaştırıcı bir işlev üstlenecektir. Buradan hareketle, bu çalışma, Alevi göç ve kentleşme deneyimi için yeni bir dönemlendirme önerisine dayanmaktadır. Buna göre, Cumhuriyet döneminde Alevi göç ve kentleşme süreci; *a. Temas ve Tasarım Dönemi* (1919-1959), *b. Tutunma/Takiye, Tavır ve Tehdit Dönemi* (1960-1989), *c. Tepki, Temsil ve Tırmanış Dönemi* (1993 Sonrası) olmak üzere üç dönem içinde ele alınacaktır.

ANAHTAR KELİMELE: İç Göç, Cumhuriyet Dönemi, Alevi Deneyimi, Dönemlendirme, Kentleşme.

* Arş. Gör. Dr., İstanbul Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, cemal.salman@istanbul.edu.tr.

TÜRKİYE'DEKİ İÇ GÖÇLERİN TAHMİN EDİLMESİ: YAPAY SİNİR AĞLARI YÖNTEMİ

Özge DEMİRTAŞ*

Göç, en basit şekliyle nüfusun, coğrafi bölgeler arasında yer değiştirmesi şeklinde tanımlanabilir. Göçün nedenlerinin iyi analiz edilmesi toplum üzerinde yarattığı etkilerin en aza indirgenmesi mümkün olabilecektir. Göçün yarattığı problemlerin nicel karar yöntemleri çerçevesi içerisinde analiz edilmesi birçok araştırmanın konusunu oluşturmaktadır. Bu nicel karar yöntemlerinden biri matematiksel modelleme temelli yapay sinir ağlarıdır. Çalışmada Türkiye'de iller arasında yaşanan iç göçün nedenleri yapay sinir ağı modeli kullanılarak tahmin edilmiştir. Bu amaçla Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2011 yılında yapmış olduğu Nüfus ve Konut Araştırması'nda yer alan göçe ilişkin verilerden yararlanılmıştır. Modelin kurgusunda on adet girdi değişkeni kullanılmıştır. Yaş, medeni durum, eğitim durumu, cinsiyet, kayıtlı olduğu il ve bir yıl önce kayıtlı olduğu il, iş durumu, çalışma durumu, göç yönü, temel işgücü değişkenleri farklı sayıdaki alt kategorileri ile modele alınmıştır. Modelin çıktı değişkeni göçün nedenidir. Göç etme nedenlerine bakıldığında; % 47,0 oranla hane halkından birine bağımlı göç, % 15,1 oranla tayin / iş değişikliği, % 13,7 oranla iş aramak / bulmak, % 12,7 oranla eğitim, % 8,5 oranla evlilik / boşanma, % 1,9 oranla diğer nedenler ve % 1,1 oranı ile sağlık gibi nedenlerinden dolayı bireylerin göç ettiği tespit edilmiştir. Model kurulurken veri seti yapay sinir ağlarının eğitim ve tahmin aşamalarında kullanılmak üzere ikiye ayrılmıştır. Modelin doğruluk oranı % 77,46 olarak bulunmuştur. Yapay sinir ağları ile yapılan bu tahmin çalışmasında önsel bilgilerle benzerlik göstermesi yapay sinir ağlarının tutarlı sonuçlar verdiğinin bir göstergesidir.

ANAHTAR KELİMELEER: İç Göçler, Türkiye, Yapay Sinir Ağları Yöntemi, Matematiksel Modelleme, Nicel Karar Yöntemleri.

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uygulamalı Yöneylem Araştırması Bilim Dalı, ozge.demirtas.gazi@gmail.com.

PANEL 4: Yerel Yönetimlere Çok Yönlü Bakışlar

YER: B AMFİ 5

Panel Başkanı: Doç. Dr. Murat AKÇAKAYA

-Büyükşehir Yönetimlerinde Kırsal Alan Yönetimi
Arş. Gör. Feriştah Yılmaz (Gazi Üniversitesi)

-Sosyal Bilimlerde Bir Departmanlaşma ve Uzmanlaşma Vakası: Yerel Yönetimlerin Demokrasi ve Demokratikleşme Bağlamındaki Analizlerinin Kapsam ve Tutarlılık Sorunu
Berk İlke Dünder (Ankara Üniversitesi)

-Çocuk Suçluluğu Karşısında Yerel Yönetimlerin Rolü: Ankara Büyükşehir Belediyesi Üzerinden Bir Değerlendirme
Hasan Ege Söyüt (Ankara Üniversitesi)

KENTSEL RANTTAN KIRSAL RANTA: TÜRKİYE’DE 6360 SAYILI KANUN SONRASI KIRSAL ALANDA OLASI YAPILAŞMA SORUNU

Feriştah YILMAZ*

Türkiye’de kırdan kente göçle beraber kentler büyüyerek birer cazibe merkezleri haline gelmiştir. Kentlerin giderek büyümesi kent merkezlerinde yığın ve yoğun nüfusların oluşmasına neden olmuştur. kırsal alandan gelen ve düşük ücretle çalışabilecek kitlelerin gelmesiyle beraber kent merkezlerinde yer alan konutların arsa spekülasyonları yükselmiş kentsel rant ortaya çıkmıştır. Düşük ücrete sahip bireylerin gün geçtikçe sayısını arttırması yerleşmelerin kent merkezinden kent çeperine doğru yönelmesine neden olmuştur. Dolaşımın en sık olduğu büyükşehirler merkez kentten çeper kente yönelen yerleşimlerin en fazla etkilendiği kentler haline gelmiştir. 2012 yılında 6360 sayılı Yeni Büyükşehir Belediye Yasası’nın yürürlüğe girmesiyle beraber büyükşehir yönetiminde kırsal alanlara dair önemli değişiklikler ortaya çıkmıştır. Köylerin tüzel kişiliklerinin kaldırılarak mahalleye dönüştürülmelerinin yanında kırsal alanlarda imar planlarının oluşturulması dahil tüm hizmetlerin gördürülmesinde büyükşehir belediyeleri yetkili kılınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin sınırlarının il mülki sınırlar olarak belirlenmesiyle ortaya çıkan kır kent bütünleşmesi, büyükşehir belediye statüsü kazanan büyükşehirlerde çeper kentleri de aşan kırsal alana yönelen bir yerleşim eğilimini ortaya çıkarmıştır. Çalışmada 6360 sayılı Yeni Büyükşehir Yasasının kırsal alana ilişkin kararları incelenmekle beraber kıra yönelen büyükşehir belediye modellerinin yaratacağı sorunlar üzerinde durulacaktır. Büyükşehirler belediyelerinin kırsal alana dönük sorunları özelinde kırsal yerleşimlerin olası yapılaşmasına dair detaylı bir analiz yapılarak, büyükşehir belediyelerinde kentsel rantların kırsal ranta dönüşüm süreci ve bu sürecin engellenmesine dair çözüm önerileri üzerinde durulacaktır.

ANAHTAR KELİMELEER: Büyükşehir, Kırsal Alan, Yeni Büyükşehir Yasası, Kentsel Rant, Kırsal Rant.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, yilmazferistah@gmail.com.

SOSYAL BİLİMLERDE BİR DEPARTMANLAŞMA VE UZMANLAŞMA VAKASI: YEREL YÖNETİMLERİN DEMOKRASİ VE DEMOKRATİKLEŞME BAĞLAMINDAKİ ANALİZLERİNİN KAPSAM VE TUTARLILIK SORUNU

Berk İlke DÜNDAR*

Literatürde yerel yönetim tartışmalarının en kullanışlı ölçütlerinden ve en kapsayıcı zeminlerinden birinin demokrasi ve/veya demokratikleşme olduğuna dair azımsanmayacak derecede bir konsensüsün olduğunu ifade etmek mümkündür. Tevekkeli değil, yerel yönetimlerin varlık sebepleri, ne gibi sorunlarının olduğu ve varlıklarının ne gibi ileri fonksiyonların dâhilinde incelenebileceği, doğrudan doğruya merkezî yönetim-yerel yönetim ilişkilerine göndermede bulunmaktadır ve bunun hem turnusol kâğıdı hem de değerlendirme aracı demokratikleşme/demokratiklik olarak işlev görmektedir. Türkiye'nin yerel yönetimlerine ve yapısına ilişkin yürütülen tartışmaların büyük kısmı da açıktır ki yukarıdaki çerçeve dâhilinde gerçekleştirilmektedir. Yerel yönetimlerin, demokrasi ve demokratikleşme için taşıdığı değerin vurgulanmasıyla beraber, güçlendirilmeleri gerektiğine yönelik görüşlerin genelde tarihsel sürecin bir muhasebesini yapmakla işe koyulduğunu görmekteyiz. Tam da bu noktada a) demokratikleşme tartışmasının ve sorgusunun çerçevesi b) demokratikleşme analizlerinin tarihsel bütünselliği şeklindeki iki hususu gözetmek sûretiyle ilgili alandaki görüşlerin/yargıların kapsamını ve tutarlılığını sorgulama imkânı ortaya çıkmaktadır. Bu imkânı sosyal bilimlerdeki departmanlaşma ve uzmanlaşma olguları üzerinden hayata geçirmeye çalışmak, bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Bu çalışmanın gönderme yaptığı departmanlaşma ve uzmanlaşmanın özellikle felsefeden, sosyolojiden, siyaset teorisinden ve siyaset felsefesinden önemli ölçüde âzâde olmak anlamına geldiği ve bu durumun kapsam ve tutarlılık sorununu beraberinde getirdiği tezi, bu çalışmanın temel iddiasıdır. Bu iddia, bilim ne olduğuna ve nasıl yapıldığına yönelik tartışmaların sağlayacağı metodolojik çerçeve içerisinde ilgili literatürden kimi örneklerin değerlendirilmesi suretiyle geliştirilecektir.

ANAHTAR KELİMELE: Yerel Yönetimler, Demokrasi ve Demokratikleşme, Departmanlaşma, Uzmanlık, Analiz Sorunu.

* Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi, S.B.F. Kentleşme ve Çevre Sorunları, dundarilke@gmail.com.

ÇOCUK SUÇLULUĞU KARŞISINDA YEREL YÖNETİMLERİN ROLÜ: ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ ÜZERİNDEN BİR DEĞERLENDİRME

Hasan Ege SÖYÜT*

Küreselleşmeyle birlikte kentlerin hızlı bir şekilde fiziki, ekonomik ve sosyal değişim ve gelişimine paralel olarak suç olgusu kent hayatını ciddi biçimde tehdit eder hale gelmiştir. Çağımızda insanların büyük çoğunluğu kentlerde yaşamakla beraber, kentlerin nüfus büyüklüğü, nüfus yoğunluğu ve kentleşme oranları ile suç oranları arasında pozitif ilişkiler bulunması, kırsal alanlara göre kentlerin daha güvensiz yerler olduğunu ve bir kentsel güvenlik sorunsalının ortaya çıktığını göstermektedir. Zihinsel, fiziksel ve duygusal yönden tam olgunlaşmamış, belirli yaşın altındaki grubu oluşturan çocuklar, diğer suçlu grupları arasında özel öneme haizdir. Çocuğun suça sürüklenmesini temelde bireysel ve çevresel nedenler oluşturmakla birlikte, çevresel nedenler olarak sayılabilecek ailenin, arkadaş ortamının, okulun, ekonomik durumun, kitle iletişim araçlarının ve yaşadığı kentin, sorunun ortaya çıkmasında daha belirleyici olduğu artık genel kabul gören bir gerçektir. Kentteki dezavantajlı toplumsal kesimler içerisinde nicelik itibarıyla en büyük grubu oluşturan çocukların, suça sürüklenmesinin önlenmesinde, suç ve suçluyla mücadele eden emniyet güçleri ve yargı mercileri kadar, önleyici ve koruyucu tedbirler alan ve hizmetler sunan kentteki diğer kurum ve kuruluşların da sorumluluğu bulunmaktadır. Kentte demokratik toplum düzeninin devamı ve kamu hizmetlerinin etkin ve verimli şekilde yerine getirilmesinde yerel yönetimlerin, özellikle de belediyelerin rolü yadsınamaz. 2004 yılından itibaren Türkiye’de yerel yönetimler alanında yapılan kapsamlı reformlar neticesinde ve son olarak büyükşehir belediyelerin sayısını ve sorumluluk alanlarını arttıran 6360 sayılı yasayla, büyükşehirlerin klasik belediyeçilik faaliyetlerinin yanında, kentteki tüm toplumsal kesimlerin sağlıklı, huzurlu ve güvenli yaşam koşullarına sahip olması ve bunun sürdürülebilirliğinin sağlanmasını yönünde girişimlerde bulunma görevi ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada, Ankara Büyükşehir Belediyesinin çocuk suçluluğunun önlenmesi yönünde faaliyetleri ve etkinlikleri, istatistikî veriler, raporlar ve belediye yetkilileriyle yapılan derinlemesine mülakatlar yoluyla değerlendirilmiştir.

ANAHTAR KELİMELELER: Kentleşme, Suç, Çocuk Suçluluğu, Yerel Yönetimler, Ankara Büyükşehir Belediyesi.

* Kentleşme ve Çevre Sorunları Uzmanı; Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kent ve Çevre Anabilim Dalı, hasanege.ankara@gmail.com.

10 MART 2017

CUMA

I. OTURUM: 09:50-11:20

PANEL 1: Siyasete Geleneksel ve Yeni Bakışlar

YER: B AMFİ 2

Panel Başkanı: Yrd. Doç. Dr. Belma TOKUROĞLU

-Geçmişten Günümüze Temsil Kavramı

Arş. Gör. Metin Özkan (Gazi Üniversitesi)

-Feminist Yönetim Kuramı Var mıdır? Feminist Bir Yönetim Kuramına İhtiyaç Var mıdır?

Elmas Suluhan (Ankara Üniversitesi)

Meryem Yılmaz (Gazi Üniversitesi)

-Demokrasinin Cinsiyeti

Dr. Olkan Senemoğlu (Yıldız Teknik Üniversitesi)

-Biyolojik ve Kültürel Perspektifler Çerçevesinde Irkçılığın Eski ve Yeni Yüzü

Arş. Gör. Emine Erden Kaya (Gazi Üniversitesi)

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE SİYASAL TEMSİL KAVRAMININ EVRİMİ

Metin ÖZKAN*

Temsil, bir kavram ve bir olgu olarak ortaya çıktığı 12. yüzyıldan günümüze gelinene kadar geçirmiş olduğu anlam ve işlev değişimi sebebiyle tanımlamasını zorlaştıran çeşitli paradoksları içerisinde barındıran siyasal bir pratik haline gelmiştir. Buna koşut olarak modern demokrasi uygulamalarında ve literatürde kendilerine sıklıkla yer bulan “yeni toplumsal hareketler”, temsil kavramının ortaya çıktığı dönemlerden bugüne geçirmiş olduğu anlam değişimini tekrar gündeme getirmektedir. Bu çalışmanın amacı, modern demokrasinin bir anlamda temelini ifade eden “temsil” kavramının geçmişine ışık tutarak günümüze gelinene dek nasıl siyasal bir pratik haline geldiğini irdelemek olacaktır.

ANAHTAR KELİMELEER: Temsil, Siyasal Temsil, Modern Demokrasi, Temsili Demokrasi, Yeni Toplumsal Hareketler.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, metinozkan@gazi.edu.tr.

FEMİNİST YÖNETİM KURAMI VAR MIDIR? FEMİNİST BİR YÖNETİM KURAMINA İHTİYAÇ VAR MIDIR?

Elmas SULUHAN*
Meryem YILMAZ*

Sosyal bilimlerde kuramlar ya da teoriler belli ihtiyaçlar sonucunda ortaya çıkar. Yönetim bilimleri de bir sosyal bilim olduğundan dolayı; yönetim kuramlarının ortaya çıkması da çeşitli ihtiyaçlar sonucunda gerçekleşmiştir. Bu durum, çalışmada şu soru ile ele alınmaktadır; Peki çoğunlukla erkekler tarafından oluşturulmuş mevcut yönetim kuramlarının kabul ettiği ilkeler kadınları da kapsıyor mu? Yoksa sadece erkekleri mi kapsıyor? Birçok alanda geçerli olduğu gibi yönetim kuramlarının da toplumsal cinsiyet kavramı çerçevesinde şekillendiği söylenebilir mi? Bu sorulardan hareketle çalışmamızda feminizmin, bir yönetim kuramının temel çıkış noktası olup olamayacağı incelenmeye çalışılacaktır. Feminizm, içinde kadınların ve toplumda baskı görmüş olan azınlıkların özgürleşmesi, baskı altında tutulmalarının engellenmesi, haklarının meşrulaştırılması, kamusal veya özel alandaki eylemlerinde ve faaliyetlerinde eşit haklara sahip olma durumunu kapsayan bir yaklaşımdır. Çalışma iki bölüm şeklinde yazılacak olup; ilk bölümünde yönetim, yönetim kuramı, feminizm ve feminist teorinin temel yaklaşımları üzerinde durularak kavramsal çerçeve çizilmeye çalışılacaktır. Çalışmanın ikinci bölümünde ise mevcut yönetim kuramlarının cinsiyetinin olup olmadığı sorusu ele alınarak cinsiyete bağlı bir yönetim kuramı geliştirilip geliştirilmediği ya da geliştirilip geliştirilemeyeceği üzerinde durulacaktır. Eğer feminist bir yönetim kuramı var ise feminist teorinin hangi yaklaşımını temel alarak yola çıktığı, yoksa da hangisini temel alarak yola çıkabileceği sorusu üzerinden inceleme yapılacaktır. Bu inceleme yapılırken; liberal, radikal, sosyalist, marksist ve post-modern feminizm düşüncelerinden yararlanılmaya çalışılacaktır. Çalışmanın sınırlılığı bu sorular üzerinden sağlanmaya çalışılarak; kesin bir çözüme ulaşmak amaç değil, tartışma oluşturmak amaç olarak benimsenmiştir.

ANAHTAR KELİMELELER: Feminist Yönetim Kuramı, Feminizm, Toplumsal Cinsiyet, Yönetim Bilimleri, Yönetim İlkeleri.

* Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Bilimleri, elmassuluhan@gmail.com.

* Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Bilimleri, ylmz.meryem@gmail.com.

DEMOKRASİNİN CİNSİYETİ

Olkan SENEMOĞLU*

Birçok yorumcunun düşündüğü gibi feminizmin kökenleri on yedinci yüzyıl Avrupa'sında yatmaktadır. Demokrasi gibi feminizm de eşitlik temelinde gelişmiş ve iktidarın keyfi yönetimine karşı çıkmıştır. Şüphesiz bu iki düşünce geleneğinin birçok ortak noktası daha bulunabilir. Fakat asıl sorun bu iki düşünce geleneğinin ortak noktaları varken, niçin paralel bir şekilde gelişmemiş olduğudur. Antik Yunan'da kadınlar ve köleler dışlanmış, bu durumdan hiç gocunulmamıştır; keza aynı şekilde ilk demokrasi savunucuları herkesin oy kullanma temelinde eşit olduğunu söylemiş fakat kadınların oy sürecine katılmaları uzun yıllar almıştır ve bir çok yerde kadınların kendi mücadeleleri sonucu oy verme hakkı elde edilmiştir. Bu durumda erkek kategorisinin kendisini amansız bir şekilde ayrıcalıklı kılmanın, politik kuramı ve pratiği ne derece biçimlendirdiği, ya da bu doğrultuda nasıl dönüşümler geçirdiğini araştırmak feministlere kalmıştır. Politika toplumsal cinsiyetin kör nokta olarak kalmadığı bir alan olarak yeniden kavramlaştırılmalıdır ve demokrasi her iki cinsiyeti de içine alarak yeniden düşünülmelidir. İşte bu çalışma Demokrasi ve Kadın, daha doğrusu Demokrasi'nin cinsiyetinin yeniden düşünülmesi ve cinsiyetsiz bir demokrasinin ya da cinsiyetlere eşit mesafede konumlanmış demokrasinin imkanının ne olacağını ortaya koymanın ipuçlarını aralamayı amaçlamaktadır. Demokrasinin cinsiyetini sayısal verilerle de ortaya koymayı amaçlayan sunum, dünyadan ve Türkiye'den örneklerle durumun ne olduğuna odaklanmaktadır. Ayrıca kadınların temsiline Türkiye'de ne durumda olduğuna da değinilmektedir.

ANAHTAR KELİMELEER: Demokrasi, Toplumsal Cinsiyet, Feminizm, Politika, Kadınların Temsili.

* Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, olkansenemoglu@gmail.com.

BİYOLOJİK VE KÜLTÜREL PERSPEKTİFLER ÇERÇEVESİNDE IRKÇILIĞIN ESKİ VE YENİ YÜZÜ

Emine ERDEN KAYA*

Eşitsizliğin bir kılıfı olarak ortaya çıkan ve gelişen ayrıca ekonomik ve politik emperyalist amaçlar içeren Batı üstünlüğünü dayatan ırk ve ırkçılık kavramları, zaten her zaman var olan “öteki” algısı üzerinden sürekli beslenmiş ve tazeliğini günümüze kadar yitirmemiştir. Günümüzde ırk ve ırkçılıkla ilgili en önemli ayırım ise eski ve yeni olguları üzerinden şekillenir. “Eski”; biyolojik ve antropolojik ayrımların ön planda olduğu, insanların fizyolojik farklılıklarına ve en temelde deri rengiyle ayrıldığı ve üç ana ırka (beyaz-sarı-siyah) hapsedildiği Avrupa merkezci bir bakış açısının tezahürü iken, “yeni” daha çok kültürel değerlerin ve farklılıkların farklı toplumların genlerine işlediği ve kuşaklarına aktarıldığı algısı üzerinden şekillenir. II. Dünya savaşı sonrasında biyolojik tasnifler, insanlar arasındaki DNA uyumları ve genetik biliminin ispatlarıyla manasızlaşmıştır. Bu veriler “insan ırkı” gibi bir söylemi reddeder. “İrkların olmadığı bir dünyada ırkçılık” varlığını sürdürmeye öteki algısı ve önyargıları üzerinden devam ettirmiştir. Yabancılar ve onların kültürel veya dinsel değerlerine yönelik nefret ve önyargılar ise yeni bir ırkçılık türünü ortaya çıkarmıştır. Bu çerçevede dünyamızda ve ülkemizde yaşanan gelişmeler ve tehlikeli söylemler, günümüzde ki öteki algısını ve nefretini daha görünmez kılmıştır. Ne zaman, neye veya kime kanalize olacağı belli olmayan ırkçılığın bu yeni hali ise muğlak, kompleks ve sinsidir. Çalışmamız, ırk olmadan ırkçılık olmayacağı kabulüyle, ırk kavramına ve tarihsel arka planına ve ırkçılığın aynı düzlemdeki eski ve yeni seyrine odaklanmaktadır. İrkçılığın bu yeni halinin, İslamofobi ve zenofobi gibi dünya üzerinde artan kültürel ırkçılık örnekleriyle, daha da tehlikeli olduğu iddiası yine ana tema olarak işlenmektedir. Bu bağlamda sırasıyla ırk kavramı, tarihsel seyir, genel olarak ırkçılık, biyolojik ve yeni ırkçılık kavramlarının muhtevası incelenecektir. Yöntem olarak, tarama değerlendirme mahiyetinde literatür taraması kullanılacaktır.

ANAHTAR KELİMELEER: İrkçılık, İslamofobi, Zenofobi, "Öteki" Algısı, Batı Üstünlüğü.

PANEL 2: Vergi Hukuku

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi, emineerden3@gmail.com.

YER: **B AMFİ 3**

Panel Başkanı: Prof. Dr. Selda AYDIN

-Kamu Tercihi Teorisi Perspektifinde Türkiye’de Kentsel Rantların Vergilendirilmesi

Arş. Gör. Gonca Bıyık (Gazi Üniversitesi)

-Çok Uluslu Şirketlerin Vergi Cennetlerine İlgisi ve Türkiye Uygulamalarının Değerlendirilmesi

Arş. Gör. Muharrem Çakır (Gazi Üniversitesi)

-Mobil Ticaretin Vergilendirme Karşısındaki Durumunun Değerlendirilmesi

Arş. Gör. Nazlı Kübra Çelik (Gazi Üniversitesi)

-Bireysel Emeklilik Sisteminin Türk Vergi Sistemi Açısından Analizi

Arş. Gör. Arzu Polat (Gazi Üniversitesi)

Öğr. Gör. Muhammed Kekeç (İstanbul Üniversitesi)

KAMU TERCİHİ TEORİSİ PERSPEKTİFİNDE TÜRKİYE'DE KENTSEL RANTLARIN VERGİLENDİRİLMESİ

Gonca BIYIK*

Tarihçiler, toplumbilimciler, sosyologlar, siyaset bilimcileri, iktisadi ekollerin kuramcıları gibi düşünürler içinde yaşadıkları toplumların içinde bulundukları çağın ihtiyaçları ve zorunluluklarından hareketle çeşitli savlar geliştirmişlerdir. Geliştirilen bu savların ekonomilerdeki geçerlilikleri ve uygulamaları zamana, mekana ve konjonktürel etkilere göre farklılaşmıştır. Günümüzde de insanı, toplumu ve devleti anlama ve yorumlama üzerine çalışmalar yapılmaya devam etmektedir. Bireyler, toplum ve devletlerin karşılıklı ilişkisi belirli taleplere verilecek olan tepkilere göre şekillenmektedir. Devletlerin zaman ve mekana göre değişen fonksiyonları topluma ve bireylere de yansımakta ya da bireylerin, toplumun devletten beklentileri değiştiğinde devletin fonksiyonları da değişmekte ve bu noktada kamu tercihinin oluşmasında bireylere önemli bir rol düşmektedir. Tek tek bireylerin toplum düzenini sağlama gücü olamayacağından, devletlerin söz konusu toplumsal düzeni sağlama, bireysel ve toplumsal ihtiyaçları karşılaması ise, ihtiyaçların neler olduğunun tespitine bağlı olmaktadır. Bu da Kamu Tercihi Teorisi içinde siyasal karar alma mekanizmasını ortaya koymaktadır. Siyasal karar alma mekanizması içindeki rant kollama teorisi ile ilgili olarak Türkiye’de gayrimenkul sahiplerinin, tarımsal toprak parçalarının kent toprağına dönüşmesi ve bunun sonucunda toprak sahiplerinin yapmış oldukları harcamalardan daha fazla söz konusu gayrimenkullerinin değer kazanması durumunda ortaya çıkan kentsel rantların vergilendirilmesinin durumu çalışmanın ana amacını oluşturmaktadır. Çalışmada, politik ekonomi yaklaşımı çerçevesinde Kamu Tercihi Teorisi ile siyasal karar alma mekanizması içindeki rant kollama teorisi ele alınmıştır. Türkiye’deki kentsel rantların vergilendirilmesine ilişkin uygulamalar incelenmiş ve kentsel rantların nasıl değerlendirilmesi gerektiği, vergiye konu olup olmayacağına yönelik değerlendirmeler yapılmıştır.

ANAHTAR KELİMELER: Kamu Tercihi Teorisi, Türkiye, Kentsel Rantlar, Vergilendirme, Siyasal Karar Alma Mekanizması.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, goncabiyik@gazi.edu.tr.

ÇOK ULUSLU ŞİRKETLERİN VERGİ CENNETLERİNE İLGİSİ VE TÜRKİYE UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Muharrem ÇAKIR*

Uluslararası ticarete önemli bir yere sahip olan çok uluslu şirketler karlarını artırabilmek adına yeni yöntemlere başvurmaktadır. Özellikle vergi oranlarının yüksek olması çok uluslu şirketlerin vergi yüklerini azaltma çabalarına girmelerine neden olmaktadır. Bu kapsamda vergi cennetleri sunmuş oldukları avantajlar nedeniyle çok uluslu şirketlerin en çok tercih ettikleri yerler olarak dikkat çekmektedir. Ayrıca, çok uluslu şirketler transfer fiyatlandırması, hibrit finansal araçlar, elektronik ticaret, double Irish Dutch sandwich gibi vergi planlaması araçlarına başvurarak vergi yüklerini azaltabilmektedir. Çalışmada öncelikle çok uluslu şirketler ve vergi cennetleri hakkında genel bilgilere yer verilecek, daha sonra neden çok uluslu şirketlerin vergi cenneti ülkeleri tercih ettikleri ve bu şirketlerin vergi cenneti ülkeleri nasıl vergi planlaması aracı olarak kullandıkları açıklanacaktır. Son olarak da vergi cennetlerine ilişkin Türkiye’de yer alan düzenlemelere yer verilecek ve değerlendirmelerde bulunulacaktır.

ANAHTAR KELİMELEER: Çok Uluslu Şirketler, Vergi Cennetleri, Türkiye, Uluslararası Ticaret, Vergi Planlaması.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, mcakir@gazi.edu.tr.

MOBİLTİCARETİN VERGİLENDİRME KARŞISINDAKİ DURUMUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

Nazlı Kübra ÇELİK*

Son yıllarda gelişen teknoloji ve internet kullanımının yaygınlaşması, mobil cihazlar ve bilhassa akıllı cep telefonlarının hayatımızın merkezine oturduğu yadsınamaz bir gerçektir. Dünyada genç nüfusun yoğun olduğu, bilhassa ülkemiz gibi gelişmekte olan ülkelerde, giderek hızlanan hayat koşullarının doğal sonucu olarak ortaya çıkan zaman ihtiyacı, mobil ticaretin büyümesini de beraberinde getirmekte, bu alanda yeni bir pazar oluşturmaktadır. 2016 yılına ait dünyada internet kullanımı ile alakalı yapılan araştırmaların Türkiye rakamlarına göre, ülkemizdeki aktif internet kullanıcı sayısı 46.28 milyon kişi olduğu tespit edilmiştir. Bu rakamlardan anlaşılabacağı üzere mobil yaşamın, dahası mobil ticaretin nereye doğru gittiğini kestirmek de sırt olmaktan çıkmaktadır. Ülkemiz; gerek yeni teknolojilere adaptasyon hızının yüksek olması, gerek genç nüfusu ile mobil ticaret için çok uygun bir pazar olarak dünyada yerini almaktadır. Bu bağlamda mobil ticarete hem finans kuruluşları hem girişimciler tarafından pek çok yeni ürün/hizmet piyasaya sunulmaktadır. Bunun yanı sıra, daha önce tahmin edilemeyecek pek çok iş modelleri ortaya çıkmasına da olanak tanımaktadır. Yaratıcı çözümleri ile yeni girişimler, m-ticarete bir anda gelenekselleşmiş iş modellerini yıkmaktadır. Büyük kurumsallaşmış şirketlerin m-ticareti mobil ticaret olarak değil, dijital devrim olarak görmeye başladığı da gözlemlenmektedir. M-ticaretin artık satıştan, rakamdan öte, hayatımızı kolaylaştıran ve hızlandıran bir noktaya gelmesindeki en büyük etken, basit, güvenli, şeffaf, tüketicinin her ihtiyaç duyduğunda ve her yerde kullanabileceği bir sistem olmasıdır. Bütün bu gelişmeler yaşanırken cevaplanması gereken temel soru, devletin hızla gelişmekte olan m-ticaretin vergilendirmesinde hangi usul ve esasları izlemesi gerektiğidir. Bu çalışmada m-ticaretin vergilendirme karşısındaki durumu vergi teorisi ve vergi hukuku açısından değerlendirilecektir.

ANAHTAR KELİMELEER: Mobil Ticaret, Vergilendirme, Türkiye, Mobil Hizmet/Ürün, Dijital Devrim.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Mali Hukuk ABD., nazlikcelik@gmail.com.

BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNİN TÜRK VERGİ SİSTEMİ AÇISINDAN ANALİZİ

Arzu POLAT*
H. Muhammet KEKEÇ*

Bireylerin daha güvenli bir hayat sürmeleri için kurulan sosyal güvenlik sistemleri, yaşlı nüfus sayısının artmasıyla birlikte kaynak sıkıntısı çekmiş ve finansman sorunları yaşamıştır. Yaşanılan sorunlar neticesinde alınan emeklilik yaşını artırma ve de emekli maaşını düşürme gibi yöntemler sosyal güvenlik sisteminin amacına ulaşmasına engel olmuş ve bireylerin çalışma hayatı sonrası emeklilik döneminde hayat standartlarını yükseltmek için sosyal güvenlik reform arayışları başlamıştır. Bu reform çerçevesinde Dünya'da 1990 yılına kadar uygulanan tek ayaklı sosyal güvenlik sistemi yerini çok ayaklı sosyal güvenlik sistemlerine bırakmıştır. Bu sistemin birinci basamağını tek ayaklı sistemin varlığını koruyan, devlet garantisi altında zorunlu sosyal güvenlik sistemleri, ikinci basamağını finansmanı işveren tarafından karşılanan mesleki emeklilik sistemleri ve üçüncü basamağını ise, özel şirketlerin yönetiminde bireylere ek gelir sağlayan bireysel emeklilik sistemleri oluşturmaktadır. Bireysel emeklilik sistemi uygulamaları, ülkeden ülkeye farklılık göstermekle birlikte genelde gelişmiş ülkelerde gönüllülük esasına göre, gelişmekte olan ülkelerde ise zorunluluk esasına göre uygulanmaktadır. Ancak Türkiye'de genellemeden farklı olarak gönüllülük esasına göre uygulama bulunmaktadır. Türkiye'de de diğer ülkelerde olduğu gibi 2001 yılında başlayan krizlerle birlikte sosyal güvenlik sisteminde sorunlar yaşanmıştır. Sosyal refah devleti olma anlayışıyla birlikte, 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile 2003 tarihinden itibaren, sosyal güvenlik sisteminin tamamlayıcısı olarak görebileceğimiz bireysel emeklilik sistemi uygulanmaya başlanmıştır. Bu sistemin işleyişini başarılı bir şekilde sağlamak içinse vergi kanunlarında değişiklikler yapılmış, vergisel teşvikler sağlanmış ve son yıllarda da devlet katkısı eklenmiştir. Bu çalışmada, Dünya'da ve Türkiye'de bireysel emeklilik sisteminin gelişim ve işleyiş ele alınarak, bireysel emeklilik sisteminin ve vergilendirilmesinin bir değerlendirilmesi yapılmaya çalışılacaktır.

ANAHTAR KELİMELEER: Bireysel Emeklilik Sistemi, Türk Vergi Sistemi, Sosyal Güvenlik Sistemleri, Reform, Teşvik.

PANEL 3: Ekonometri ve İstatistik

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, arzuakyildiz@gazi.edu.tr.

*Öğr. Gör., İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu, Muhasebe Vergi Bölümü, muhammet.kekec@istanbul.edu.tr.

YER: **B AMFİ 4**

Panel Başkanı: Prof. Dr. Nezir KÖSE

-Ekonomik Verilerin Yer Aldığı Ölçüm Hatalı Model Tahminleri ve GSYİH Üzerine Bir Uygulama

Arş. Gör. Şahika Gökmen (Gazi Üniversitesi)

-Zaman Serilerinde Doğrusal Olmayan Etkiler ve Birim Kök Testleri: Döviz Kurları Üzerine Bir Uygulama

Arş. Gör. Mehmet Özcan (Gazi Üniversitesi)

-OECD Ülkelerinin Sağlık Sektörlerinin Etkinliğinin Veri Zarflama Analizi İle Değerlendirilmesi

Arş. Gör. Yağmur Tokatlıoğlu (Gazi Üniversitesi)

Ceren Büşra Uzun (Gazi Üniversitesi)

EKONOMİK VERİLERİN YER ALDIĞI ÖLÇÜM HATALI MODEL TAHMİNLERİ VE GSYİH ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Şahika GÖKMEN*

Ülkeler için Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYİH), ekonomik büyüklüğün önemli birkaç ölçütünden biridir. GSYİH, 3 farklı yöntemle hesaplanabilmektedir. Birincisi Harcama Yöntemi, ikincisi Gelir Yöntemi ve üçüncüsü ise Üretim yöntemidir. GSYİH hesaplanırken bu yöntemlerden birinin kullanılmasıyla birlikte ekonomideki olabilecek sızıntılar, kayıt dışı ekonomi, hesaplama dahil edilemeyen gelirler gibi nedenlerden dolayı GSYİH'nın düzeyi tam olarak belirlenememektedir. TÜİK, bültenlerinde, hesaplamalarını yaparken bu durumun önüne geçmek için çeşitli varsayımları kullanıp farklı veri kaynaklarından elde ettikleri verileri karşılaştırdıklarını belirtmiş ancak aynı zamanda bunun GSYİH'da oluşan ölçüm hatalarının tamamıyla önüne geçmekte yeterli olmadığına da değinmiştir. Bu durum GSYİH'nın ölçüm hatası ile hesaplanmasına yol açmaktadır. Bu gibi ölçüm hatalı değişkenlerin özellikle bağımsız değişken olarak yer aldığı ekonometrik modellerde parametreler yanlış tahmin edilmektedir. Bu çalışmanın amacı, ölçüm hatalı değişkenlerin yer aldığı modellerde yansız parametreler tahmin etmeyi sağlayan simülasyon-ekstrapolasyon (SIMEX) ve Regresyon Kalibrasyon yöntemlerini ekonomik veriler bakımından ele almaktır. Bu amaçla çalışmada ilk olarak ölçüm hataları çerçevesinde SIMEX yöntemi ile Regresyon Kalibrasyon yöntemlerinden bahsedilecek, ardından bu yöntemler kullanılarak GSYİH'da bulunduğu düşünülen ölçme hatasının düzeltildiği parametre tahminleri yapılacaktır. Bu bağlamda GSYİH ile enflasyon arasındaki ilişki temel düzeyde açıklanmaya çalışılırken model tahminindeki başarısı ve tahminlerin yanlışlığı bakımından SIMEX yöntemi, Regresyon Kalibrasyon yöntemi ve klasik EKK yöntemlerinin etkinlikleri karşılaştırılacaktır. Ölçme hatasının bulunduğu birçok uygulamada etkinliğinin olduğu gösterilen SIMEX yönteminin ekonomik veriler üzerinde de etkinliğinin olup olmadığı konusunda edinilecek olan ön fikir ile daha sonra bu konuda çalışma yapacaklara önerilerde bulunulacaktır.

ANAHTAR KELİMELELER: Gayri Safi Yurtiçi Hasıla, Ekonomik Veriler, Ölçüm Hatalı Modeller, Ekonometrik Modeller, SIMEX.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ekonometri Bölümü, sahiagogmen@gazi.edu.tr.

ZAMAN SERİLERİNDE DOĞRUSAL OLMAYAN ETKİLER VE BİRİM KÖK TESTLERİ: DÖVİZ KURLARI ÜZERİNE BİR UYGULAMA

Mehmet ÖZCAN*

Gelişen finansal piyasalar ve teknoloji sayesinde makro iktisadi analizde konu olan bir çok değişken dakikalar ile ölçülebilecek kadar hassas gözlenebilir olmuş bu durum araştırmacıların ilgisinin yüksek frekanslı zaman serilerine yoğunlaşmasına neden olmuştur. Yüksek frekanslı serilerin barındırdığı doğrusal olmayan dinamikler ise zaman serisi ekonometrisinin popüler konularından birisidir. Bir değişkenin zaman serisinin grafiği, x ekseninde zaman, y ekseninde değer olmak üzere iki boyutlu bir paftada çizilebilir. Doğrusal olmayan etkiler ise rejim değişimi ve yapısal kırılma olarak iki ana başlık altında incelenmektedir. Yapısal kırılma literatürü zaman serilerindeki doğrusal olmayan etkileri zaman boyutunu dikkate alarak incelerken, rejim değişimi literatürü zaman serilerinin değer boyutu dikkate alarak ortaya çıkarılan doğrusal olmayan etkiler ile ilgilenir. Bu etkilerden yapısal kırılma ülkemizde en bilinen doğrusal olmayan zaman serisi konusudur. Çalışmada zaman serilerinde gözlemlenen yapısal kırılma ve rejim değişim etkileri incelenmiş ve bu etkiler göz önüne alınarak geliştirilen doğrusal olmayan birim kök testlerine değinilmiştir. Son yıllarda Türk Lirasının, hemen hemen her siyasi ve ekonomik gelişmeden etkilenecek yabancı para birimleri karşısındaki değerinin oldukça hızlı değişim göstermesi sebebiyle uygulama alanı olarak döviz kurları serilerine yoğunlaşmıştır. Çalışmada Amerikan Doları, Avro, Sterlin ve Japon Yeni'nin Türk Lirası kur serileri düzeyde ve yüzde değişim olarak ele alınmış ve ilgili serilere doğrusal olmayan birim kök testleri uygulanıp, sonuçlar yorumlanmıştır.

ANAHTAR KELİMELEER: Döviz Kurları, Doğrusal Olmayan Ekonometri, Doğrusal Olmayan Birim Kök Testleri, Finans Piyasaları, Zaman Serileri.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ekonometri Bölümü, mehmetozcan@gazi.edu.tr.

OECD ÜLKELERİNİN SAĞLIK SEKTÖRLERİNİN ETKİNLİĞİNİN VERİ ZARFLAMA ANALİZİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ

Yağmur TOKATLIOĞLU*
Ceren Büşra UZUN*

Günümüzde tüm dünyada sağlık alanındaki teknolojik gelişmeler giderek artmakta ve buna bağlı olarak ülke bütçelerinin önemli bir kısmı sağlık hizmetlerine ayrılmaktadır. Mali açıdan bakıldığında Gayri Safi Yurt İçi Hâsıla'daki payının artması sağlık harcamaların daha etkin ve verimli bir şekilde kullanılması gerekliliğini de gündeme getirmektedir. Bu nedenle sağlık sisteminin performansının ölçülmesi sağlık hizmet politikalarının planlanması açısından politika yapıcılar için değerli bir araç olmaktadır. Bu çalışmada, 'OECD Health Data 2016' sağlık göstergelerinden yararlanılarak sağlık alanında etkin olan ve olmayan OECD üye ülkelerinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, üretilen mal ve hizmeti birbirine benzerlik gösteren karar verme birimlerinin göreceli etkinliklerinin ölçülmesi amacı ile geliştirilmiş ve non-parametrik bir etkinlik yöntemi olan Veri Zarflama Analizi (VZA) tekniği kullanılacaktır. Çalışmanın ilk aşamasında, VZA'da kullanılan etkinlik ve verimlilik kavramları tanıtılacak, teknik verimlilik ve ekonomik verimlilik kavramları üzerinde durulacak ve sağlık sistemi için bir verimlilik kavramı tanımlanmaya çalışılacaktır. İkinci aşamada konu ile ilgili benzer çalışmalara yer verilecektir. Daha sonra analizde kullanılan veriler ve ülkeler tanıtılacak, girdi ve çıktı olarak kullanılan değişkenler açıklanacaktır. Çalışmanın son bölümünde analiz sonuçlarına yer verilecek, sağlık açısından etkin olan ve olmayan OECD üye ülkeleri tespit edilecek ve Türkiye'nin diğer OECD üye ülkeleri ile karşılaştırması yapılmaya çalışılacaktır.

ANAHTAR KELİMELELER: OECD Ülkeleri, Sağlık Sektörü, Veri Zarflama Analizi, Etkinlik, Verimlilik.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ekonometri Bölümü, yagmurkaya@gazi.edu.tr.

* Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ekonometri Bölümü, cerenbusra@gmail.com.

PANEL 4: Kamu Maliyesi

YER: B AMFİ 5

Panel Başkanı: Prof. Dr. Selami SEZGİN

-Krizle Mücadelede Mali Kuralların Uygulanabilirliğinin Anayasal İktisat Perspektifinde Değerlendirilmesi

Arş. Gör. Arzu Akyıldız Polat (Gazi Üniversitesi)

Arş. Gör. Yasin Ertürk (Gazi Üniversitesi)

-Kamu Özel Ortaklığı Projelerinde Koşullu Yükümlülükler ve Mali Riskler: Avrasya Tüneli, Osmangazi ve Yavuz Sultan Selim Köprüleri Üzerine Bir Değerlendirme

Arş. Gör. Arkan Yusufoglu (Gazi Üniversitesi)

-Bütçe Kategorizasyonu Gölgesinde Devletin İşlevlerine İlişkin Eleştirel Bir İnceleme

Arş. Gör. Seda Canpolat Bıçakcı (Ankara Üniversitesi)

-Çevre Politikası Mı? Vergi Politikası Mı?: Çevre Vergilerinin Araçsallığı Üzerine Bir Değerlendirme

Arş. Gör. Seda Canpolat Bıçakcı (Ankara Üniversitesi)

KRİZLE MÜCADELEDE MALİ KURALLARIN UYGULANABİLİRLİĞİNİN ANAYASAL İKTİSAT PERPEKTİFİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

Arzu AKYILDIZ POLAT*
YASİN ERTÜRK*

Anayasal iktisat teorisi; devletin uygulayacağı ekonomi politikalarının temel çerçevesinin çizilerek keyfi uygulamaların önüne geçilmesini ve buna bağlı olarak devletin ekonomideki rolünün kontrolsüzce büyümesinin önüne geçilmesini amaçlamaktadır. Buna bağlı olarak özellikle bütçe açıklarının azaltılması ve kontrol altına alınabilmesi için mali kurallar geliştirmiştir. Mali kural uygulamalarının sonuçlarına bağlı olarak birçok ülke kurala dayalı maliye politikaları uygulamaya başlamışlardır. Ülkemizde mali kuralın ilk uygulaması faiz dışı fazla hedefi ile IMF ile yapılan anlaşmalar çerçevesinde başlamıştır. Fakat süreç içerisinde kurala dayalı politikaların etkinliğinin artması beklenirken mali kural uygulamasının yasalaşmasından vazgeçilmiştir. Söz konusu çalışmada anayasal iktisat ve Kriz kavramları çerçevesinde krizle mücadele yolları incelenecek olup krizle mücadelede mali kuralların etkinliği incelenecektir. Ayrıca mali kural uygulayan ülkeler ile uygulamayan ülkelerin ekonomik durumları kıyaslanarak kuralların etkinliği değerlendirilecektir.

ANAHTAR KELİMELE: Kriz, Mali Kurallar, Anayasal İktisat, Ekonomi Politikaları, Türkiye.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, arzuakyldz@gmail.com.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, yasinerturk@gazi.edu.tr.

**KAMU ÖZEL ORTAKLIĞI PROJELERİNDE KOŞULLU YÜKÜMLÜLÜKLER VE
MALİ RİSKLER:
AVRASYA TÜNELİ, OSMANGAZİ VE YAVUZ SULTAN SELİM KÖPRÜLERİ
ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME**

Arkan YUSUFOĞLU*

1980'lerle birlikte ekonomi-politik'e hakim hale gelen Neo-Liberalizm'in temel argümanı devletin küçültülmesi; kamu bütçelerinin, dolayısıyla kamu harcamalarının daraltılmasını içermektedir bu bağlamda söz konusu yıllardan itibaren özellikle batılı kapitalist dünyanın öncülüğünde hızlı bir özelleştirme ve deregülasyon dalgası ortaya çıkmıştır. Ancak özelleştirmelerin sınırına ulaşılması ve toplumda oluşan muhalefet Kamu-Özel Ortaklığı/İşbirliği modelinin geliştirilmesine neden olmuştur. Kamu ve özel sektör arasında risk paylaşımına dayalı olarak, yatırımların özel sektör tarafından daha verimli işletileceği vurgusunu taşıyan bu model, kamu harcamalarının kontrol altına alınması ve bütçe açıklarına olan olumlu etkileri nedeniyle hükümetler tarafından da sıklıkla başvurulan bir yöntemdir. Türkiye'de de yoğun biçimde kullanılan bu modeller çerçevesinde girilen projelerde projeyi yüklenen firmalara verilen garantiler hazineyi mali risk altına sokmaktadır. Dahası bu garantilerin döviz cinsinden verilmiş olması kurda meydana gelen yukarı yönlü hareketlerle sorunu derinleştirmektedir. Bu çalışmada son yıllarda hayata geçirilip tamamlanan üç proje ve bu projelere yönelik hazinenin koşullu yükümlülükleri değerlendirilmektedir.

ANAHTAR KELİMELE: Kamu-Özel Ortaklığı, Mali Riskler, Avrasya Tüneli, Osmangazi Köprüleri, Yavuz Sultan Selim Köprüsü.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, arkanyusufoglu@gazi.edu.tr.

BÜTÇE KATEGORİZASYONU GÖLGESİNDE DEVLETİN İŞLEVLERİNE İLİŞKİN ELEŞTİREL BİR İNCELEME

Seda CANPOLAT BİCAKCI*

Bu çalışma, kapitalist bir ekonomide devletin rolüne ilişkin eleştirel bir bakış açısı sunan “devletin mali krizi” kuramının bazı tezlerinden yola çıkarak, devlet bütçesinin kategorizasyonunu alternatif bir şekilde incelemenin mümkün olduğunu savlar. Devletin mali krizi kuramının temel öncüllerinden biri devletin *birikim* ve *meşruiyet* olmak üzere birbiri ile çatışan iki temel işleve sahip olmasıdır. Çelişkili işlevlerine rağmen devlet bağımsız bir görüntü verir ve işlevlerini yerine getirebilmek için bağımsız görüntü vermeyi sürdürmelidir. Aslında kapitalist bir ekonomide bağımsız olması mümkün olmayan devletin, bağımsız görünebilmesinin aracı ise devlet bütçesidir. Devlet bütçesi, sınıf ilişkilerine göre kategorize edilmediğinden, kuramda tekelci ve rekabetçi sektör olarak tanımlanan “özel sektör” ile devlet arasındaki güç ilişkilerinin gizlenmesine hizmet eder. Ancak, toplulaştırılmış bütçe kalemlerinin detaylı incelenmesi ile her kalemin oluşturulmasının ardında yatan ekonomi politik nedenler ortaya çıkarılabilir. Bu nedenlerin belirlenmesi ise devlet ile toplumun diğer kesimleri arasındaki güç ilişkilerinin çelişkili doğasının anlaşılmasına ışık tutar. Çalışma, devlet harcamalarının kategorizasyonu ve kompozisyonu üzerinden, güç ilişkilerini gölgeleyen bütçe kategorizasyonuna yönelik eleştirel bir tartışma yürütür. Bu kapsamda, Türkiye’de merkezi yönetim bütçesini alternatif bir kategorizasyona tabi tutarak devletin işlevlerine göre ayrıştırır. Bu ayrıştırmanın önemi, amacı ve sınırlılıkları çalışmanın temel konusunu oluşturur.

ANAHTAR KELİMELE: Bütçe Kategorizasyonu, Devletin İşlevleri, Devletin Mali Krizi, Birikim, Meşruiyet.

* Arş. Gör., Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Maliye Bölümü, scanpolat@politics.ankara.edu.tr.

ÇEVRE POLİTİKASI MI? VERGİ POLİTİKASI MI?: ÇEVRE VERGİLERİNİN ARAÇSALLIĞI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Seda CANPOLAT BİCAKCI*

Çevre vergileri, genel olarak çevre politikalarının iktisadi/mali araçları arasında gösterilir. Vergisel nitelik açısından ise vergi politikalarının konusuna girer. Özellikle AB ülkelerinde kapsamlı “yeşil vergi reformları” ile hayata geçirilmiş olan çevre vergilerinin, çevre politikaları ile vergi politikalarının çevresel önceliklere göre uyumlaştırılması amacına hizmet etmesi hedeflenmiştir. Dolayısıyla bu ülkelerde çevre vergileri, çevresel hedeflere ulaşmanın bir aracı olarak yapılandırılmıştır. Bu hedeflere ulaşmak açısından çevre vergilerinin etkili bir araç olup olmadığı yönündeki tartışmalar bir yana, Türkiye’de çevresel hedef gözeten genel bir vergisel yapıya işaret eden herhangi bir bulguya ulaşılamamaktadır. Bununla birlikte, Türkiye, OECD ülkeleri arasında çevre vergisi gelirlerinin büyüklüğü açısından ilk sıralarda yer almaktadır. Bu açıdan, çevre vergileri, çevre politikasının bir aracı olarak yapılandırılmış olsaydı, potansiyel etkisinin oldukça önemli boyutlarda olacağı söylenebilirdi. Ancak, Türkiye’de “çevre vergisi” niteliği gösteren vergiler, vergi politikalarının en temel amacı olan gelir sağlama amacına hizmet etmek üzere yapılandırılmıştır. Dolayısıyla, çevresel hedeflere ulaşmak açısından oldukça önemli bir potansiyel etkiye sahip olan vergi politikası, çevre politikası ile uyumlaştırılmadığı sürece, çevre vergisi niteliğindeki vergilerin araçsallığı, tartışılması gereken bir konu olmaya devam edecektir. Nitekim, vergi politikasının bir aracı olarak çevre vergisi uygulamaları, çevresel hedeflerden uzaklaşmaya ve hatta çevresel zararlara bile neden olabilmektedir. Bu çalışma, Türkiye ile yeşil vergi reformlarını hayata geçirmiş olan bazı ülke örnekleri üzerinden çevre vergilerinin araçsallığını sorgulamaktadır.

ANAHTAR KELİMELEER: Çevre Politikası, Vergi Politikası, Çevre Vergilerinin Araçsallığı, Türkiye, Yeşil Vergi Reformları.

* Arş. Gör., Ankara Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Maliye Bölümü, scanpolat@politics.ankara.edu.tr.

II. OTURUM: 11:30-13:00

PANEL 1: *Modern Dönem Türk Siyasal Düşüncesi*

YER: **B AMFİ 2**

Panel Başkanı: Doç. Dr. Çiğdem ERDEM

-Osmanlı Millet Sistemi Düşüncesi

Arş. Gör. Temel Meri (Gazi Üniversitesi)

-Sadık Rıfat Paşa ve Osmanlı Modernleşmesi

Alp Eren Topal (Bilkent Üniversitesi)

-Gerçek Doxa'ya Karşı: İnönü Dönemindeki Laikliğe İlişkin Politikaların Yeniden Değerlendirilmesi (1938-1950)

Arş. Gör. Dr. Seçkin Çelik (Hacettepe Üniversitesi)

MİLLET SİSTEMİNİ REVİZE ETMEK: ÇATIŞMA/UZLAŞMA VE TANIMA/TANIMLAMA POLİTİKALARI

Temel MERİ*

Şerif Mardin son röportajlarının birinde Batı'da Osmanlı incelemelerinde yeni bir anlayışın ortaya çıktığından bahseder². Artık pro-Osmanlı araştırmacı tipi bizlere, Osmanlıların ne kadar incelikli olduklarını anlatacaklar. Son yıllarda “millet sistemi” üzerine yapılan incelemelerde yaşanan artış ve konuya getirilen yeni sorgulamalar, Mardin'in gözlemini haklı kılar niteliktedir. Uzun dönem payitaht merkeze alınarak yapılan çalışmalar geride kalmış ve belirli taşra bölgelerini ele alan etütler konunun hem zenginleşmesine, hem de karmaşıklaşmasına yol açmıştır. Bu tebliğin yazarı ise dinin ölçüt alındığı bu yönetim sistemini incelerken şimdiye kadar getirilen görüşleri gözden geçirme önerisi sunmayı amaç edinir. Tebliğin niteliği bir öneri boyutunda olmakla beraber sorunlu görünen bazı hususların altını çizmeyi hedefler. Öncelikle millet sistemi salt İslam dininin bir uygulaması olarak mı değerlendirilmeli? Yoksa kendine has özellikleri haiz midir? Bir diğer husus kuruluşa ilişkin mitolojik anlatıdır. Böyle bir sistemin orijinini İstanbul'un fethine götürmek mümkün müdür? Peki, reform yüzyılı millet sisteminin niteliğini ne şekilde değiştirmiştir? Soruları artırmak mümkündür, hatta elzemdir. Çünkü konunun detaylarına indikçe bazı ana soruların hala çözülememiş olduğu görülür. Bu nedenle çeşitli yazarlar birbirinden çok farklı görüşler ifade ederken ayrıntılara indikçe aynı noktaya varan ifadelerde buluşurlar. Esasında ortada konuyu incelememizi sağlayacak *per excellentiam* bir yöntem bulunmamaktadır. Tebliğin yazarı ise hukuk tarihinin metodunu şiar edinir. Başlıkta geçen ifadelerle gelirse; konunun çok katmanlı, çok aktörlü, karmaşık süreçler için geliştirilen bir bakış açısı ile ele alınmasını anlatır.

ANAHTAR KELİMELEER: Millet Sistemi, Revizyon, Çatışma/Uzlaşma Politikası, Tanıma/Tanımlama Politikası, *per excellentiam*.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü.

² Ş. Mardin, “Mahalle havası diye bir şey var ki AKP'yi bile döver” in Ruşen Çakır (haz.), Mahalle Baskısı: Prof. Dr. Şerif Mardin'in tezlerinden hareketle Türkiye'de İslam, Cumhuriyet, Laiklik ve Demokrasi, Doğan Kitap, 2008, s. 24.

SADIK RIFAT PAŞA VE OSMANLI MODERNLEŞMESİ

Alp Eren TOPAL*

Sadık Rifat Paşa 19. yüzyılın ilk yarısında Reşid Paşa ile birlikte Tanzimat'a giden sürecin önde gelen aktörlerinden olmasının yanında aynı zamanda dönemin edebi açıdan açık farkla en üretken figürüdür. Ölümünden sonra yayınlanan sekiz yüz küsür sayfalık müntahabatında vazifeli iken kaleme aldığı mektuplar, ıslahata dair layihalarla beraber ahlak ve siyasete dair kaleme aldığı risaleleri de içerir. Bu kadar merkezi ve üretken bir figür olmasına rağmen Rifat Paşa üzerine yapılan çalışmalar çok sınırlı sayıda ve yetersiz görünmektedir. Paşa çalışmalarda ekseriyetle “ilerici” bir idareci olarak zikredilip geçiştirilir. Paşa'nın fikriyatı için en kapsamlı ve yetkin analizler Şerif Mardin'in artık klasikleşmiş *Yeni Osmanlı Düşüncesinin Doğuşu* çalışmasında bulunmaktadır. Mardin Paşa'nın aslında muhafazakar olduğunu ve fikirleri üzerinde Metternich'in etkisini başarılı bir şekilde değerlendirse de Paşa'nın düşüncesinin ve çabalarının Osmanlı siyasi geleneği içerisindeki yeri etraflı bir tahlile muhtaçtır. Bu sunuşta Paşa'nın eserleri ve kullandığı kavramlar üzerinden, özellikle 18. yy. sonu siyasi literatürü ile karşılaştırmalarla Sadık Rifat Paşa'nın siyasi fikirlerinin Osmanlı siyasi geleneği içerisindeki yeri tartışılacaktır. Özellikle de menafi-i umumi kavramı, ve paşanın devlet toplum ilişkilerini düşüncesinde klasik ahlak literatürünün etkisi tartışılacaktır.

ANAHTAR KELİMELEER: Sadık Rifat Paşa, Osmanlı Modernleşmesi, Tanzimat, Osmanlı Siyasi Geleneği, Menafi-i Umumi.

* Doktora Öğrencisi, Bilkent Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi.

GERÇEK DOXA'YA KARŞI: İNÖNÜ DÖNEMİNDEKİ LAİKLİĞE İLİŞKİN POLİTİKALARIN YENİDEN DEĞERLENDİRİLMESİ (1938-1950)

H. Seçkin ÇELİK*

İnönü Dönemi Cumhuriyet tarihinin en tartışmalı dönemlerinden biri olmuştur. İnönü'nün laiklikle ilgili izlediği politikalar ise bu tartışmaların en şiddetli cereyan ettiği alanlardan biridir. Ne var ki dönem boyunca ortaya çıkan eğilimlerin ve izlenen politikaların, çoğu kez 1938-1945, 1945-1950 dönemlendirmesine uygun basmakalıp bir şekilde ele alındığı ve yazarın tercihinine göre bu dönemlerde ortaya çıktığı düşünülen temel eğilimlerden birinin ön plana çıkarıldığı görülmektedir. Bu da kimi yazarların İnönü dönemini bir laiklikten taviz, kimilerininse laiklik alanında daha sert politikaların uygulandığı bir otoriterleşme dönemi olarak değerlendirmesine yol açmıştır. Oysa İnönü dönemi incelendiğinde, öncelikle klasik iki parçalı dönemlendirmeye göre yapılacak değerlendirmelerin hatalara yol açtığı saptanmalıdır. Liseler için hazırlanan tarih ders kitaplarından, henüz 1939'da gerçekleştirilen bir değişiklikle insanoğlunun ortaya çıkışına dair evrim kuramına dayalı açıklamaların çıkarıldığı ve yine yeni seri tarih ders kitaplarında İslam tarihiyle ilgili oldukça başka ve daha tanıdık bir anlatının benimsendiği; askerler için hazırlanan bir ilmihal kitabının 1944'te, 19 yıl sonra tekrar basıldığı düşünüldüğünde, değişen eğilimlerin köklerini 1945'ten önce aramamız gerektiği ortaya çıkmaktadır. Yine de, politika değişikliği konusunda çok partili hayata geçişin önemli etkileri olmuş ve özellikle 1943'ten sonra belirginleşen eleştirileri karşılamak konusunda daha hassas hale gelinmiştir. Bu anlamda 1947'deki CHP Kongresi önemli tartışmalara sahne olmuş ve CHP içinde laikliğe ilişkin politikalar konusundaki derin yarılmayı ortaya çıkarmıştır. Sonuçta din eğitimi, din görevlisi yetiştirme ve türbelerin hukuki statüsü gibi konularda belirginleşen politika değişikliklerine gidilmiştir. Yeni politikanın hedefine bakıldığında, bunun, laikliğin temel gereklerinden taviz vermeden izlenen politikaları gözden geçirmek ve ılımlılaştırmak, böylece toplumun ihtiyaçlarına karşılık verirken devrimin hedeflerinden uzaklaşmamak olduğu görülmektedir.

ANAHTAR KELİMELER: İnönü Dönemi, Laiklik, Dönemlendirme, Politika Değişikliği, 1947 CHP Kongresi.

* Arş. Gör. Dr., Hacettepe Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü, seckincelik2@gmail.com.

PANEL 2: Ermenistan ve Ermeni Meselesi

YER: B AMFİ 3

Panel Başkanı: Prof. Dr. Cemalettin TAŞKIRAN

-Türkiye–ABD İlişkileri Bağlamında Ermeni Meselesi
Hazel Çağın Elbir (AVİM)

-1915 Olaylarının Soykırım Olmadığını Ortaya Koyan Tez Neden Çarpıtılıyor?
Mehmet Oğuzhan Tulun (AVİM, Ankara Üniversitesi)

-Ermenistan'ın Güvenlik Politikası ve Dağlık Karabağ Sorununun Etkisi
Aslan Yavuz Şir (AVİM, ODTÜ)

-Ermeni Diasporası ve Post-Sovyet Ermenistan'da Ulus İnşası
Dr. Turgut Kerem Tuncel (AVİM)

TÜRKİYE – ABD İLİŞKİLERİ BAĞLAMINDA ERMENİ MESELESİ

Hazel ÇAĞAN ELBİR*

Bu çalışmada Türkiye'nin en önemli dış politika sorunlarından biri olan Ermeni meselesine Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri ilişkileri bağlamında incelenmektedir. Soykırım iddialarının anılmaya başlandığı 1965 yılından bu yana Ermeni faaliyetlerinin ve Ermeni terör örgütlerinin Türklere yönelik propaganda çalışmaları da incelenecektir. 1970lerde başlayan ASALA ve Adalet Komandoları'nın yürüttüğü terör faaliyetlerinden günümüze ABD'de yaşayan Ermenilerin Türkiye ve Türkler konusunda nasıl bir tutum sergilediğine odaklanan çalışmada, ABD Başkanlarının ve ABD Başkan adaylarının Ermeni meselesi konusundaki tutumlarına ve 20 Ocak 2017'de Amerika Birleşik Devletleri Başkanlığı koltuğuna oturan Donald Trump'ın yönetim kadrosuna da değinilecektir. Her yıl 24 Nisanlarda ABD Başkanı'nın "soykırım" deyip demeyeceği Türkiye'nin gündem maddelerinden birini oluşturmaktadır. ABD Başkanı Trump'ın nasıl hareket edeceğine dair öngörülerde bulunmak için erken olsa da, kadrosunda yer verdiği isimlerin Ermeni meselesi konusundaki geçmişlerine bakılırsa "Medz Yeghern" ile yetinemeyebileceği ihtimali de bu çalışmada değerlendirilecektir.

ANAHTAR KELİMELELER: Türkiye, ABD, Ermeni Meselesi, 24 Nisan, Dış Politika.

* Analist, Avrasya Araştırmaları Merkezi, hcagan@avim.org.tr.

1915 OLAYLARININ SOYKIRIM OLMADIĞINI ORTAYA KOYAN TEZ NEDEN ÇARPITILIYOR?

Mehmet Oğuzhan TULUN*

1915 Olaylarına soykırım yakıştırmayı yapan tez (bu teze kısacası “soykırım tezi” diyebiliriz); Türkiye Cumhuriyeti devleti, Türk toplumunun ve akademisyenlerinin ezici çoğunluğu ve bazı yabancı akademisyenler tarafından reddedilmektedir. Tarih araştırmalarından ziyade son derece siyasileştirilmiş bir çerçevede varlığını sürdüren soykırım tezi, tarihi belgeler ve somut dayanaklar çerçevesinde reddedilmektedir (bu teze kısacası “karşı çıkan tez” diyebiliriz). Ancak soykırım tezini savunanlar, sıklıkla karşı çıkan tezin somut dayanaklarını çürütmeye hiçbir şekilde çalışmadan, bu tezi çarpık bir şekilde aktarmakta ve tanıtmaktadır. Bu çarpıtmanın temel sebeplerinden bir tanesi, soykırım tezinin somut dayanaklardan ziyade propaganda bilgileri, siyasi söylemler ve doğruluğu kanıtlanması mümkün olmayan aile anlatılarına dayalı olmasıdır. Daha da önemlisi, çağdaş Ermeni kimliği, 1915 olaylarının tartışılmaz bir şekilde bir soykırım olduğu ve Türkler tarafından saldırganlığa ve haksızlığa maruz kaldıkları inancı üzerine inşa edilmiş olmasıdır. Buna ilaveten, Ermenistan ve diaspora Ermenilerinin kimlik inşasında bir “öteki” olarak Türkler önemli bir yer işgal etmekte, kendilerini bu “ötekiye” karşı tanımlamaktadırlar. Bu bağlamda karşı çıkan tezin çarpıtılması ve propaganda malzemesi haline getirilmesi, bu tezi savunanların (özellikle de Türklerin) “inkârcı”, Ermeni düşmanı veya art niyetli olarak yaftalamasını ve karikatürize edilmiş insanlar olarak yansıtılmasını sağlamaktadır. Bu yolla somut dayanaklardan yoksun soykırım tezi, bilgisizliğin ve yaftalamaların hâkim sürdüğü bir ortamda muhafaza edilmekte ve çağdaş Ermeni kimliğinin temel taşlarından bir olan “öteki” sorgulanamaz hale gelmektedir.

ANAHTAR KELİMELEER: 1915 Olayları, “Soykırım Tezi”, “Karşı Çıkan Tez”, Ermeni Kimliği, Propaganda.

* Analist, Avrasya İncelemeleri Merkezi; Doktora Öğrencisi, Ankara Üniversitesi, Siyaset Bilimi ABD., motulun@avim.org.tr.

ERMENİSTAN'IN GÜVENLİK POLİTİKASI VE DAĞLIK KARABAĞ SORUNUNUN ETKİSİ

Aslan Yavuz ŞİR*

Bu çalışmada Ermenistan'ın Rusya ve özellikle ABD olmak üzere Batılı ülkeler ile ilişkilerinde güvenlik faktörü incelenecektir. Ermenistan'ın Rusya'ya giderek artan tek taraflı bağımlılığı, *bandwagoning* teorisi (peşine takılma) çerçevesinde “zorunlu” bir ekonomik ve askeri güvenlik sağlarken, bir yandan Dağlık Karabağ sorununun yarattığı *güvenlik ikilemi* sebebiyle de aslında Ermenistan'ın duyduğu güvensizliği derinleştirmektedir. Bu çalışmada Ermenistan'ın bu güvensizliği AB, NATO, ABD ve AGİT Minsk Grubu ile işbirliğini muhafaza etmeye çalışarak nasıl dengelemeye çalıştığı, ancak bilhassa Rusya'ya bağımlılığın ve Dağlık Karabağ anlaşmazlığının çözümüne yönelik herhangi bir adım atmamasının Ermenistan'ın güvensizliğini olumsuz yönde etkilediği gösterilecektir. Çalışmanın temel argümanı, Ermenistan'ın Dağlık Karabağ anlaşmazlığında herhangi bir olumlu adım atmadığı takdirde Rusya'ya giderek daha da bağımlı hale geleceği ve Dağlık Karabağ sorunundaki anlaşmaz tutumunun Ermenistan'ı güvensizleştiren bir faktör olduğudur.

ANAHTAR KELİMELER: Ermenistan, Güvenlik Politikası, Dağlık Karabağ Sorunu, Güvenlik İkilemi, Tek Taraflı Bağımlılık.

* Kıdemli Analist, Avrasya Araştırmaları Merkezi; Doktora Öğrencisi, ODTÜ Uluslararası İlişkiler Bölümü, ayavuzsir@avim.org.tr.

ERMENİ DİASPORASI VE POST-SOVYET ERMENİSTAN'DA ULUS İNŞASI

Turgut Kerem TUNCEL*

Sovyetler Birliği'nin dağılması sonrası bağımsızlığını kazanan Ermenistan'da post-Sovyet ulus inşası sürecini belirleyen en önemli faktörlerden bir tanesi, Ermenistan ve Ermeni diasporası arasında Sovyetler Birliği'nin son yıllarından itibaren şekillenmeye başlayan inişli-çıkışlı ilişkiler olmuştur. Başka bir deyişle, Ermenistan ve diasporadaki farklı siyasi çevrelerin, Ermeni tarihine, Ermeni kimliğine ve Ermenistan'ın karşı karşıya olduğunu düşündükleri sorun ve fırsatlara dair görüşlerini belirleyen ideolojik tutumları çerçevesinde öne sürdükleri fikirler ve ortaya koydukları pratikler, Ermenistan'daki post-Sovyet ulus inşası sürecini şekillendiren temel faktörlerden biridir. Bu çalışmada, Ermenistan-Diaspora ilişkileri, 1987-1991 (Sovyet Ermenistan'ın son dört yılı), 1991-1998 (Bağımsız Ermenistan'da Ter Petrosyan Dönemi) , 1998-2005 (Koçaryan ve sonrası dönem) ve diaspora ile ilgili olarak bazı anayasal düzenlemelerin yapıldığı 2005 yılı ve sonrası olmak üzere dört dönemde ele alınarak, Ermenistan ve Diasporadaki farklı aktörler arasında gelişen ilişkiler ve bunların Ermenistan'daki ulus inşa sürecindeki etkisi ortaya konulmaktadır. Bu çerçevede, 1998 yılında Koçaryan'ın Ermenistan'da iktidara gelmesiyle önceki dönemde Ermenistan içinde ve Ermenistan-Diaspora hattında yaşanan ideolojik mücadelenin Diaspora lehine son bulduğu, bunu takiben Ermenistan-Diaspora ilişkilerinde niteliksel bir dönüşümün gerçekleştiği ve bu dönüşümün Ermenistan'daki ulus inşası sürecini temelden etkileyen bir faktör haline geldiği öne sürülmektedir. Ermenistan özelinde yaşanan ulus inşası sürecinin ayrıntılı bir resmini ortaya koyan bu çalışma, bu sayede ilgili literatüre, ulus inşası süreçlerinde diasporaların oynadıkları rollerin ortaya konulması yoluyla katkı yapmayı hedeflemektedir.

ANAHTAR KELİMELEER: Ermeni Diasporası, Ermenistan, Post-Sovyetler, Ulus İnşası, Dönüşüm.

* Dr., Kıdemli Analist, Avrasya Araştırmaları Merkezi, tuncel@avim.org.tr.

PANEL 3: Türkiye'nin Yakın Çevresindeki Çatışma Alanları

YER: B AMFİ 4

Panel Başkanı: Dr. Murat TINAS

-Suriye Krizi'nde ABD'nin PYD/YPG Politikası
Arş. Gör. Buğra Sarı (Bilkent Üniversitesi)

-Lübnan İç Savaşı'nı Yeniden Okumak
Arş. Gör. Dr. Murat Tinas (Gazi Üniversitesi)

-Bosna Savaşı ve Uluslararası Toplumun Savaş Sürecindeki Yeri
Arş. Gör. Ceren Urcan (Gazi Üniversitesi)

-Eski Sovyet Coğrafyasında Yeni Bir Sorunlu Bölgenin İnşası: Doğu Ukrayna'daki İç Çatışmalar
Arş. Gör. Rüştü Kaya (Gazi Üniversitesi)

SURİYE KRİZİ'NDE ABD'NİN PYD/YPG POLİTİKASI

Buğra SARI*

18 Aralık 2010 tarihinde Tunus'ta ortaya çıkan ve Arap Baharı olarak adlandırılan Arap Halk Hareketleri 2011 yılında Suriye'de de etkisini göstermiştir. Ancak Suriye'deki süreç kısa bir süre içerisinde kanlı bir hal alarak 5 yıldır süregelen bir iç savaşı ortaya çıkarmıştır. Bu iç savaş dış ülke ve grupların da iştirakiyle uluslararası bir kriz mahiyeti kazanmıştır. Bu çalışma Suriye Krizi'nde ABD'nin Demokratik Birlik Partisi (PYD)'ne yönelik politikasını analiz etmektir. ABD'nin PYD politikası, 13 Eylül 2014 tarihinde Irak ve Şam İslam Devleti (İŞİD), PYD kontrolündeki Ayn el Arap (Kobani)'ye saldırmasıyla gözle görünür bir hal almıştır. Kobani'nin tamamen İŞİD'in eline düşme tehlikesi baş gösterdiğinde Özgür Suriye Ordusu (ÖSO) ve Kuzey Irak Bölgesel Yönetimi peşmergeleri karadan ve Amerika Birleşik Devletleri önderliğinde Fransa ve Arap ülkeleri havadan İŞİD'e karşı müdahalede bulunmuştur. Bunun sonucunda İŞİD Kobani'de tutunamamış ve geri çekilmiştir. Ancak özellikle ABD'nin PYD'de yönelik diplomatik, lojistik ve askeri desteği İŞİD tehlikesi geçmesine rağmen devam etmiş ve etmektedir. ABD, PYD'ye verdiği desteği İŞİD'e karşı mücadele kapsamında gerekçelendirse de bu durum gelecekte ABD'nin Suriye'deki amaç ve çıkarlarının aleyhine olacak bir takım gelişmeleri beraberinde getirme potansiyeli taşımaktadır. Zira PYD ve Esad rejimi arasında adı konmamış bir ittifak mevcuttur. Aynı zamanda, PYD İŞİD'e karşı tüm Suriye'de etkili olabilecek bir aktör değildir. Aksine, PYD'ye verilen destek İŞİD'in Suriye'de zemin kazanmasına neden olma potansiyeli taşımaktadır.

ANAHTAR KELİMELELER: Suriye, PYD, ABD, PKK, İŞİD.

* Doktor Adayı, İ.D. Bilkent Üniversitesi, ESBE, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, bugrasari1988@gmail.com.

LÜBNAN İÇ SAVAŞI'NI YENİDEN OKUMAK

Murat TINAS*

Mezhebe dayalı temsiliyet nedeniyle farklı grupların yönetime katılımını teminat altına alan bir sistem olarak görünse de, Lübnan'daki siyasi yapı modern bir ulus-devlette esas olan vatandaşlık kavramının toplum ve birey nezdinde yerleşmesinin önünde engel olmuş ve ülkedeki dini/mezhebi grupların uzun dönemde birbirlerine entegre olabilmesinden ziyade bu cemaatlerin sınırlarını çizerek gruplar arası iletişimin dini/mezhebi kimlikler üzerinden yürütülmesine yol açmıştır. Ayrıca eskinin toprak ağalarının bağımsızlığın kazanılmasından sonra sosyo-ekonomik üstünlüklerini elinde bulundurması, kaynak ve refah dağılımının eşitsiz dağılımına sebep olurken, belirli feodal ailelerin farklı dini/mezhebi gruplarda öne çıkarak liderliklerini tesis etmelerini sağlamıştır. Bu karmaşık sosyal yapı 1975-1990 Lübnan İç Savaşı ile derinden parçalanırken iç savaşın sebeplerine ilişkin literatür oldukça zengindir. Lübnan İç Savaşı'nı temelde iki farklı açıdan okuyan araştırmalarla karşılaşılmaktadır. Birinci grup iç çatışmaları mezhebi kimlik farklılıklarıyla açıklarken; diğer grup toplumun farklı segmentleri arasındaki sosyo-ekonomik eşitsizliklere yoğunlaşmaktadırlar. İki yaklaşım da sistemik faktörlerin etkisini araştırmalarına konu edinmiştir. Son yıllarda Ortadoğu'daki bir çok devletin merkezi yönetiminin zayıflaması ve farklı kimlik grupları arasındaki çatışmaların artması nedeniyle bölgenin giderek Lübnanlaştığı tartışmaları ışığında bu çalışma, Ortadoğu'nun yaşadığı en uzun iç savaşın sebeplerine yönelik farklı okumaları karşılaştırmalı olarak analiz etmeyi amaçlamaktadır. Nitel bir araştırma olan bu çalışma, birincil ve ikincil kaynakların yanı sıra Lübnan'da gerçekleştirilen saha çalışmasına dayanmaktadır. Çalışma, Lübnan İç Savaşı okumasını daha bütüncül bir yaklaşımla yaparak iç savaşın belirli periyotlarda incelemeyi önermekte ve başlangıçta yerel ve daha çok sosyo-ekonomik eşitsizliklere dayanan sosyal sıkıntıların, süreç içinde yerel, bölgesel ve bölge dışı aktörlerin de katılımıyla kimlik çatışması çerçevesinde algılandığını anlatmaktadır. Bu dönüşümün ise siyasi söylemi ve toplumlar arası ilişkileri, daha derinden ve şiddetli bir biçimde mezhebileştirdiğini söylemek daha uygundur.

ANAHTAR KELİMELEER: Lübnan, Konfesyonel Sistem, İç Savaş, Kimlik, Mezhep.

*Arş. Gör. Dr., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, murattinas@gazi.edu.tr.

BOSNA SAVAŞI VE ULUSLARARASI TOPLUMUN SAVAŞ SÜRECİNDEKİ YERİ

Ceren URCAN*

Balkanlar, Soğuk Savaş sonrasında ve özellikle Tito'nun birlik mottosunun etkisini yitirmesiyle milliyetçilik hareketlerinin tırmandığı bir bölge haline gelmiştir. En çarpıcı olaylardan biri olan Bosna Savaşı ise Sırp milliyetçiliğinin “Büyük Sırbistan Planı” adı altında körüklenmesiyle başlamıştır. Sırlar hem tek ırk amacı gütmüş hem de bölgedeki Müslüman varlığının ortadan kalkmasını istemiştir. 1986 yılında yayınlanan “Sırp Milli Programı” adlı memorandum ise ayrılıkçı hareketlerin daha da tırmanacağını sinyali vermiştir. İlkçi bir yaklaşım sergileyen Sırp milliyetçiliği karşısında ise daha bütünleştirici bir yaklaşım sergileyen Bosna milliyetçiliği vardır. Bosna Hersek'in bağımsızlığını ilan etmesiyle ve karşılıklı kışkırtmalarla da savaş resmen başlamıştır. Sırlar, savaşarak, uzlaşarak elde edebileceklerinden çok daha fazlasını elde edeceklerini düşünmüşlerdir. 1992'de bu yönde ilk etnik temizlik hareketi görülmüştür. Yugoslavya ve Sırbistan Ordusu'ndan alınan destek, Sırların amaçları doğrultusunda oldukça hızlı hareket etmelerine yardımcı olmuş ve bu durum da özellikle Bosnalılar olmak üzere Hırvatlar için de kayıpları artırmıştır. Bosnalıların ve Hırvatların kaynaklarının Sırlara karşı yeterli olamaması da uluslararası desteği zorunlu kılmıştır. Uluslararası çapta çoğunlukla haksız toprak kazanıldığı doğrulanırken buna karşı bir yaptırım gücü geliştirilememiştir. Lizbon Konferansı (1992), Londra Konferansı (1992), Vance- Owen Barış Planı (1993), Owen-Stoltenberg Barış Planı (Üç Bölge Barış Planı 1993), Güvenli Bölgeler Planı (1994) ve Temas Grubu Planı (1994) gibi uluslararası destek girişimleri olsa da sonuç olarak bu çabalar istenen başarıya ulaşamamıştır. Srebrenitsa Soykırımı adeta bu durumun kanıtı niteliğindedir. Başlangıçta ulusların kendi kaderini tayin hakkı ve ulusal egemenlikleri gerekçe gösterilerek müdahale edilmeyen süreç, sonrasında uluslararası toplumun da bir ayıbı olarak nitelendirilecek soykırıma ve çatışmalara sahne olmuştur. Hızla ilerleyen süreçte geciken müdahaleler sebebiyle varlıkları ve değerleri bakımından en çok zarara uğrayan taraf Bosnalılar olmuştur.

ANAHTAR KELİMELEER: Bosna Savaşı, Sırp Milliyetçiliği, Uluslararası Toplum, Müdahale, Soykırım.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, cerenurcan@gazi.edu.tr.

ESKİ SOVYET COĞRAFYASINDA YENİ BİR SORUNLU BÖLGENİN İNŞASI: DOĞU UKRAYNA'DAKİ İÇ ÇATIŞMALAR

Rüştü KAYA*

2014 yılında Ukrayna'da patlak veren krizde Rusya'nın Kırım'ı ilhak etmesinin hemen ardından 7 Nisan'da Donetsk, Luhansk ve Kharkiv gibi Rus azınlığın çoğunluğu oluşturduğu Ukrayna'nın doğusundaki şehirlerde Rusya yanlısı ayrılıkçılar protestolara başlamış ve bağımsızlık talebiyle hükümet binalarını ele geçirmişlerdir. Ardından 11 Mayıs'ta ise, Donetsk ve Luhansk'taki ayrılıkçılar kendi bölgelerinde düzenledikleri bağımsızlık referandumlarının ardından Donetsk ve Luhansk Halk Cumhuriyetleri olarak bağımsızlıklarını ilan etmişlerdir. Bu gelişmeleri takiben Ukrayna ve bölgedeki ayrılıkçı unsurlar arasında başlayan silahlı çatışmalar, Rusya, Almanya ve Fransa'nın da katılımıyla taraflar arasında Minsk'te imzalanan ateşkes ve barış anlaşmalarına rağmen günümüze kadar devam edegelmiştir. Bu çalışmada, Ukrayna'nın doğusunda yaşanan bu iç çatışmayı tetikleyen ve besleyen hem tarihsel iç sebepler, hem de dış faktörler değerlendirilecektir. Rusya bu bölgelerdeki ayrılıkçıları askeri mühimmat ve silahlı araçlar sağlamak, zaman zaman sınırdan yapılan topçu atışlarıyla destek vermek ve de özel kuvvetlere mensup askerlerini gönüllü savaşçılar kisvesi altında üstü örtülü bir biçimde buraya göndermek suretiyle desteklemektedir. Bölgede yaşanan ve 2016 BM raporuna göre şimdiye kadar 2 bini sivil olmak üzere toplam 6 bin insanın ölümüne ve 1 milyon insanın ülke dışına (çoğunlukla Rusya) göçmesine sebep olan bu çatışmalar, Kiev hükümetini baskı altına tutmak için Rusya tarafından desteklenmekte ve sürdürülmektedir. Benzer sebeplerle başlayıp sonrasında bugüne kadar dondurulmuş sorunlu bölgeler olarak varlığını sürdüren Transdinyester, Güney Osetya ve Abhazya gibi diğer bölgeler göz önünde bulundurulduğunda, eski Sovyet coğrafyasında yeni bir sorunlu alanın oluşmak üzere olduğunu öngörmek çok zor olmayacaktır.

ANAHTAR KELİMELEER: Doğu Ukrayna, Rusya, Rus azınlıklar, İç Çatışma, Bölge İnşası.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, rustukaya@gazi.edu.tr.

PANEL 4: Çalışma Hayatının Güncel Sorunları

YER: B AMFİ 5

Panel Başkanı: Doç. Dr. Yücel UYANIK

-Çalışma Hayatında İstatistik Okuma: Neden ve Nasıl?

Arş. Gör. Okan Güray Bülbül (Gazi Üniversitesi)

-“Borçla Yönetmek”:2000’li yıllarda Türkiye’de Borçlanma ve Borçluluk

Arş. Gör. M. Atilla Güler (Gazi Üniversitesi)

-Finans Sektöründe Kraliçe Arı Sendromu: Ankara İlinde Bir Uygulama

Arş. Gör. Sezin Miçooğuları (Gazi Üniversitesi)

Arş. Gör. Süheyla Erikli (Gazi Üniversitesi)

-İşçinin Kişiliğini Gözetme Borcu

Arş. Gör. Pamir Başer (Gazi Üniversitesi)

ÇALIŞMA HAYATINDA İSTATİSTİK OKUMA: NEDEN VE NASIL?

Okan Güray BÜLBÜL*

Çalışma hayatı ile ilgili pek çok ulusal ve uluslararası kurum istatistikler yayımlamaktadır. İstatistiklerin metodolojisi, yayımlanma takvimleri ve hazırlama yöntemleri farklılaşmaktadır. Çalışma hayatı ile ilgili yayımlanan ve farklı yöntemlerle hazırlanmış istatistiklerin kapsamı, açıklama güçleri ile doğrudan ilgilidir. İstatistiğin ortaya koyduğu fotoğrafın büyüklüğü, istatistiğin metodolojisi ile ilişkilidir. İstatistikler politika üreticileri için çok önemli verilerdir. Çalışma hayatı ile ilgili politika üreticileri sorun alanlarını tespit ederken istatistiklerden yararlandıkları gibi, politika önerileri ve uygulamaların başarıları da istatistikler vasıtasıyla ölçülmektedir. Bir ülkenin refah tipolojisinin ortaya konulmasında istatistiklerin rolü çok büyüktür. Özellikle karşılaştırılabilir istatistiklerin üretilmesi ve istatistiklerin üretilme yönteminin çok sık değiştirilmemesi, uluslararası karşılaştırmaların yapılabilmesi açısından çok önemlidir. Dolayısıyla istatistiklerin daha anlamlı hale gelebilmesi için süreklilik arz etmesi ve kararlı olması gerekmektedir. Uluslararası karşılaştırma yapılabilmesine imkan vermeyen ve süreklilik arz etmeyen istatistikler sadece belirli bir zamandaki fotoğrafı yansıtmakta ve geçmişe veya ileriye dönük bir karşılaştırmaya imkan vermemektedirler. Bu çalışmada çalışma hayatı ile ilgili pek çok farklı kurum tarafından üretilen istatistiklerin neden önemli oldukları, sosyal politika literatürü ve işgücü piyasası açısından hangi noktalarda istatistik ihtiyacı olduğu ve istatistiklerin nasıl değerlendirilmesi gerektiği tartışılacaktır. Bununla birlikte son dönemde sosyal politika ve işgücü piyasası literatüründeki çalışmalarda nitel araştırma yöntemlerine yönelik eğilimin artmasının arkasında yatan önemli bir gerekçe olan istatistiklerin açıklama kapasiteleri ve güvenilirlikleri üzerinde de durulacak ve bu konuda yürütülen tartışmalara değinilecektir. İstatistiklerin politika üreticileri ve akademisyenler tarafından ne ölçüde ve nasıl kullanılması gerektiği konularında da değerlendirmelerde bulunulacaktır.

ANAHTAR KELİMELELER: Çalışma Hayatı, İstatistik Okuma, Kurum İstatistikleri, Metodoloji, Karşılaştırma.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, okanguraybulbul@gmail.com.

“BORÇLA YÖNETMEK”³: 2000’Lİ YILLARDA TÜRKİYE’DE BORÇLANMA VE BORÇLULUK

Mehmet Atilla GÜLER*

Kapitalist sistem, 1980’li yılların başından itibaren bir önceki dönemin sermaye birikim rejimine hizmet eden Keynesyen ekonomi politikalarını terk ederek neo-liberal ekonomi politikalarına dayalı yeni bir birikim sürecine geçmiştir. Neo-liberal ekonomi politikaları somutlaştıran unsurlar, dışa açılma, özelleştirme, serbestleştirme, esneklik, kuralsızlaştırma ve borçlanma biçiminde sıralanır. Günümüzde borçlanma, işgücü piyasasında gelirin gerek yaratılması ve gerekse de dağıtılması noktasında açıklayıcı unsur haline gelmiştir. Bunun yanında borçlanma, işgücü piyasasında güvencesizleştirmenin geldiği nihai noktayı da temsil etmektedir. Borçlanma ayrıca içinde bulunduğumuz dönemde sosyal hakların finansmanında kullanılan temel araç halini de almış durumdadır. Neo-liberal ekonomi politikalarının dayanak noktalarını oluşturan, ekonominin devletsizleştirilmesi ve sosyal hakların varlığının sorgulanması yönündeki eğilimler, beraberinde sosyal hakların finansmanında bireyselleşmeyi getirmiştir. Bu durum sonucunda işçi sınıfı için eğitim, sağlık, sosyal güvenlik ve konut başta olmak üzere sosyal hakların borçlanma yoluyla finansmanı tek seçenek halini almıştır. Sıralanan bu eğilimlerin tamamı Türkiye için de geçerlidir. 24 Ocak 1980 Kararları ile ithal ikamesine dayalı büyüme politikalarını terk ederek ihracata dayalı büyüme politikalarını tercih eden Türkiye, neo-liberal ekonomi politikalarını somutlaştıran temel unsurları sırasıyla deneyimlemiştir. 2000’li yıllara gelindiğinde ilk beş unsura içkin aşamalar büyük ölçüde tamamlanmış ve Türkiye’de esneklik-güvencesizleştirme ilişkisine dayalı bir işgücü piyasası büyük ölçüde inşa edilmiştir. Bu koşullar altında borçlanma, işgücü piyasasında emeğin konumunu açıklayan temel unsur haline gelmiştir. Eğitimde ve sağlıkta piyasalaşma süreçleri, sosyal güvenlik sisteminin kolektif niteliğinin “reform” adı aşındırılması ve borçlanmanın konut ihtiyacını gidermenin tek yolu haline gelmesi belirtilen süreçte Türkiye işçi sınıfı için geçerli görünümeler olarak dikkati çekmektedir. Borçlanma konusunda yapılmış çok sayıda kavramsal çalışma mevcuttur. Bunlar içerisinde Otonomist geleneğin öncüleri arasında sıralanan Maurizio Lazzarato, tarafından geliştirilen teorinin önemli bir yeri vardır. Lazzarato, borçlanma ve borçluluk ilişkisinin günümüzdeki belirleyiciliğini 2008 küresel krizi bağlamında yorumlayan çok sayıda çalışma yapmıştır. Bu çalışmada, Lazzarato tarafından geliştirilen kavramsallaştırmadan yola çıkarak Türkiye’de borçlanma ve borçluluk olgularının 2000’li yılların başından bugüne geldiği nokta açıklanacaktır.

ANAHTAR KELİMELE: Borçlanma ve Borçluluk, Sosyal Haklar, Otonomist Gelenek, Maurizio Lazzarato, Neoliberal Politikalar.

³ Lazzarato, M. (2015) **Borçla Yönetmek**, Otonom Yayınları: İstanbul.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, atillaguler@gazi.edu.tr.

BANKACILIK SEKTÖRÜNDE “KRALİÇE ARI SENDROMU”: ANKARA İLİNDE BİR UYGULAMA

Sezin ÜNAL MİÇOOĞULLARI*
Süheyla ERİKLİ*

Kraliçe Arı Sendromu kadın yöneticilerin astlarına uygulamış ya da uygulamakta oldukları psikolojik tacizi (mobing) ifade etmek amacı ile kullanılmaktadır. İş yaşamında çalışma şekillerinin değişmesi ve hizmet sektörünün gelişmesinin sonucu olarak çalışanlar arasında iletişimin artması bazı durumlarda “bir tehdit mekanizması olarak” kullanılmaktadır. Buna göre aynı pozisyonda çalışanlar ya da bir hiyerarşi düzeni içerisinde yer alan çalışanlar birbirlerine psikolojik taciz uygulayabilmektedir. Örneğin üst düzey çalışanlar astları ile iletişim kurmayarak ya da dedikodu yaparak bireyin organizasyon içerisinde dışlanmasına yönelik eylemlerde bulunabilmektedir. Bu eylem çalışanları yıldırma, itaat etmelerini sağlama veya otorite kurma gibi birçok amacı gerçekleştirmeye yönelik olarak kullanılabilir. Son yıllarda kadın yönetici sayısının artması ile birlikte kadın yöneticilerin kadın çalışanlara uygulamış oldukları psikolojik tacizin nedenleri ve sonuçlarına ilişkin genişlemekte olan bir literatür olduğu görülmektedir. Söz konusu literatür kraliçe arı sendromu olarak bilinmekle birlikte bu alanda yapılan bir çalışma “pembe mobbing” kavramına yer verildiği görülmektedir. Bu çalışma bankacılık sektöründe kadın çalışanların, kadın yöneticilerin davranışlarını nasıl yorumladıklarını ve mobbinge maruz kalıp kalmadıklarını tespit etmeyi amaçlamaktadır. Söz konusu sektör kadınların yoğunlukta olduğu bir sektör olması nedeni ile tercih edilmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi uygulanmıştır. Bu yöntem bireylerin düşüncelerinin “nasıl şekillendiği” sorusuna odaklanarak konuya ilişkin düşüncelerini derinlemesine analiz etme fırsatı vermektedir.

ANAHTAR KELİMELEER: Mobbing, Kraliçe Arı Sendromu, Kadınlar Arası Mobbing, Nitel Araştırma, Hiyerarşi.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, sezin.mico@gazi.edu.tr.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, suheylaerikli@gazi.edu.tr.

İŞVERENİN İŞÇİNİN KİŞİLİĞİNİ GÖZETME BORCU

Pamir BAŞER*

Bir tarafın bağımlı olarak iş görmeyi, diğer tarafın ücret ödemeyi üstlendiği iş ilişkisi, işçi tarafına sadakat borcu yüklerken, işveren tarafına da işçiyi gözetme borcu yüklemektedir. İşçi işverenin işi ve işyeri ile ilgili çıkarlarını korumayı taahhüt ederken, işveren de işçinin çıkarlarını korumayı taahhüt etmektedir. Bu taahhüdün sonucu olarak işveren işçiyi gözetme borcu altındadır. Gözetme borcu, başta işçinin kişiliğinin korunması olmak üzere işçinin iş nedeniyle uğrayabileceği zararlara karşı bütün önlemlerin alınmasını ifade eden çok yönlü bir borçtur. İşverenin işçiyi gözetme borcu içerisinde yer alan işçinin kişiliğini gözetme borcu, işçinin yaşamının, sağlığının, bedensel ve ruhsal bütünlüğünün, şeref ve onurunun, kişisel ve mesleki saygınlığının, ahlaki değerlerinin, özel yaşam alanının ve genel olarak kişilik haklarının korunmasını ifade eder. Kaynağını Anayasadan alan kişilik haklarının korunması yükümlülüğü, 6098 sayılı Borçlar Kanununun 417. maddesinde genel hüküm olarak düzenlenmiş, kişiliğin korunmasının doğal bir uzantısı olan kişisel verilerin korunması ise 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunuyla ayrıca düzenlenmiştir. Belirtilen iki Kanun dışında da konuyla doğrudan veya dolaylı olarak ilgili olan birçok hüküm farklı kanunlarda bulunmakta, korumanın çerçevesinin çizilmesi uygulamayı kolaylaştırmak adına önem taşımaktadır. Bu çalışmada işçinin kişiliğini gözetme borcu kapsamında korunan değerler ortaya konulduktan sonra, sağlanan korumanın hukuk çerçevesi çizilecektir. Bu bağlamda, işçinin psikolojik ve cinsel tacize karşı korunması ile kişisel verilerin korunması hususlarına ayrıca değinilecektir. Bununla birlikte, kişilik haklarının korunmasına ilişkin sınırlamalar üzerinde durulacak, işverenin işçinin kişiliğini gözetme borcunu ihlal eden davranışlarının yaptırımları değerlendirilecektir.

ANAHTAR KELİMELEER: Gözetme Borcu, Kişisel Verilerin Korunması, Mobbing, Kişisel Veri, İşveren.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, pamirbaser@gmail.com.

III. OTURUM: 14:00-15:30

PANEL 1: Tek Kutupluluktan Çok Kutupluluğa Yükselen Çin

YER: **B AMFİ 2**

Panel Başkanı: Prof. Dr. Abdürreşit Celil KARLUK

-Çin Tehdidi Retoriğine Karşı Bir Barışçıl Benlik Üretimi: Ahenkli Dünya ve Çin Rüyası
Arş. Gör. Nilgün Eliküçük (Gazi Üniversitesi)

-Eşitsiz Ve Bileşik Gelişme Perspektifinden Tedarik Zincirlerinin Uluslararası Sisteme Etkisi: Çin Örneği
Arş. Gör. Didem Özdemir Albayrak (Gazi Üniversitesi)

-Türkiye'nin Şanghay İşbirliği Örgütüne Tam Üyelik İhtimali ve Çin
Öğr. Gör. Dr. Özlem Zerrin Keyvan (Hacettepe Üniversitesi)

ÇİN TEHDİDİ RETORİĞİNE KARŞI BİR BARIŞÇIL BENLİK ÜRETİMİ: AHENKLİ DÜNYA VE ÇİN RÜYASI

Nilgün ELİKÜÇÜK*

Çin'in yükselişi ve Çin tehdidi, 21. Yüzyılın ilk çeyreğinde hem uluslararası sistem hem de uluslararası toplum nezdinde en çok tartışılan konulardan biridir. Buna bağlı olarak büyüyen ciddi bir akademik yazın da mevcuttur. Fakat Çin'in yükselişini, uluslararası sistemdeki büyük güçlerin materyal kapasitelerindeki değişim açısından ele alan pek çok çalışma, bu yükselişe Çin tarafından kazandırılmaya çalışılan niteliksel boyutu göz ardı etmektedir. Bu niteliksel boyut dünya düzeninin doğasına yönelik sorgulamaların sonucunda yeni kavramlar ve normların üretilmesiyle somutlaştırılmıştır. Bu çalışma da, akademik yazındaki niteliksel boyut boşluğunu doldurmak amacıyla Çin'in 21. Yüzyılda ortaya koyduğu uluslararası stratejinin iki temel kavramı olan "Ahenkli Dünya" ve "Çin Rüyası" ele alınacaktır. Her iki kavramında sırasıyla Konfüçyüs'çü ahenk/uyum manasına gelen He He (和合) ve büyük uyum manasına gelen Datong (大同) prensibinden ilham alınan medeniyetsel temelleri incelenecektir. Antik Çin metafiziğinden türetilen bu kavramların mevcut Çin dış politikasında neden siyasi bir kozmoloji haline getirildiği ise sosyal kimlik teorisi çerçevesinde "Çin Tehdidi" retoriğine karşı üretilen bir barış imajı, barışçıl benlik üretimi olarak değerlendirilecektir.

ANAHTAR KELİMELE: Çin'in Yükselişi, Çin Tehdidi, Ahenkli Dünya, Çin Rüyası, Sosyal Kimlik Teorisi.

*Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Bölümü Ana Bilim Dalı, nilgun_elikucuk@hotmail.com.

EŞİTSİZ VE BİLEŞİK GELİŞME PERSPEKTİFİNDEN TEDARİK ZİNCİRLERİNİN ULUSLARARASI SİSTEMLERE ETKİSİ: ÇİN ÖRNEĞİ

Didem ÖZDEMİR ALBAYRAK*

Devletler arasında değişen güç dengeleri, uluslararası ilişkilerin dün olduğu gibi bugünde en çok tartışılan konularından biridir. Çin'in gerçekleştirdiği hızlı ekonomik büyüme, pek çok açıdan tartışılmaktadır. Bu tartışmalar genelde devletler arasındaki çatışma, işbirliği ve rekabet olguları etrafında şekillenmektedir. Ancak Eşitsiz ve Bileşik Gelişme Teorisi'ne göre günümüzdeki gelişmeler ve dolayısıyla "uluslararası", kapitalizmin tarihsel organik süreçleriyle birlikte değerlendirilmesi gerektiğini iddia etmektedirler. Devletlerin uluslararası alandaki faaliyetlerinin ve ulusal toplumsal dönüşümlerinin, bu tarihsel akıştan ve organik dinamiklerden kaynaklanan dışsal baskılardan etkilendiğini ve etkilere verilen tepkilerin de sadece az gelişmiş ülkeleri değil gelişmiş ülkeleri de etkilediğini iddia etmektedirler. Bu karşılıklı etkileşimden doğan rekabet sonucunda da devletler arasında sadece çatışma ve işbirliği bağlamında sistemi dönüştürme isteği değil bazen geri kalmışlığın avantajını kullanarak mevcut sistemden mümkün olduğunca yararlanmak gibi sonuçların da doğabileceğini ifade etmektedir. Rosenberg'e göre, günümüzdeki ilişkileri ve dönüm noktalarını belirleyen kapitalizmin organik dinamikleri içerisinde önemli bir yere sahip olan sermayenin değişen uluslararası ve ulusal dinamikler karşısında kendisini yeniden yapılandırma ihtiyacı ve eğilimidir. Küreselleşme olarak adlandırılan süreçle birlikte uluslararası ekonomi de yeni bir iş bölümü ortaya çıkmıştır. Bu iş bölümünün en önemli motoru da uluslararası tedarik zincirleridir. Devletlerin geri çekildiği bir dönemde, devletin ekonomiden çevreye her alanda çok etkin olduğu Çin'de uluslararası tedarik zincirlerinden sağlanan ekonomik birikim de Çin'in, dünyanın en büyük üreticisi olarak uluslararası sistemde yerini almasını sağlamıştır. Dolayısıyla, bu çalışmada, üretilen zenginliğin nispeten de olsa yeniden dağıtılmasını sağlayan, kendini yeniden yapılandırma sürecinde devletlerin üzerinde dışsal bir baskı yaratan tedarik zincirlerinin uluslararası sistem üzerindeki etkisi, Çin örneği üzerinden anlatılamaya çalışılacaktır.

ANAHTAR KELİMELEER: Eşitsiz ve Bileşik Gelişme, Uluslararası Tedarik Zincirleri, Çin, Yeni Uluslararası İş Bölümü, "Uluslararası".

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü, didemozdemir@gazi.edu.tr.

TÜRKİYE’NİN ŞANGHAY İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ’NE TAM ÜYELİK İHTİMALİ VE ÇİN

Özlem Zerrin KEYVAN*

Avrupa Parlamentosu'nun Türkiye ile müzakerelerini geçici olarak dondurmasına ilişkin gerçekleştirdiği oylama, Türkiye'nin AB'ye alternatif olarak Şanghay İşbirliği Örgütü'ne (ŞİÖ) üye olması gerekliliğinin ifade bulmasına ve Türkiye için ŞİÖ üyeliğinin mümkün olup olmadığının tartışmaya açılmasına neden olmuştur. 1996 yılında Çin, Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan tarafından kurulan Şanghay Beşlisi; 2001 yılında Özbekistan'ın katılımıyla Şanghay İşbirliği Örgütü halini almıştır. Pakistan, Hindistan, İran, Afganistan, Belarus ve Moğolistan gözlemci statüsüne; Türkiye, Ermenistan, Sri Lanka, Azerbaycan, Kamboçya ve Nepal diyalog ortağı statüsüne sahip ülkelerdir. Türkiye, 2012 yılında diyalog ortağı olarak kabul edilmiştir. Oysa Türkiye gözlemci statüsüne sahip olmayı beklediğinden diyalog ortaklığı ile ilgili bu karardan memnun olmamıştır. 2016 yılının son aylarında Türkiye'nin ŞİÖ üyeliğini tekrardan gündeme getirmesinin ardından 2017 yılı için ŞİÖ'nün Enerji Kulübü'ne Türkiye, ŞİÖ üyesi olmayan bir ülke olmasına rağmen dönem başkanlığı için seçilmiştir. Bu çalışmada ŞİÖ'nün kuruluşundan, yapısından, uluslararası sistemdeki rolünden, ŞİÖ'nün başat aktörlerinden Çin'in ŞİÖ üzerindeki ve Türkiye'nin üyeliğine etkisinden, Türkiye'nin ŞİÖ diyalog üyeliği sürecinden, bu üyeliğin tam üyeliğe dönüşme ihtimalinden bahsedilecektir. Bu çalışmada esas nokta olarak NATO'nun veya AB'nin alternatifinin ŞİÖ olup olmadığı tartışılacaktır. Bu çalışmada aynı zamanda, Türkiye ile Çin arasındaki ilişkilerin tarihsel geçmişinin, gelişiminin, stratejik ortaklık boyutunun tam üyelik üzerindeki etkisinin vurgulanması amaçlanmıştır. Olası ŞİÖ tam üyeliğinin, Türkiye'ye ve örgüte yaratacağı katkılar üzerinde durulacaktır.

ANAHTAR KELİMELELER: Şanghay İşbirliği Örgütü, Çin, Türkiye, Tam Üyelik, Avrupa Birliği.

* Öğr. Gör. Dr., Hacettepe Üniversitesi SBMYO, ozkeyvan@hacettepe.edu.tr.

PANEL 2: Ulusal ve Uluslararası Finans Piyasaları

YER: B AMFİ 3

Panel Başkanı: Prof. Dr. Ahmet AKSOY

-Kısa Vadeli Sermaye Hareketlerinin Türk Bankacılık Sektörüne Etkileri: Özel Ve Kamu Sermayeli Bankaların Bilançolarında Özsermaye Karlılığının İncelenmesi (2006-2015 Dönemi)

Arş. Gör. Okan Fidanlı (Gazi Üniversitesi)

-Türkiye’de Finansal Okuryazarlık Eğitimi Ve Öğretmen Eğitimine Yönelik Bir Model Önerisi: Gazi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Örnek Uygulaması

Arş. Gör. Hayati Adalar (Gazi Üniversitesi)

-Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Piyasalarındaki Finansal Stresin Borsa İstanbul Üzerindeki Etkileri

Arş. Gör. Barış Kocaarslan (Orta Doğu Teknik Üniversitesi)

-Küreselleşme ve Rasyonel Piyasa Balonları

Arş. Gör. Ecenur Uğurlu (Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)

-Türkiye’de Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası ve Bu Piyasada Yer Alan Emtiaya Dayalı Sözleşmelerin Değerlendirilmesi

Arş. Gör. Dr. Furkan Kayhan (Gazi Üniversitesi)

KISA VADELİ SERMAYE HAREKETLERİNİN TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜNE ETKİLERİ: ÖZEL VE KAMU SERMAYELİ BANKALARIN BİLANÇOLARINDA ÖZSERMAYE KARLILIĞININ İNCELENMESİ (2006-2015 DÖNEMİ)

Okan FİDANLI*

Gelişmekte olan ülke ekonomilerinin karşı karşıya oldukları önemli sorunlardan biri bu ülke ekonomilerindeki yetersiz tasarruflardır. Gelişmekte olan ülke ekonomilerindeki ortaya çıkan tasarruf açıkları geliştirmekte olan bu ülkeleri dış tasarruflara yöneltmektedir. Ancak geliştirmekte olan ülkelere dışarıdan gelen bu yabancı tasarruflar genellikle spekülasyon amaçlı ve kısa vadeli olmaktadır. Bu durum ekonomide faiz, döviz kuru, ithalat, ihracat, üretim ve enflasyon gibi belirli makroekonomik endekslerin yanı sıra ciddi öneme sahip bazı sektörleri de olumsuz anlamda etkileyebilmektedir. Gelişmekte olan ülkelerdeki bu kısa vadeli yabancı sermaye hareketlerinin etkili olduğu sektörlerin başında da bankacılık sektörü gelmektedir. Özellikle Türkiye ekonomisi gibi tasarruf açıklarının mevcut olduğu ve kısa vadeli sermaye hareketlerinin etkili olduğu ekonomilerde bankacılık sektörü ve bilançolarının da bu durumdan etkilenmemesi mümkün değildir. Bu çalışmayla birlikte Türkiye ekonomisinde kısa vadeli sermaye hareketliliğinin yaşandığı dönemlerde Türkiye ekonomisindeki makroekonomik göstergelerde ortaya çıkan etkilere değinilecek, Türk bankacılık sektöründe meydana gelen değişimler anlatılacaktır. Çalışmanın amacı ise kısa vadeli sermaye hareketleriyle birlikte Türk bankacılık sektöründe özel ve kamu sermayeli bankaların bilançolarındaki özsermaye karlılığında meydana gelen değişimlerin tablolar ve grafikler yardımıyla gösterilerek açıklanmasını sağlamaktır. Bu çalışmada Türk bankacılık sektöründe 2006 ve 2015 yılları arasında faaliyet gösteren kamu ve özel sermayeli bankaların konsolide bilançolarından elde edilen veriler kullanılarak kısa dönem sermaye hareketlerinin etkileri ifade edilmeye çalışılmıştır.⁴

ANAHTAR KELİMELELER: Kısa Vadeli Sermaye Hareketleri, Türk Bankacılık Sektörü, Özel ve Kamu Sermayeli Bankalar, Özsermaye Karlılığı, Gelişmekte Olan Ülkeler.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu, okanfidanli59@gmail.com.

⁴ Bu çalışma yüksek lisans tezinde kullanmak amacıyla türetilmiştir.

TÜRKİYE’DE FİNANSAL OKURYAZARLIK EĞİTİMİ VE ÖĞRETMEN EĞİTİMİNE YÖNELİK BİR MODEL ÖNERİSİ: GAZİ EĞİTİM FAKÜLTESİ SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ ÖRNEK UYGULAMASI

Hayati ADALAR*

Günümüzde toplumu oluşturan bireylerin eğitim yoluyla farklı okuryazarlık becerilerini kazanmaları birçok ülkenin eğitim ve öğretim stratejilerinin önemli çıktıları arasında görülmektedir. 21. yüzyıl başlarında gerek ülkemizi gerekse tüm dünya ülkelerini derinden etkileyen sosyal ve ekonomik olaylarda önemli bir şekilde etkisini hissettirmiş olan ekonomi disiplini hakkında bireylerin okuryazarlık becerilerine sahip olmaları daha da önem kazanmıştır. Dolayısıyla toplumu oluşturan bireylerin ekonomi ve finans konularına yönelik okuryazarlık eğitimleri almış olmalarının onların bireysel ekonomik ve finansal yönetim becerilerini kazanabilmelerinde önemli bir rolü olacağı açıktır. Dünyada birçok ülkede finansal okuryazarlık eğitiminin okul müfredatları arasında yer aldığını, bazı ülkelerde bunun sosyal bilgiler, matematik gibi derslere entegre edilmek suretiyle verildiği görülmektedir. Bununla birlikte sürecin en önemli ayağının da eğitimcilerin eğitimi olduğu anlaşılmaktadır. Özellikle, öğretmenlerin ekonomik ve finansal konularda pedagojik alan bilgilerine sahip olabilmeleri için eleştirel düşünme üzerine kurgulanmış problem çözme etkinliklerini ve pratik uygulamaları içeren ‘öğretmen eğitim modellerinin geliştirilmesi’ oldukça önemli görülmüştür. Bu çalışmanın amacı ülkemiz bireylerinin anaokulundan üniversite eğitimine kadar devam eden uzun bir eğitim öğretim sürecinde aktif vatandaş olarak yetişmelerinde finansal okuryazarlık eğitiminin bu sürece dâhil edilmesinin önemini vurgulayarak öğretmen eğitime yönelik bir model önerisi ortaya koymaktır. Bu kapsamda:

- 1) Finansal okuryazarlığın tüm toplumda yaygınlaştırılması sürecinde öğretmen eğitimin önemine yönelik ulusal ve uluslararası alanyazın taranarak bulgular özetlenecektir.
- 2) Dünyada var olan uygulamalara dikkat çekilerek Türkiye’de nasıl bir modelin uygulanabileceğine yönelik öneriler ortaya konulacaktır.
- 3) Araştırmacının doktora tezi kapsamında yürüttüğü “finansal okuryazarlığın sosyal bilgiler eğitimi lisans programları ile ilişkilendirilmesi”ne yönelik uygulama örnekleri paylaşılacaktır.

ANAHTAR KELİMELEER: Finansal Okuryazarlık Eğitimi, Türkiye, Öğretmen Eğitim Modelleri, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Finansal Yönetim Becerisi.

* Arş. Gör., Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, adalarhayati@gmail.com.

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ (ABD) PİYASALARINDAKİ FİNANSAL STRESİN BORSA İSTANBUL ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Barış KOCAARSLAN*

Geçmiş literatür ve son yıllarda yaşadığımız tecrübeler ABD piyasalarının dünya piyasaları üzerindeki baskın rolünü ortaya koymuştur. Bu çalışma ABD piyasalarındaki finansal stresin Borsa İstanbul üzerindeki etkilerini hem Granger nedensellik hem de volatilité geçişkenliği (varyansta ortaya çıkan nedensellik) açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Granger nedensellik analizi için Toda-Yamamoto (TY) testi kullanılmıştır. TY testinin en önemli özelliklerinden biri eş-bütünleşme testi öncesi kullanılan testlere ihtiyaç duyulmamaktadır. Bunun yanında TY testi veri serilerinin birincil farklarını almayıp (veya serileri getiri oranlarına dönüştürmeyip) mevcut veri seti üzerinden çalışılarak gözlem kaybına neden olmadan Granger nedensellik testi yapmamıza imkan sağlamaktadır. Volatilité geçişkenliği testi için LM (Lagrange Multiplier) prensibine dayanan Hafner and Herwartz (2006) testi kullanılmıştır. Bu testin en önemli avantajı leptokurtic ve örneklem büyüklüğü problemleri açısından Cheung ve Ng (1996) yöntemine göre üstünlüklere sahip olmasıdır. Çalışmada ABD piyasalarını temsilen finansal stres indeksi kullanılmasının nedeni bu indeksi ABD piyasalarının 6 ana finansal sektöründeki eşzamanlı gelişmeleri dikkate alarak ABD ekonomisinin bütününe yönelik bir yaklaşım ortaya koymasıdır. Bu anlamda finansal stres endeksi ABD piyasalarının bütünündeki finansal stresi yansıtarak çalışmamızın amacına daha iyi hizmet eder. Çalışmanın bulguları hem Granger nedensellik hem de risk geçişkenliği açısından ABD piyasalarındaki finansal stresin Borsa İstanbul üzerinde önemli derecede etkisi olduğunu göstermektedir. Çalışmanın bulguları yatırımcılar ve politika belirleyicileri açısından önem arz etmektedir.

ANAHTAR KELİMELER: Borsa İstanbul, Finansal Stres İndeksi, Volatilité Geçişkenliği, Toda Yamamoto Granger Nedensellik Testi, ABD.

* Arş. Gör., Orta Doğu Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, baris.kocaarslan@metu.edu.tr.

KÜRESELLEŞME VE RASYONEL PİYASA BALONLARI

Ecenur UĞURLU*

Finansal veya reel varlıkların sürdürülebilir olarak gerçek değerini yansıtmaması olarak tanımlanan balonlar, literatürde önemli bir yer kaplamaktadır. Tarihte de finansal balonların birçok örneğini görmek mümkündür. Bunlardan, “Lale Çılgınlığı”, “Mississippi”, “South Sea”, “Hisse Senedi Fiyatları Balonu” en önemli piyasa balonları arasında yer almaktadır. Piyasa balonlarının nedenleri arasında merkez bankasının uyguladığı para politikaları ilk sırada yer almaktadır. Bunun yanı sıra, ticari bankalar ve türevci mali kuruluşlar balon oluşumunun en önemli nedenleri arasındadır. Bu çalışmada, küreselleşmenin, balon çeşitlerinden biri olan rasyonel piyasa balonları üzerindeki etkisi ampirik olarak incelenmiştir. Küreselleşmenin, gelişmemiş finansal piyasalardaki varlık eksikliğinden mi yoksa finansal olarak entegre olmuş diğer ülkelerde meydana gelen yatırımcı algısındaki değişimlerden dolayı mı piyasa balonu oluşumuna neden olduğu araştırılmıştır. Yapılan çalışmada, finansal olarak kısıtlı olan ülkelerdeki finansal enstitülerin gelişmesinin, piyasa balonu oluşumu olasılığını düşürdüğü gözlemlenmiştir. Son olarak, bir ülkedeki piyasa balonu oluşumunun, hem yerel hem de global etkenlere bağlı olduğu belirlenmiştir. Bir ülkedeki balon oluşumunun, finansal olarak entegre olunan başka bir ülkede meydana gelen yatırımcı algısındaki değişiklik ile ilintili olduğu saptanmıştır. Mevcut çalışmada kullanılan verilerden uluslararası finansal entegrasyona proksi olarak kullanılan yabancı varlık ve yabancı yükümlülük toplamının gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı, Uluslararası Finansal İstatistik (International Financial Statistics, IMF) veri tabanından çekilmiştir. Aynı şekilde, küreselleşmenin bir başka proksisi olarak kullanılan bir ülkenin cari açığının gayrisafi yurtiçi hasılaya oranı da IMF veri tabanından elde edilmiştir. Yatırımcı algısı olarak ise kullanılan bazı proksiler ise, kapalı uçlu yatırım fonu üzerindeki iskonto ve temettü primidir. Ampirik çalışmada kullanılan metot, lojistik veya Weibull modeli kullanılarak uygulanan süre bağımlılığı testidir.

ANAHTAR KELİMELER: Piyasa Balonları, Global Piyasalar, Balon Çeşitleri, Yatırımcı Algısı, Finansal Entegrasyon.

* Arş. Gör., Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, İşletme Bölümü, ecenur.ugurlu@gmail.com.

TÜRKİYE’DE VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PİYASASI İLE BU PİYASADA YER ALAN EMTİAYA DAYALI SÖZLEŞMELERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Furkan KAYHAN*

Türkiye’de Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası’nın kurulması ve faaliyetlerine başlaması finansal sisteme önemli bir sacayağı daha kazandırmıştır. Bu sayede hem reel sektör hem de finans sektörü gerek yurt içi gerekse yurt dışı piyasalarda ortaya çıkan dalgalanmalara karşı korunma imkânı elde etmiştir. Böylece ulusal ve uluslararası düzeyde ortaya çıkan risklerin etkin bir biçimde yönetilebilmesi ve yeni yatırım fırsatlarının sağlanması adına uygun bir zemin hazırlanmıştır. Borsa kuruluşu itibariyle uzun bir geçmişe sahip olamamasına rağmen hızlı bir büyüme kat etmiş, işlerlik ve derinlik kazanmıştır. Bu gelişme düzeyi sayesinde kısa sürede Dünyanın önde gelen vadeli işlem piyasaları arasına girmeye hak kazanmıştır. Ancak ne var ki bu gelişme ve büyümeden piyasada yer alan buğday ve pamuk üzerine düzenlenen vadeli işlem sözleşmeleri için bahsedebilmek pek mümkün olmamıştır. Tüm bu anlatımlar ışığında çalışmanın amacı, vadeli işlem piyasalarının genel itibari ile işleyiş ve özelliklerinden bahsederek Türkiye’de Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası’nın kuruluşu ve mevcut durumdaki işlem düzeyini ele almak, Borsada emtiaya ürünleri arasında yer alan buğday ve pamuğa dayalı vadeli işlem sözleşmelerini değerlendirmektir. Bunların yanı sıra çalışmada bu iki tarım ürününe dayalı sözleşmelerin yaygınlaşıp, gelişebilmesi, yüksek işlem hacimlerine ulaşabilmesi ve giderek üreticiler tarafından tercih edilen bir ürün halini alabilmesi adına yapılabilecek işlemler değerlendirilmektedir.

ANAHTAR KELİMELELER: Vadeli İşlem Piyasası, Türev Ürünler, Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası, VİOP, Emtiaya Dayalı Ürün Sözleşmeleri.

* Arş. Gör. Dr., Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü; Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu, furkankayhan@gazi.edu.tr.

Gazi Akademi
**GENÇ SOSYAL BİLİMCİLER
SEMPOZYUMU**

**Gazi Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler
Fakültesi**